

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

STEV. 5/6
1961

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

KAZALO

Filip Žakelj: Za spočbudo in obnovo	129
Janez Zdešar: Slovenski izseljenci v Zahodni Nemčiji	146
Msgr. dr. Jakob Ukmar: Premišljevanje o smrti	152
† Profesor Pavle Slapar	157
Novice od povesod	159

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo: Rev. Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Javnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 80 argentinskih pesov. za U. S. A. 2.50 dolarja. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 2.50 dolarja. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so nameni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. opravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neopravnana.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO VIII.

1961

ŠTEV. 5/6

ZA SPODBUDO IN OBNOVO

(Ob pomembnih jubilejih)

Filip Žakelj, Argentina

Pogosto nas sv. Cerkev sama opozarja na pomembne jubileje in važne obletnice, ker ve, da je to v korist pastirjem in čredi.

Zadnja leta slavimo večje jubileje v čast sv. Pavlu, apostolu narodov.

Pred dobrimi 10 leti smo se spominjali 1900-letnice, ko je njegova apostolska noga prvič stopila na evropska tla (pr. Apd. 16, 11-15).

Leta 1958 je preteklo 1900 let, odkar je sv. Pavel napisal list Rimljanom, svoje največje apostolsko pismo. Sv. oče Janez XXIII. se je tega važnega dogodka spominjal v homiliji 25. jan. 1959, ko je na praznik spreobrnjenja sv. apostola Pavla prvič kot papež obiskal baziliko sv. Pavla zunaj obzidja ter potem v benediktinskem samostanu poleg bazilike zbranim kardinalom napovedal rimsko sinodo in nov vesoljni cerkveni zbor.¹

Leta 1960 in 1961 so se vršile velike proslave v spomin 1900-letnice Pavlova prvega prihoda v Rim, v prvo rimsko jejtništvo. Zlasti v tistih krajih, kjer se je apostol Pavel na svojem potovanju v Rim ustavljal, in v Rimu so prirejali lepe slovesnosti. Naj le glavne omenimo:

Papež Janez XXIII. je že 15. dec. 1959 poslal posebno pismo „S. Paulus Apostolus“ nasl. škofu Cezariju D'Amato, benediktinskemu opatu v samostanu poleg bazilike sv. Pavla, v katerem živo spodbuja, naj kot predsednik posebnega odbora za dostojno obhajanje te 1900 letnice poskrbi, da se bodo vršile velike slovesnosti, zborovanja in razpravljanja o velikem apostolu².

Ko so meseca julija 1960 na otoku Malti obhajali 1900-letni spomin, odkar je apostol Pavel ob brodolomu z vsemi rešenci iz razbite ladje stopil na otok in tam bival tri mesece (pr. Apd 27, 27-28, 11), je sv. oče Janez XXIII. 3. marca 1960, imenoval kard. Alojzija Jožefa Muencha za svojega legata na teh slovesnostih³. 24. jul. 1960. pa je na Malti zbrani množici govoril po radiu ter Maltežane ob Pavlovih besedah opominjal k stanovitnosti v veri, vršenju dobrih del ter spolnjevanju božje volje, da božo Bogu všeč.⁴

Letos so pogosto večje skupine romale v baziliko sv. Pavla na Pavlov grob. Na praznik spomina apostola Pavla, 30. jun. 1961, se je sv. oče Janez XXIII. udeležil tamkaj slovesnih večernic ter v nagovoru bodril k branju sv. pisma in posebej naglasil, kako nas Pavlova pisma spodbujajo k češčenju Jezusovega ime-

na, njegovega presv. Srca in njegove predragocene krvi, obenem pa poudaril, kako se je prav ob grobu sv. apostola Pavla 25. jan. 1959 nepričakovano vnela in zažarela majhna iskrica misli in odločnega sklepa glede novega vesoljnega cerkvenega zbora⁵.

V Rimu so se večje slovesnosti začele 20. jan. 1961. Tedaj je kard. dr. Julij Döpfner imel znamenito konferenco o sv. Pavlu in rimskem prvenstvu pred izbrano in številno množico na frančiškanskem vseučilišču Antonianumu v slavnostni dvorani Marije v nebesa vzete⁶.

Veliko pozornost so zbudili tudi govori in konference sedaj še posebej znanega jezuitskega kardinala Avgušтина Bea.⁷ Posebej opozarjamo na predavanje, ki ga je imel 24. sept. 1960 ob sklepu XVI. it. bibl. tedna na Papeškem bibličnem inštitutu v Rimu — tudi ta teden je bil posvečen spominu na 1900-letnico Pavlovega prvega prihoda v Rim — o sodobnem stanju biblične znanosti, o poučevanju sv. pisma v semeniščih in o pisanju o svetopisemskih vprašanjih po knjigah in revijah⁸.

Tudi it. Duhovniška misijonska zveza ni pozabila na ta 1900-letni Pavlov jubilej, italijanski semeniščniki, člani Duh. mis. zveze, pa so zborovali v čast sv. apostolu Pavlu kar na dveh krajih⁹.

It. frančiškanski profesorji za sv. pismo so od 22. do 26. sept. 1959 obhajali svoj drugi biblični kongres v franč. samostanu pri katakombah sv. Sebastijana zunaj Rima. Posvetili so ga potovanju sv. apostola Pavla iz Cezareje v Rim in kritičnim vprašanjem glede Pavlovih pisem iz rimskega jetništva¹⁰.

Od 25. do 30. sept. 1961 pa se je na pobudo že omenjenega nasl. škofa Cezarija D'Amato, benedikt. opata v samostanu poleg bazilike sv. Pavla zunaj rimskega obzidja, vršil drugi mednarodni biblični kongres, ki se je ukvarjal s preučevanjem resnih vprašanj, ki so v zvezi z apostolom Pavlom, zlasti z njegovimi pismi¹¹.

2. maja 1959 je preteklo 500 let, odkar je zatisnil svoje oči sv. Antonia Pierozzi, majhen po vnanji postavi, pa velik po krepostih, velik kot obnovitelj dominikanskega reda, kot pomemben bogoslovni pisatelj in kot florentinski nadškof, velik kot dober pastir in zlasti kot svetovalec, tako da je dobil celo priimek: svetovalec. Dominikanci in florentinska nadškofija so obhajali posebno letno spominno leto. Sv. oče Janez XXIII. je spomin sv. nadškofa Antonina počastil kar z dvema pismoma florentinskemu nadškofu in kardinalu Eliji Dalla Costa.¹² Kot dušnji pastirji se tudi mi, od njega, o katerem trdijo, da je bil vreden in dober pastir (pastor dignus, pastor bonus), lahko veliko učimo.¹³

Bolj poznamo sv. arškega župnika Janeza Krstnika Marijo Vianneya. 4. avg. 1859. je odšel popolnoma izčrpan od molitve, trde pokore in pretrujenosti v dušnopastirskem delu po veliko plačilo v nebesa. Vsako leto molimo na njegov god: Vsemogočni in usmiljeni Bog, ki si svetega Janeza Marijo storil čudovitega v dušnopastirski skrbí ter v vztrajni vnemi za molitev in pokoro, daj, prosimo, da bomo mogli po njegovem zgledu in priprošnji pridobivati duše bratov za Kristusa in z njimi vred doseči večno slavo. Ob stoletnici njegove smrti pa so obhajali velike slovesnosti v Arsu, po Franciji in drugod po svetu, pa tudi sv. oče Janez XXIII. se ga je spomnil s prekrasno okrožnico „Sacerdotii nostri primordia“, pa tudi ob drugih priložnostih. Kongregacija za semenišča in papeška vseučilišča je poslala škofom važno pismo o vzgoji mladih semeniščnikov po Vianneyevem vzoru. Tudi slovenski duhovniki smo se nebeskega zavetnika župnikov in zaščitnika duhovniške apostolske unije spominjali; pa na takega vzornika nikoli ne smemo pozabiti¹⁴.

17. febr. 1960 je Papeški biblični institut s slovesno akademijo vpričo sv. očeta Janeza XXIII. obhajal petdesetletnico. Kardinal Avguštín Bea S. J., ki je bil 35 let profesor in 19 let rektor te tako pomembne ustanove, je v slovesni konferenci poudaril veliki pomen tega bibličnega zavoda za sv. Cerkev; tisti papež pa, ki je doslej tolikokrat priporočal branje sv. pisma, pa je dobil naslov papež sv. pisma¹⁵, pa se je v slovesnem govoru živo spominjal velikih zaslug sv. Pija X., ki je z apostolskim pismom „Vinea electa“ leta 1909 ustanovil Papeški biblični zavod in ga izročil v varstvo presv. Srca Jezusovega, hkrati pa pohvalil dosedanje veliko delo bibličnega zavoda in dal novih pobud za nadaljnje delo¹⁶. Nekaj slovenskih škofijskih in redovniških duhovnikov je tudi študiralo na Papeškem bibličnem zavodu, želeli pa je, da bi jih še več. Ker nam prav ob tej važni petdesetletnici vnovič dajejo v roke nov slovenski prevod sv. pisma, se znova ogrejmo za branje, preučevanje in premišljevanje pisane božje besede v korist sebi in vernikom; pa še to vedimo, da bo skupna ljubezen do sv. pisma vsaj ena izmed vezi, ki bo pomagala od prave Kristusove Cerkve ločene kristjane združiti v eni, sveti, katoliški, apostolski, rimski Cerkvi¹⁷.

Morda smo malo preveč pozabili na 50-letnico odloka „*Quam singulari*“ Kongregacije svetih zakramentov z dne 8. avg. 1910 o zgodnjem obhajilu otrok. Sv. stolica je v uradnih odlokih glede beatifikacije in kanonizacije Pija X. silno poudarjala veliko pomembnost prizadevanja sv. Pija X., ki je ta odlok podpisal, da bi se otroci čimbolj zgodaj pogosto približevali angelski mizi. Saj je zgodnje obhajilo otrok in pogosto prejemanje tega presv. Zakramenta obnovilo med mladino notranje življenje, jo vzgojilo za apostolsko delo in celo mučeniško žrtev življenja. Naj nas ta petdesetletnica močno spodbudi, da bomo postali še bolj vneti apostoli zgodnjega sv. obhajila otrok.¹⁸

23. junija 1960 je preteklo sto let po smrti sv. Jožefa Cafasso, ki je bil čisti biser turinske duhovščine, v pravem pomenu dušni pastir, velik vzgojitelj duhovščine v pravem cerkvenem duhu, svet spovednik, usmiljen oče in resnični prijatelj jetnikov in obsojencev na smrt. Italijanska duhovniška apostolska unija si ga je izbrala za svojega nebeškega zavetnika. Zlasti v Turinu so leta 1961 obhajali velike slovesnosti njemu v čast. Sv. oče Janez XXIII. je njegov spomin počastil s posebnim pismom „*Magnopere nobis*“ turinskemu nadškofu in kardinalu Mavrilliju Fossatiju. Kongregacija za semenišča in papeška vseučilišča pa se je tudi obrnila na italijanske škofo s posebnim pismom, ker ji je tako pri srcu dobra vzgoja semeniščnikov po Cafassovem nauku in zgledu.¹⁹

15. marca 1660 je umrla sv. Luđovika Marillac, soustanoviteljica hčera krščanske ljubezni, ki jim pri nas pravimo kar usmiljenke; 27. septembra 1660 pa je za njo odšel še sv. Vincenzij Pavelski, velik v popolnem posnemanju Jezusa Kristusa, velik v globoki ponižnosti, velik kot vzgojitelj duhovniških kandidatov, velik kot misijonar preprostega in zapuščenega ljudstva, velik kot ustanovitelj tako imenovane misijske družbe ali lazaristov in že omenjene družbe hčera krščanske ljubezni, velik kot organizator velikih del krščanskega usmiljenja in sedaj nebeški zaščitnik vseh krščanskih dobrodelnih organizacij. Leta 1960 so se zlasti v Parizu, na Francoskem, pa tudi drugod po svetu, zlasti tam, kjer delujejo njune ustanove, pobožno spominjali tristoletnice smrti te velike žene in tega velikega moža. Sv. oče Janez XXIII. je Viljemu Slatteryju, vrhovnemu predstojniku misijske družbe in usmiljenih sester, poslal za tristoletnico posebno pismo zelo bogate vsebine. 8. maja 1960 pa je okoli 10 tisoč duhovnikov iz Rima in okolice, redovnic in vernikov, ki pripadajo raznim ustanovam sv. Vincencija Pavelskega, sprejel v vatikanski baziliki, kjer je poveljeval ob zgledu sv. Vin-

cencija Pavelskega in sv. Ludovike Marillac dela krščanskega usmiljenja in povedal, da je kot apostolski nuncij v Franciji skozi osem let skoraj vsak teden obiskal svete kraje, kjer počivajo svetli ostanki sv. Vincencija in sv. Ludovike Marillac. Krasen je odstavek v tem njegovem preprostem nagovoru: „Mā zelo dobro poznamo to, kar je pomembno v življenju: očenaš, apostolska vera, najvišje kreposti, božje in glavne, zlasti prve in skupaj z njimi štirinajst del usmiljenja.“²¹ 10. febr. 1960 pa je isti papež sv. Ludoviko Marillac s posebnim apostolskim pismom „Omnibus mater“ postavil za nebeško zaščitnico vseh, ki se posvečajo krščanskim socialnim delom.²² 27. septembra 1960, prav na tristoletnico smrti sv. Vincencija, pa je Kongregacija za semenišča in papeška vseučilišča odposlala vsem katoliškim škofom obširno pismo, kako naj po zgledu sv. Vincencija Pavelskega skušajo vzgajati semeniščnike v dobre duhovnike, ki bodo kolikor mogoče podobni velikemu duhovniku Jezusu Kristusu.²³

V Parizu so preneli svete ostanke sv. Vincencija in sv. Ludovike Marillac v pariško stolnico naše ljube Gospe pariške, kjer so se pod vodstvom pariškega nadškofa in kardinala Mavricija Feltina kot papeževega legata od 14. do 17. marca vršile velike slovesnosti obema v čast.²⁴

Ob tristoletnici smrti obeh ustanoviteljev deluje po vsem svetu okoli 6 tisoč lazaristov, ki imajo 514 samostanov, in okoli 46 tisoč usmiljenk, ki bivajo v 4214 domovih. Zraven je pa treba prišteti še toliko drugih ustanov, ki so v neposredni ali vsaj posredni zvezi s sv. Vincencijem Pavelskim. Tako n. pr. tako imenovane konference sv. Vincencija Pavelskega, ki jih je l. 1833 ustanovil božji služabnik Friderik Ozanam, štejejo okoli 480 tisoč članov.²⁵

Krasno je božji služabnik škof Anton Martin Slomšek naslikal podobo sv. Vincencija Pavelskega v slovesni pridigi, ko je leta 1852 nastanil prve slovenske lazariste pri sv. Jožefu nad Celjem,²⁶ ki so od takrat do danes na slovenski zemlji posebno z ljudskim misijoni naredili toliko dobrega. Nekateri med njimi so naravnost svetniško živeli. Koliko duhovnikov in vernikov se hvaležno spominja g. Valentina Eržena, Aleksandra Martelanca in drugih!

O usmiljenkah je isti božji služabnik škof Anton Martin Slomšek v isti pridigi tole povedal: „Ker pa (Vincencij) sam ni mogel vsem pomagati, je združil krščanske deklice, jim spisal pravila bogoljubnega življenja, jih je hčere krščanske ljubezni imenoval in utemeljil imenitno družbo usmiljenih sester, katere zdaj po vsem svetu bolnikom strežejo, zapuščene otroke goje in so pravi angeli tolažbe in pomoči po vseh velikih mestih in hudo obiskanih krajih. Oh kako lep sad zori na deblu krščanske ljubezni!“²⁷ Kdo bo preštel toliko in toliko krščanskih del usmiljenja, ki so jih izvršile slovenske usmiljenke med svojimi rojaki in drugod po svetu? Če ne bi bili Slovenci tako zelo skromni, bi za marsikatero skrito usmiljenko, ki se je popolnoma izčrpala za druge, začeli beatifikacijski proces.

Slovenski lazaristi v Lanusu in Torontu so se spomnili svojega ustanovitelja ob tej tristoletnici.²⁸ Pa je zelo prav, da tudi slovenski duhovniki obudimo veliko hvaležnost za vse, kar je Bog po Vincencijevih ustanovah storil med Slovenci, hkrati pa se ob tako velikih vzornikih ogrejmo za velika dela krščanske ljubezni do bližnjega in za tako izredno lep Vincencijev duhovniški zgled.

Dodajmo še to, da je škofijska komisija za izseljence organizirala v Parizu posebne slovesnosti v spomin tristoletnice smrti sv. Vincencija Pavelskega za izseljenske misijonarje od 28. do 30. junija 1960, katerih se je udeležilo okoli sto izseljenskih dušnih pastirjev; slovenski izseljenski duhovniki v Franciji so razen p. Jakoba Vučine vsi prišli na te slovesnosti.²⁹

10. decembra 1960 je preteklo sto let, odkar je častitljivi božji služabnik Anton Chevrier v zelo razvpiti hiši Prado, kjer so razuzdanci s plesom in nečistovanjem hudo žalili; Boga, naselil prve revne otroke. Po tej hiši se imenuje njegova ustanova duhovnikov in laičkih bratov. Ob tej priložnosti so spet poudarjali tri stvari, ki so tako značilne za Antona Chevrierja in njegovo ustanovo: duhovnost Andreja Chevrierja, ki obstaja v popolnem posnemanju Gospoda Jezusa Kristusa — središče vsega njegovega duhovnega življenja je trojno: jaslice, Kalvarija, tabernakelj; apostolsko delo med revnimi in zapuščenimi; preživljanje laičkih bratov in duhovnikov z ročnim delom.²⁰ Nekateri slovenski duhovniki poznajo spise tega zanimivega apostolskega duhovnika, ki bi mu mogli upravičeno reči: sv. Vincencij Pavelski 19. stoletja (r. 1826, u. 2. okt. 1879).

Morda je prav, da sedaj ob novem prevodu svetega pisma v naš narodni jezik opozorimo na mednarodno katoliško biblično družbo, ki je v zadnjem času obhajala 25-letnico, odkar je prenesla svoje središče v Rim. Rodila se je v naročju pobožne družbe sv. Pavla (Pia società S. Paolo) in lahko pokaže na velike uspehe. V spomin 1900 letnice prihoda sv. apostola Pavla v Rim in 25 letnice prenosa sedeža družbe v Rim je vodstvo te družbe organiziralo izredno biblično leto od 30. junija 1960 do 30. junija 1961. Sv. oče Janez XXIII. je za to 25-letnico predsedniku družbe poslal posebno pismo. Kongregacija svetih obredov pa je prav zato, da bi si biblični apostolat izprosil posebno božjo pomoč iz nebes, dovolila posebno sv. mašo v čast Gospodu našemu Jezusu Kristusu, božjemu Učeniku, ki je že smejo opravljati v pobožni družbi sv. Pavla ter v več redovniških družbah in škofijah (²¹).

Leto 1961. je polno pomembnih jubilejev za vesoljno sv. Cerkev, za posamezne katoliške narode in posebej za katoliško misijonsko delo.

16. januarja 1961 je preteklo dvesto petdeset let po smrti božjega služabnika oratorijanca o. Jožefa Vaz, ki se je rodil 21. aprila 1651 v kraju Benaulim v pokrajini Goa, pa postal znamenit kot goreč apostolski misijonar na otoku Ceylonu, kjer zadnje čase precej hudo preganjajo katoliško vero, zlasti katoliško šolstvo.²²

21. januarja 861. leta je obležal v krvi sv. Meinrad, puščavnik, mučenec in neke vrste ustanovitelj znamenite benediktinske opatiije, Marijine božje poti in mesta Einsiedeln. Zlasti katoliški Švicarji so se tisoč stoletnice smrti tega svetega puščavnika bolj spominjali (²³).

Leta 1961 so precej omenjali blažnega Janeza Teofana Venarda, ki je na svečnico 1861 po tolikih letih hrepenenja po mučeništvu v daljnem Tonkinu kot duhovnik pariške družbe za vnanje misijone prešil kri za sv. katoliško vero. Rodil se je kot sin poštene kmečke družine na praznik Marijinega darovanja leta 1829. Kot devetletni pastirček je bral malo knjižico o življenju in smrti p. Janeza Karla Cornaya, ki je 20. septembra 1837. umrl v Tonkinu, sedanjem Vietnamu, mučeniške smrti. Ob branju je nadnaravna milost tako vplivala na fantiča, da je vzkliknil: „Tudi jaz hočem iti v Tonkin in tam postati mučenec!“ Dosegel je duhovniški in misijonski poklic in končno doživel tako težko pričakovani dan mučeništva, katerega se je tako veselil, da je želel pri mučeniški smrti imeti na sebi svatovsko oblačilo; na poti v smrt je prepeval svete pesmi. Tega mučenca radi navajajo kot zgled, kako branje misijonskih poročil vpliva na otroško dušo in kako je treba že od nežr/ih let gojiti misijonski poklic. Po svojem duhovnem življenju je bil Janez Teofan Venard podoben sv. Tereziki Deteta Jezusa, ki je tega mučenca imela v velikih časteh. Prav posebno sta si bila podobna v ponadnaravljeni ljubezni do domačih. Ko p. dr. Hugo Bren opravičuje močno Baragovo

ljubezen do najbližjih sorodnikov, zlasti do njegove sestre Amalije, se sklicuje prav na Malo Tereziko in blaženega J. T. Venarda.³⁴

Vsako leto obhajamo v vesoljni sv. Cerkvi god sv. **Patricija**, škofa in spoznavalca, apostola Irske. Leta 1961 pa so zlasti na Irskem posebno slovesno obhajali **Patricijevo leto**, ker je preteklo tisoč petsto let, odkar je Jezus svojemu velikemu apostolu rekel: „Prav, dobri in zvesti služabnik... pojdi v veselje svojega Gospoda“ (Pr. Mt. 25, 21-23). Sv. Oče Janez XXIII. na ta jubilej ni pozabil. Že 18. februarja 1961 je irskemu kardinalu Janezu D'Altonu, nadškofu v Armaghu, poslal posebno pismo „Hibernorum Apostoli“³⁵, poslal pa na velike slovesnosti 17. marca 1961, svojega legata kardinala Jakoba Frančiška Mc Iityre, nadškofa v Los Angeles, na proslave meseca junija pa spet kardinala Gregorija Petra Agagianiana, prefekta Kongregacije za širjenje vere, v Rimu pa je na god sv. Patricija sam maševal za irsko občino, ki živi v Rimu, ter imel daljši nagovor, v katerem je slavil sv. Patricija, toliko svetnikov in apostolov, ki so iz Irske šli v srednjem veku misijonarit v zahodno in srednjo Evropo, pa izrazil tudi željo, da bi irski narod ohranil vero, živel krepešno po sv. veri in božji postavi ter dal sv. Cerkvi vedno novih apostolov in misijonarjev³⁶). Tudi vernim Slovincem je ta jubilej drag, saj je od tam tudi k nam, na našo ljubo Koroško dospel škof sv. **Modest**, apostol koroških Slovencev in nam postavil morča prvo Marijino cerkev na slovenski zemlji: Gospo sveto. V teh letih nekako obhajamo tisoč dvestoletnico njegove blažene smrti.³⁷

Katoliški svet se je leta 1961 prav dostojno spominjal **sedemdesetletnice** socialne okrožnice Leona XIII. „Rerum novarum“ in **tridesetletnice** okrožnice Pija XI. „Quadragesimo anno“. Za obojni jubilej smo prejeli okrožnico sv. očeta Janeza XXIII. „Mater et Magistra“, ki jo je svet z zadovoljstvom sprejel³⁸). Slovenski zamejski in izseljenski tisk je prinašal članke ob teh jubilejih. V Argentini smo duhovniški sestanek v Slovenski hiši v Buenos Airesu zadnje sredo meseca aprila posvetili obema okrožnicama³⁹). Družabna pravda je obojni jubilej proslavljala zlasti 1. maja 1961, na praznik sv. Jožefa Delavca, in izdala posebno jubilejno številko Družabne pravde, rimskih proslav okrožnic pa so se udeležili tudi zastopniki Družabne pravde in še nekaj drugih Slovencev⁴⁰). Slovensko katoliško akademsko starešinstvo v Argentini je svoje letno zborovanje dne 12. oktobra 1961 namenilo okrožnici „Mater et Magistra“; prav tako je bil slovenski socialni dan dne 12. novembra 1961 posvečen isti okrožnici⁴¹). Janez XXIII. kar naprej omenja novo okrožnico v svojih nagovorih. Tako n. pr. v nagovoru romarjem iz Bologne pravi, da „Mater et Magistra“ glede socialnega nauka vsem zadošča; zato ni treba hoditi daleč iskat rešitve socialnega vprašanja, ko Cerkev s svojimi učenci in svojimi papeži nudi tako izčrpen nauk⁴²). Ljubljanska škofijska okrožnica na kratko razčlenja okrožnico „Mater et Magistra“, ob koncu pa prav pravi: „Duhovnik mora zanjo vedeti“⁴³). Katoliški glas je po izidu okrožnice „Mater et Magistra“ teden za tednom objavljaval v kratkih člankih lepo razumljivo razlago okrožnice.⁴⁴ Družabna pravda je poskrbela za slovenski prevod te okrožnice, ki sta ga pripravila dva profesorja v slovenskem semenišču v Adroguéju.

21. maja 1961 je pa minilo sto let, odkar je odšel v srečno večnost božji služabnik **Evgen Mazenod**, marseillski škof in ustanovitelj misijonarjev oblatov Marije Brezmadežne. Ta redovniška misijonska družba je danes med najmočnejšimi v sv. katoliški Cerkvi. Mazenod je bil silno velika osebnost po notranjem življenju in apostolskih krepostih. Hkrati je v težkih časih vodil marseillsko škofijo in svojo novo misijonsko družbo. Škof Berteaud iz Tulle je nekega apo-

stolskega vikarja napotil v Marseille z besedami: „Pojdite v Marseille! Tam je škof, katerega srce je veliko kot Pavlovo, veliko kot svet!“⁴⁵

Mesto Siena, dominikanski red, pa tudi vsa sv. Cerkev se leta 1961 posebej spominjajo sv. Katarine Sienške, ker jo je njen rojak papež Pij II. pred petsto leti, na praznik sv. apostolov Petra in Pavla l. 1461, kar moč slovesno razglasil za svetnico. Sv. oče Janez XXIII. je v pismu „Hoc anno quinque“ p. Mihaelu Browne, vrhovnemu predstojniku dominikanskega reda, sedaj kardinalu, dne 20. julija 1961 v kratkih potezah silno lepo orisal njene velike kreposti, pa tudi pomen za sv. Cerkev, saj je naravnost posegala v zadeve sv. Cerkve in močno vplivala na papeža Gregorija XI. in Urbana VI. (46).

15. junija 1361, pred šeststoletji, se je poslovil od tega sveta dominikanec Janeb Tauler, velik govornik, duhovni voditelj in skupaj z duhovnikom Henrikom von Nördlingen začetnik gibanja tako imenovanih božjih prijateljev (Gottesfreunde). Še vedno so pomembne njegove besede, ki so nekak ključ za razumevanje vsega njegovega življenja in apostolskega dela: „Ljubi Gospod, ti veš, da iščem samo tebe“ (47).

Zadnja leta silno vre v vroči Afriki; kar naprej nastajajo nove samostojne afriške države in zdi se, da bo v kratkem konec evropskih kolonij na vsej afriški celini. Sv. Cerkev je zelo budna ob vseh teh dogodkih. Pij XII. je o važnem misijonskem problemu v Afriki izdal posebno okrožnico „Fidei donum“,⁴⁸ še mnogo bolj pa se mora zanimati in se zanima za Afrko sv. oče Janez XXIII. (49). Leta 1961 pa je katoliška Afrika obhajala kar tri jubileje: stoletnico misijonskega dela na ozemlju nove republike Dahomey,⁵⁰ stoletnico, odkar je 24. septembra l. 1861 kralj Radama II. z veseljem dovolil misijonarju Webberu, da sme oznanjati na otoku katoliško vero,⁵¹ zlasti pa petinsemdesetletnico mučeniške smrti 22 skoraj samih mladih ugandskih mučencev, ljubkih rdečih sadov belih očetov, gorečih misijonarjev, ki jih je znameniti kardinal Marcial Lavigerije priklical v življenje. Vsi ti črni afriški fantje so prelili kri za sveto vero, mnogi izmed njih pa tudi za krepost čistosti. Njihova mučeniška srčnost je bila tako velika, da se v tem lahko kosajo z najbolj junaškimi mučenci iz prvih krščanskih stoletij. Benedikt XIV. je 6. junija 1920 teh 22 mučencev razglasil za blažene. 20. julija 1960 je sv. oče Janez XXIII. z odlokom „Media in Africa“ Kongregacije svetih obredov dovolil postopek za kanonizacijo blaženega Karla Lwanga, enega izmed najbolj junaških izmed teh 22 mučencev. Ker je pa na Kongregacijo svetih obredov iz vseh afriških škofij, pa tudi od drugod prišlo vsaj nad sto postularnih pisem, naj bi se začel postopek za razglasitev za svetnike tudi glede drugih 21 mučencev, je sv. oče Janez XXIII. z odlokom „In Ecclesiae annalibus“ Kongregacije sv. obredov z dne 10. maja 1961 tudi na to rad pristal.⁵²

Maryknolci so leta 1961 obhajali zlat jubilej svoje gibčne ameriške misijonske redovniške družbe; v njihovi misijonski družbi je tudi Slovenec Franc Rebol, ki deluje na otoku Formozi⁵⁴.

Marsikaj bi bilo treba v katoliški Španiji popraviti, kar čutijo sami, pa jih tudi drugi na to opozarjajo. Zeleli bi, da bi Baski dobili več narodne svobode in Katalonci prav tako. Msgr. Angel Herrera y Oria, zelo znan škof iz Malage, govori o veliki potrebi socialne obnove v Španiji, zlasti o agrarni reformi. Podobne misli srečamo tudi drugod⁵⁵. Msgr. Antonio Montero Moreno, pa je ob petindvajsetletnice španske revolucije (1936 do 1939) s svojo knjigo opozoril svet na veliko mučeniško srčnost tisočev duhovnikov, redovnikov, redovnic in vernikov, ki so v tej revoluciji umrli resnične mučeniške smrti.⁵⁶ Kdo se bo lotil, da bi z vso skrbnostjo in kritičnostjo zbral vse, kar je potrebno vedeti o resničnih mu-

čez njih za vero v naši komunistični revoluciji na slovenskih tleh? ⁵⁷

1. julija 1961 je pa vatikanski dnevnik *Osservatore Romano* praznoval svojo stoletnico. Za ta jubilej je izšla zelo bogata izredna številka tega dnevnika ⁵⁸. Sv. oče Janez XXIII. je 10. junija 1961 glavnemu uredniku dnevnika Rajmundu Manziniju pisal posebno pismo, kjer trdi, kako se je *Osservatore Romano* vedno držal nauka sv. stolice, širil božje kraljestvo na zemlji in sploh to, kar verni katoličani in poštene ljudje sploh cenijo, trdil resnico, branil pravičnost, pospeševal pravo svobodo ter varoval človekovo čast in dostojanstvo ⁵⁹. Ko je sv. oče Janez XXIII. za stoletnico tako pomembnega dnevnika 1. julija 1961 sprejel vođstvo, urednike in upravo *Osservatore Romano*, je spet poudarjal, kako je bil ta dnevnik reden, zanesljiv in avtentičen glasnik in raznašalec papeževe misli iz Rima prav do zadnjih krajev na zemlji ⁶⁰.

Prod petindvajsetimi leti je izšla okrožnica Pija XI. „*Vigilanti cura*“ o problemih filma ⁶¹. Vemo, kako bi sv. Cerkev rada videla, da bi prav vse moderne iznajdbe pospeševale božjo slavo ter bile človeku v časno in večno korist. Prav s tega trojnega vidika je Pij XII. izdal obširno okrožnico „*Miranda prorsus*“, kjer obravnava ne le probleme filma, marveč tudi radija in televizije ⁶². Prav s to okrožnico je Pij XII. ustanovil posebno komisijo, katere naloga je skrbeti, da bodo vsaj katoličani vse te tri moderne iznajdbe uporabljali tako, da bodo v skladu z vero, pravostjo in cerkveno disciplino. Janez XXIII. je z apostolskim pismom „*Boni Pastoris*“ dne 22. februarja 1959 to komisijo povzdignil v papeško komisijo in ji dal nova pravila ⁶³. Za petindvajsetletnico okrožnice „*Vigilanti cura*“, je isti papež naslovnemu nadškofu Martinu Janezu O'Connorju, predsedniku omenjene papeške komisije, poslal 29. junija 1961 posebno pismo „*Nostra Patris*“, v katerem spet naglašá nekatere važne probleme filma ⁶⁴. Opominimo, da je sv. oče Janez XXIII. istega nadškofa O' Connorja v zvezi z II. vatikanskim vesoljnim cerkvenim zborom imenoval za predsednika posebnega tajništva glede modernih sredstev propagande (tisk, radio, film, televizija) ⁶⁵. Jasno je, da mora skrben dušni pastir vse te probleme z moralnega in pastoralnega vidika vsaj malo poznati.

Na mali šmaren 1961 je Marijina legija, katere ustanovitelj Frank Duff še živi, lahko pogledala že na štirideset let uspešnega apostolskega dela. Ta moderna, tako marijansko usmerjena organizacija zahteva globoko notranje življenje pa veliko apostolskih žrtev. Zato je obrodila v svetu že toliko nadnaravnih sadov. Rajnemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu je bila zelo pri srcu ⁶⁶. Počasi si utira pot tudi med Slovenci v izseljenstvu in zamejstvu ⁶⁷.

Papeška (milanska) družba za vnanje misijone, ki deluje danes v Afriki, Birmaniji, Braziliji, v Honkongu, v Indiji, na Japonskem, v Pakistanu, v Portugalski Gvineji, Združenih državah in drugod na dvajsetih misijonskih ozemljih med 930 tisoči katoličanov in 40 milijonj poganov, je leta 1961 hotela prav posebno počastiti spomin svojega ustanovitelja beneškega patriarha Angela Ramazzotti, ker je 24. septembra 1961 preteklo sto let po njegovi smrti ⁶⁸. Sv. oče Janez XXIII. je 10. avgusta 1961 poslal Avgustu Lombardiju, sedanjemu vrhovnemu predstojniku omenjene družbe, posebno pismo „*Centesimo vertente anno*“, v katerem slavi kreposti ustanovitelja in zasluge družbe, ki šteje že več mučencev ⁶⁹. Pred dobrimi desetimi leti je Pij XII. razglasil za blažnega Alberika Crescitellija, duhovnika, misijonarja papeške milanske družbe za vnanje misijone in mučenca, ki so ga ob kitajski boksarski vstaji kruto mučili, mu 21. julija 1900 odsekali glavo in razsekali ude ter vse pometali v reko. To je prvi izmed mučencev te misijonske družbe, ki je dosegel čast oltarjev ⁷⁰.

Od 8. do 12. oktobra 1961 se je v Mexico pod vodstvom papeškega legata kardinala Jožefa Garib y Rivera, nadškofa v Guadalajara, vršil drugi medameriški marijanski kongres v spomin petdesetletnice, odkar je sv. Pij X. gvadaluško Mater božjo razglasil za nebeško zaščitnico vse Latinske Amerike. Iz treh razlogov to petdesetletnico in kongres omenjamo: Tam so obravnavali zelo sodobno stvarino: naše bratske dolžnosti v luči Marijinega duhovnega materinstva; za oporo jim je bil zlasti Gospodov stavek: „Vi vsi ste pa bratje“ (Mt 23, 8); s tem v zvezi so bogato črpali iz nove okrožnice „Mater et Magistra“. Tam je nastopil tudi hrvaški frančiškan dr. Karel Balić, po vsem katoliškem svetu znan mariolog in predsednik papeške marijanske akademije. Obenem je prav, da se tega spominjamo tudi Slovenci, ker nas je božja previdnost precejšnje število privedla v dežele Latinske Amerike in je zato lepo, da se tudi mi izročamo varstvu gvadaluške Matere božje. — Sv. oče Janez XXIII. je marijanski kongres počastil z lepim nagovorom po radiu dne 12. oktobra 1961.⁷¹

Sv. oče Janez XXIII. je 28. oktobra 1961 obhajal tretjo obletnico izvolitve, 4. novembra 1961 pa tretjo obletnico slovesnega kronanja; s to obletnico kronanja pa je združil vnanjo proslavo svoje osemdesetletnice. 25. novembra 1961 — prav za dan, ko je splošil osemdeset let — pa je obiskal zavod za širjenje sv. vere, tam opravil sv. mašo in v nagovoru gojencem zavoda poudaril, da je štirideset let življenja posvetil svoji domači bergamski škofiji, drugih štirideset let življenja pa zadevam vesoljne sv. Cerkve; saj je prav pred štiridesetimi leti — leta 1921 — prišel v Rim, da je prevzel skrb glede organizacije Družbe za širjenje vere. Katoliški duhovniki so za osemdesetletnico sv. očeta zbrali darove za zidanje nove cerkve v Rimu, ki bo posvečena sv. Gregoriju Barbarigu, katoliški laiki pa denar za zidavo velikega zavoda za študente iz afriških in azijskih misijonskih pokrajin. Iz vsega sveta so za te jubileje prihajale čestitke. Na slovesnosti pa je dospelo 68 posebnih diplomatskih poslanstev; zlasti je bilo lepo, da je prišlo toliko diplomatskih zastopstev iz novih afriških držav. Že 3. novembra je Janez XXIII. maševal v baziliki sv. Petra za 17.000 članov in članic mladinske it. Katoliške akcije in za celo vrsto drugih najrazličnejših zastopstev z vsega katoliškega sveta. Tiste dni je imel sv. oče veliko nagovorov, ki v preprostih besedah vsebujejo veliko bogatih misli.⁷²

Tudi verni Slovenci doma, v zamejstvu in v tujini smo ob teh jubilejih obudili vero v namestnika Jezusa Kristusa na zemlji, spoštovanje, pokorščino in ljubezen do njega, o njem več pisali, ponekod priredili sicer skromne, pa pristržne proslave, mu čestitali, še več pa za svetega očeta Janeza XXIII. molili. P. Prešeren Anton, glavni asistent Jezusove družbe, v nekem pismu trdi, da ima sv. oče Janez XXIII. Slovence rad. To smo Slovenci že večkrat čutili. Zato so nam njegovi jubileji še toliko bolj pri srcu.⁷³

Že v slovesni homiliji dne 4. novembra je sv. oče Janez XXIII. omenjal misli iz govorov sv. Leona Velikega.⁷⁴ Nekaj tednov kasneje pa je bila objavljena posebna okrožnica „Aeterna Dei“ v čast sv. Leonu Velikemu, ki je datirana z 11. novembrom 1961, ko je poteklo 1500 let po Leonovi smrti.⁷⁵ Velik je Leon I. po svoji izklesani osebnosti, velik po svoji zvesti službi sv. Cerkvi, še preden je postal papež in potem ko je zasedel prestol sv. Petra, velik, ker je zadržal hunskega kralja Atila, da ni šel nad Rim in prelival nedolžne krvi; velik je bil po svoji izobraženosti in klasičnem latinskem izražanju v svojih govorih in pismih; velik po odločnem in jasnem nauku, da je rimski škof naslednik apostola Petra v pravnem prvenstvu, velik kot najvišji učenik zlasti po svojem pismu carigraskemu patriarhu Flavijanu o dveh naravah v Kristusu, velik zaradi ugleda in zmage na kalcedonskem vesoljnem cerkvenem zboru l. 451 in po odločnem nastopu proti 28. ka-

nonu na istem cerkvenem zboru, velik po svojem trudu, da bi zahodna in vzhodna Cerkev ohranila edinstvo v veri, velik tudi, ker ga časti vzhodna in zahodna Cerkev. Zato je prav primerno, da se ga spominjamo pred drugim vatikanskim cerkvenim zborom, ki bi rad utrl pot do edinstva med zahodno in vzhodno Cerkvijo pod enim vrhovnim poglavarjem, rimskim škofom, naslednikom apostola Petra.⁷⁶

Francoski katoličani, med katerimi je češčenje sv. Martina Turskega izredno zakoreninjeno, so leta 1961 obhajali kar dva jubileja v čast sv. Martinu, škofu in spoznavalcu: 1600 letnico, odkar je sv. Martin v kraju, ki mu danes pravijo Ligugé, ustanovil prvi samostan na Zahodu po zgledu egiptovskih vzhodnih samostanov — tega so se spominjali zlasti v poitierski škofiji — in stoletnico, odkar so našli zopet grob sv. Martina — to je pa bil povod za večje slovesnosti posebno v tourski škofiji. Od 12. novembra 1961 do 31. januarja 1961 je bila v zvezi s temi jubileji v Toursu posebna razstava: Življenje in čudeži sv. Martina.⁷⁷

Na praznik Marijinega darovanja v templju leta 1961 pa je preteklo sto let, odkar je šel k Bogu po plačilo Henrik Lacordaire, obnovitelj dominikanskega reda na Francoskem in znameniti prvi postni pridigar v pariški stolnici, posvečeni Naši Gospé. Ljudem svoje dobe je znal govoriti — kakor se je menda sam izrazil — na uho. Prav zanimivo je, da je papež Janez XXIII. z odlokom Kongregacije svetih obredov „Inter religionis“ dne 25. junija 1961 potrdil junaške kreposi častitljive božje služabnice Marije Evgenije Jezusove Milleret prav v Lacordairjevem jubilejnem letu. Odlok uradno pripoveduje, da je Evgenija kot mlado dekle v postu leta 1836 poslušala v baziliki Naše ljube Gospe pariške postnega pridigarja Lacordairja ter se spreobrnila od mlačnosti. Že naslednje leto je z duhovnikom Combalatom začela sodelovati pri snovanju nove redovniške družbe.⁷⁸ Tako ta jubilej velikega govornika prav vse pridigarje spodbuja, naj goreče oznanjamo božjo besedo. Bog pa bo nanjo navezal svojo milost. Trdijo pa upravičeno, da Lacordairjev govorniški slog ni za današnjo dobo. V dveh stvareh nam bo pa vedno zgled: v veliki ljubezni do Jezusa, zlasti križanega Jezusa, in v velikem duhu spokornosti. Sam pravi, da je v svojem kasnejšem življenju odkril evangelij, z njim pa Jezusa; tega Jezusa je res vzljubil; privoščil si je iz ljubezni do njega, za napredek v svetosti in zaradi spreobrnjenja grešnikov in apostolskega uspeha božje besede naravnost strahotno mrtvičenje. Njegova smrt je bila svetniška. Pravijo, da je treba Lacordairja šele odkriti.⁷⁹

Besede mičejo, zgledi vlečejo. Naj zgledi velikih mož ob velikih jubilejih še nas močno potegnejo za seboj!

O p o m b e :

¹ Glej Acta Apostolicae Sedis (AAS), I. LI, šte. 2, 27. febr. 1959, str. 65/74.

² Glej AAS, I. LII, šte. 2, 29. febr. 1960, str. 79/81.

³ Glej AAS, I. LII, šte. 11, 12. sept. 1960, str. 760/1.

⁴ Glej AAS, I. LII, šte. 11, 12. sept. 1960, str. 770/4.

⁵ Glej Osservatore Romano (= OR), I. CI, šte. 151, 2. jul. 1961, str. 1/2.

O treh pobožnostih: do Jezusovega imena, do presv. Srca Jezusovega in do predragocene krvi Gospodove glej apostolsko pismo Janeza XXIII. „Inde a primis“: AAS, I. LII, šte. 9, 5. avg. 1960, str. 545/50; slov. prevod tega ap. pisma dobiš: OU, I. VIII, šte. 4 (1961), str. 97/100; to trojno pobožnost je Janez XXIII. znova n. pr. priporočil semeniščnikom v nagovoru rektorjem italijanskih semenišč, glej OR, I. CI, šte. 175, 30. jul. 1961, str. 1/2.

⁶ Govoril je v odlični italijanščini; kratko vsebino in poročilo glej v OR, I. CI, šte. 18, 22. jan. 1961, str. 6; ves važen govor v nemškem prevodu glej v

Herder-Korrespondenz, l. XV, zv. 8, maj 1961, str. 370/5; — 9. marca 1961 je kard. Jakob Lercaro, nadškof v Bologni, v isti dvorani obravnaval vsebino Pavlovega izražanja: Pavel, služabnik Jezusa Kristusa; poročilo in kratko vsebino najdeš v OR, l. CI, šte. 59, 11. marca 1961, str. 4. — 23. nov. 1961 pa je prav tam kard. Franc König, dunajski nadškof, znani etnolog, teolog in strokovnjak glede zgodovine verstev govoril o Pavlu kot apostolu narodov; kratko poročilo in vsebino spet glej v OR, l. CI, šte. 274, 26. nov. 1961, str. 4.

⁷ Ze 1. maja 1960 je v svoji kardinalski cerkvi sv. Saba govoril o Pavlu kot junaku in glasniku svobode; glej OR, l. C, šte. 104, 4. maja 1960, str. 5. — V velikonočni osmini 1961 je v Neaplju na kristološkem tečaju obravnaval zanimivo vprašanje: Pot Cerkve v svetlu po nauku sv. Pavla; glej OR, l. CI, šte. 84, 10/1. aprila 1961, str. 8. — Na nedeljo Dobrega pastirja 1961 (2. nedeljo po vel. noči) je za nemške romarje ob grobu sv. Pavla imel homilijo, v kateri je poudarjal Pavlov nauk, kako po zakramentu sv. krsta postanemo božji otroci, bratje Kristusovi, udje njegovega skrivnostnega telesa in o dolžnostih, ki iz tega nauka sledijo; glej OR, l. CI, šte. 90, 17/8. apr. 1961, str. 6. — 4. junija 1961 je za sklep slovesnosti v čast sv. Pavlu v Reggio Calabria imel zvečer slovesno pont. sv. mašo s homilijo: Sv. Pavel in današnji človek; glej OR, l. CI, šte. 129, 5/6. jun. 1961, str. 8; vso pomembno homilijo je objavil OR, l. CI, šte. 131, 8. junija 1961, str. 3. — Italijanskim članom Duh. misijske zveze je meseca junija v Rimu na Antonianumu razlagal važno Pavlovo pojmovanje duhovnika: Duhovnik po sv. Pavlu: služabnik Kristusov; glej OR, l. CI, šte. 142, 21. jun. 1961, str. 4.

⁸ Predavanje je objavila revija La Civiltà Cattolica, l. 111, zv. 2649, 5. nov. 1960, str. 291/5; španski prevod glej v Revista biblica, l. 23, šte. 100, april-sept. 1961, str. 105/10. Kongr. za semenišča in pap. univerze je poslala posebno okrožnico o študiju sv. pisma, v kateri obljublja, da bo poslala škofom posebno uradno brošuro s papeškimi in patrišćnimi teksti o sv. pismu ter omenjeno predavanje kard. Avg. Bea (pr. L'Ami du Clergé, l. 71, 8. jun. 1961, šte. 23, str. 357); morda je knjižica medtem že bila razposlana.

⁹ Duhovniki so zborovali v Rimu od 19. do 22. junija 1961; obravnavali so problem: „S. Paolo e le dimensioni universali del sacerdozio“; 23. junija 1961 so šli v kraj Ducenta di Aversa, kjer so tisti dan položili truplo p. Pavla Manna ustanovitelja UCM, v nov sarkofag, ki so ga kupili it. člani Duh. mis. zveze. Za semeniščnike iz Sev. Italije je bilo zborovanje v mestu Vicenza, za bogoslovce iz Južne Italije pa v Reggio Calabria. Pr. OR, l. CI, šte. 101, 30. apr. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 106, 7. maja 1961, str. 6; OR, l. CI, šte. 142, 21. jun. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 144, 23. jun. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 145, 24. jun. 1961, str. 1 (nagovor Janeza XXIII. zborovalcem) in 4; OR, l. CI, šte. 225, 29. sept. 1961, str. 6.

¹⁰ Glej Bonaventura Mariani, o. f. m., Secundus congressus Biblicus Franciscanus in Italia: Verbum Domini, l. 38 (1960), šte. 2, str. 103/6.

¹¹ Poročilo o kongresu glej: OR, l. CI, šte. 209, 21/2. avg. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 223, 27. sept. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 224, 28. sept. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 225, 29. sept. 1961, str. 4; OR, l. CI, šte. 228, 2/3. okt. 1961, str. 2 (poročilo o sprejemu kongresistov pri sv. očetu) in 6; OR, l. CI, šte. 240, 16/7. okt. 1961, str. 4. — Pripomnimo, da je Pap. bibl. institut svoje zimske konference, ki jih vsako leto prireja za bolj izobražene, tudi posvetil sv. apostolu Pavlu. Tako je n. pr. znani biblicist lat. kan. Angel Penna predaval o dvojnem Pavlovem rimskem jetništvo (glej OR, l. CI, šte. 14, str. 6); učeni jezuitski arheolog Engelbert Kirschbaum o grobu apostola narodov (glej OR, l. CI, šte. 22, 27. jan. 1961, str. 6); D. Lorenzo De Lorenzi pa o Pavlovi poti iz Pozzuoli do via Apia (glej OR, l. CI, šte. 27, 2. febr. 1961, str. 6). — Kongregacija za semenišča in papeška vseučilšća je izdala v spomin 1900 letnice Pavlovega prvega prihoda v Rim v italijanskem prevodu mojstrsko delo msgr. Rudolfa Bandasa (izvirnik je napisan v angleščini) o Pavlovem nauku o odrešenju: Msgr. Rodolfo Bandas, La Redenzione, idea centrale in San Paolo, Rim 1961 (izd. Coletti), XX in 405; glej poročilo v OR, l. CI, šte. 222, 25/6. sept. 1961,

nions d'enfants, Prêtres diocésains, l. 98 (okt. 1960), str. 320/2; Jean Thomas, Le rôle des parents dans la préparation à la première confession, Prêtres diocésains, l. 99, (marec 1961), str. 123/7; prav tam, l. 99 (apríl 1961), str. 185/8.

¹⁹ Pismo „Magnopere nobis“ Janeza XXIII. dne 16. dec. 1959 glej: AAS, l. LII, šte. 2, 29. febr. 1960, s.r. 81/2; glede pisma Kongr. za sem. glej: L'Ami du Clergé, l. 71, 8. jun. 1961, šte. 23, str. 357; kratak slov. življenjepis sv. Jožefa Cafasso: Dr. Filip Žakelj, Živí Kristusov evangelij, 2. zv., Celovec (Dr. sv. Mohorja) 1956, str. 129/143.

²⁰ Pismo „Cum tria saecula“ dne 20. febr. 1960, glej AAS, l. LII, šte. 3, 29. marca 1960, str. 147/50.

²¹ OR, l. C, šte. 111, 12. maja 1960, str. 1.

²² Glej AAS, l. LII, šte. 9, 5. avg. 1960, str. 556/8.

²³ Pismo z dobrim uvodom, ki ga je napisal M. Noirot, glej v L'Ami du Clergé, l. 70, 17. nov. 1960, šte. 46, str. 673/84.

²⁴ Glej Informations catholiques internationales (= ICI), šte. 117, 1. apr. 1960, str. 7.

²⁵ Prav tam, str. 7.

²⁶ Keršanska beseda o pozdravljeni častitih bratov misijonarjev pri sv. Jožefu v Celji, Drobtnice za l. 1864, l. 18, str. 46/56, zlasti str. 49/53.

²⁷ Drobtnice za l. 1864, str. 51.

²⁸ V Lanusu so imeli vnanjo proslavo 25. sept. 1960, kar smo že poročali v OU, l. VIII, šte. 2 (1961), str. 56; lazarist Tone Zrnc pa je v Božji besedi l. 1960 večkrat s kratkimi članki opozarjal na sv. Vincencija Pavelskega. Morda je prav, da tu opozorimo na delce: Dr. Anton Zdešar, duh. mis. družbe, Apostol krščanske ljubezni sv. Vincencij Pavelski, Gorica 1934 (Gor. M. dr.), 160 strani.

²⁹ Program, ki so ga pa po poročilu g. Stankota Kavalarja deloma spremenili, najdeš v France migrations, jul. 1960, šte. 19, str. 1/2.

³⁰ Glej P. Blanchard, Centenaire du Prado, Le Vénérable Père Chevrier, Prêtres Diocésains, l. 98, dec. 1960, str. 389/92, kjer so omenjeni glavni Chevrierjevi spisi in slovstvo o njem; Des prêtres chez les pauvres, ICI, šte. 133, 1. dec. 1960, str. 28/30 (števju z msgr. Alfredom Ancelom, lyonskim pomožnim škofom in sedanjim vrhovnim predstojnikom Chevrierjeve ustanove; temu je kard. Ottaviani julija 1954 dovolil, da se je kot pomožni škof naselil v Gerland, blizu Lyona, med preprostim ljudstvom ter se skupaj z duhovniki in laičnimi brati preživljal z ročnim delom; očkar so izšle rimske odločbe glede duhovnikov delavcev, sicer škof ne dela več, pač pa se, kolikor mu stanovske dolžnosti dopuščajo, še vedno rad mudi v Gerland); Garrigou-Lagrange, O. P., De unione sacerdotis cum Christo sacerdote et victima, Turin-Rim (Marietti), 1948, str. 52.

³¹ Glej Giacomo Alberione, Il 25 della Società Biblica Cattolica Internazionale, OR, l. CI, šte. 275, 27/28. nov. 1961, str. 3; L. Cristiani, La Société biblique catholique internationale, L'Ami du Clergé, l. 71, 2. marca 1961, šte. 9, str. 137/8.

³² OR, l. CI, šte. 14, 18. jan. 1961, str. 4 (življenjepisni podatki in poročilo o proslavah); OR, l. CI, šte. 14, 18. febr. 1961, str. 5; OR, l. CI, šte. 21, 26. jan. 1961, str. 5 (šolsko vprašanje na Ceylonu); OR, l. CI, šte. 178, 3. avg. 1961, str. 5 (spet žalostno poročilo o podržavljenju katoliških šol); ICI, šte. 136, 15. jan. 1961, str. 9; ICI šte. 140, 15. marca 1961, str. 6; L. Cristiani, Le centenaire du P. Vaz, L'Ami du Clergé, l. 71, 11. maja 1961, šte. 291/2.

³³ P. G. Colombi, Mille cento anni di Einsiedeln, OR, l. CI, šte. 19, 23/24. jan. 1961, str. 2; St. Meinrad, Gedenkblätter zur 1100 Jahrfeier seines seligen Heimgangs 861—1961, uredl dr. p. Ludwig Räber OSB, Einsiedeln, 1961, strani 92.

³⁴ Pr. Vies de Saints et des Bienheureux (izd. pariških benediktincev), zv. 2 (februar), Paris 1936, str. 56/8; L. Cristiani, Centenaire du bienheureux Théophile Vénard, L'Ami du Clergé, l. 71, šte. 4, 6. apr. 1961, str. 210/1; Missions Étrangères de Paris, šte. 113, jan.-febr. 1961 (vsa številka je posvečena bl. J. T. Vénardu); OR, l. CI, šte. 92, 20. apr. 1961, str. 5; P. Hugo Baraga vzor posvečene naravne ljubezni, Ave Maria Koledar 1939, str. 65/74, zlasti str. 70/4.

⁴⁵ Glej AAS, l. LIII, šte. 4, 28. apr. 1961, str. 217/20.

⁴⁶ Pr. OR, l. CI, šte. 65, 18. marca 1961, str. 1/2; OR, l. CI, šte. 159, 12. jul. 1961, str. 6: L. Cristiani, Le centenaire de saint Patrick, L'Ami du Clergé, l. 71, 11. maja 1961, šte. 19, str. 289/90; vatikanska in irska država sta izdali posebne spominske znamke.

⁴⁷ Glej P. Odilo OFM, Gospa Sveta, Ave Maria Koledar 1955, str. 57/65.

⁴⁸ Izšla je v AAS, l. LIII, šte. 8, 2. avg. 1961, str. 2; v OR, l. CI, šte. 162, 15. jul. 1961, je objavljen lat. avtentični tekst in it. prevod; prevode v glavnih jezikih je objavila vat. tiskarna; v raznih krajih po svetu so izšli prevodi okrožnice in tudi že knjige z razlago okrožnice; J. David omenja v Orientierung (30. nov. 1961, str. 247) že štiri nemške prevode; medtem pa je v Herder-Korrespondenz, l. 15, 9. 1961, str. 536/59, izšel nov prevod po naročilu nemškega epskopata. Omembe vredni v zvezi z obema jubilejema okrožnic in z novo okrožnico „Mater et Magistra“ so tudi tile trije nagovori Janeza XXIII: nagovor „ai Cultivatori diretti“ ob 15. narodnem kongresu dne 19. apr. 1961: OR, l. CI, šte. 93, 21. apr. 1961, str. 1; nagovor delavcem 1. maja: OR, l. CI, šte. 102, 2/3. maja 1961, str. 1; nagovor delavcem z vsega sveta 14. maja 1961, ki so prišli v Rim slavit 70 letnico „Rerum novarum“: OR, l. CI, šte. 112, 15/6. maja 1961, str. 1/2 (v tem nagovoru je razčlenil novo socialno okrožnico).

⁴⁹ Dr. Rant Jože je predaval: Vpliv socialnih okrožnic Rerum novarum in Quadragesimo anno na življenje, posebej pri Slovencih.

⁵⁰ Glej zlasti Družabna pravda, l. XV, 1. maja 1961, šte. 121/2 in Družabna pravda, l. XV, šte. 123, 1. okt. 1961; Dušan Jakomin, Ob sedemdesetletnici „Rerum novarum“, Manifestacija delavcev na trgu sv. Petra, Kat. glas, 18. maja 1961, stran 1.

⁵¹ Poročilo za letno zbor. Slov. ak. starešinstva glej v Sv. Slov., 19. okt. 1961, str. 2; tam najdeš tudi članek: I. L., Naša socialna izobrazba; maševal in pridigal je g. Orehar Anton, dir. slov. dušnih pastirjev, predavala pa sta dr. Ignacij Lenček in Rudolf Smersu. Poročilo o 9. soc. dnevu pa glej v Sv. Slov., 16. nov. 1961, str. 5, kjer so objavljene tudi resolucije; tudi na tem dnevu je maševal in pridigal g. Anton Orehar, dir. slov. dušnih pastirjev, predaval pa je poleg dveh drugih tudi dr. Ignacij Lenček; uvodni del njegovega predavanja je objavljen v omenjeni šte. Sv. Slov., str. 1; celotno predavanje bo natisnila Družabna pravda. Prvi del je izšel v DP l. 16, 1. 2. 1962, str. 4/8.

⁵² OR, l. CI, šte. 228, 2/3. okt. 1961, str. 1.

⁵³ Okr. šte. 11/1961 (škof. ord. v Ljubljani, dne 28. sept. 1961), str. 1/2.

⁵⁴ Prvi članek o okrožnici je objavil Kat. glas dne 17. avg. 1961, str. 2; druge članke pa najdeš v naslednjih številkah.

⁵⁵ Podatke o Evg. Mazenodu dobiš: P. Blanchard, Monseigneur de Mazenod, Prêtres diocésains, l. 99, avg.-sept. 1961, str. 297/301; tam je omenjen tudi najboljši Mazenodov življenjepisec Jean Leflon; doslej sta izšla prva dva zvezka življenjepisa; L. Cristiani, Le centenaire d'Eugène de Mazenod, L'Ami du Clergé, l. 71, 6. jul. 1961, šte. 27, str. 418/9 (tudi tu opozarja na Leflonov življenjepis Mazenoda); Le centenaire de la mort de Mgr de Mazenod, 7400 oblats du pole a „l'enfer vert“, ICI, šte. 144, 15. maja 1961, str. 27/8 (kratki življenjepisni podatki in prav zanimiv pregled razvoja mis. družbe oblatov); G. Drago, A cento anni dalla morte, Mons. De Mazenod fondatore degli Oblati di Maria Immacolata, OR, l. CI, šte. 117, 21. maja 1961, str. 6; G. D., Il fondatore degli oblats di Maria mons. de Mazenod, Governava la diocesi di Marsiglia e guidava le prime missioni dell' Africa del Sud, OR, l. CI, šte. 232, 7. okt. 1961, str. 3.

⁵⁶ Pismo „Hoc anno“ glej v AAS, l. LIII, šte. 10, 22. sept. 1961, str. 555/7; kratke podatke o sv. Katarini Sienski dobiš v Lexikon für Theologie und Kirche, Freiburg (Herder) 1961, 2. izd., zv. 6, kol. 63/4; OR, l. CI, šte. 101, 30. apr. 1961, str. 3 (mnogo podatkov); Tarcisio M. Piccari, Unità e santità della Chiesa noi voti del Centenario Cateriniano, OR, l. CI, šte. 147, 26/7. jun. 1961, str. 6;

OR, l. CI, šte. 180, 5. avg. 1961, str. 5; Adriana Carlotti Odasso, Incontri cate-
riniani con il Creatore e le creature, Milano (Ancora) 1961 (zbrani njeni članki
od 1943 dalje v OR o sv. Katarini Sienski).

⁴⁷ L. Cristiani, Le centenaire de Tauler, L'Ami lu Clergé, l. 71, 2. marca
1961, šte. 9, str. 134/5; Luigi Scanu, tre centenari Domenicani, OR, l. CI, šte.
265, 16. nov. 1961, str. 6; članek govori o delu Saggi di spiritualità domenicana
(uredil p. Inocencij Colosio O. P.), Firenze 1961, strani 244, izredna šte. revije
„Rivista di Asceutica e Mistica, ki je posvečena trem dominikanskim stoletnicam:
500 letnici kanonizacije sv. Katarine Sienske, 600 letnici smrti Janeza Taulerja in
100 letnici Lacordairjeve smrti.

⁴⁸ Okrožnico „Fidei donum“ z dne 21. aprila 1957 (na velikonočni praznik)
glej: AAS, l. XXXIX, šte. 5, 18. maja 1957, str. 225/48; L. L. C. M., Fidei
donum — Dar vere, Kat. misijoni, l. 31, jun. 1957, str. 282/4.

⁴⁹ Treba bi bilo potrpežljivo prelistati AAS in OR zadnjih treh let, pregle-
dati okrožnice, pisma in nagovore po radiu, pa bi se o tem lahko prepričali; dodati
bi bilo treba čestitke ob nastanku novih afriških držav, imenovanje in posvečevanje
afriških domačih škofov, imenovanje prvega kardinala črne rase. 6. nov. 1961 je
otvoril novo vatikansko radijsko oddajno postajo za Afriko, ki jo je po kölnskem
nadškofu kard. Fringsu kölnska nadškofija podarila Janezu XXIII. za 80 letnico,
glej OR, l. CI, šte. 257, 6/7. nov. 1961, str. 1 ter šte. 258, 8. nov. 1961, str. 1.

⁵⁰ L. Cristiani, Centenaire de l'évangélisation du Dahomey, L'Ami du Clergé,
l. 71, 6. apr. 1961, šte. 14, str. 209/10 (razčlenja past. pismo nadškofa Gantina v
Cotonu o velikih slovesnostih ob stoletnici prihoda prvih misijonarjev; ICI (šte.
141, 1. apr. 1961, str. 11) poudarja zlasti misli o socialnem in karitativnem delo-
vanju v tem past. pismu; Giuseppe Montezone, Un pionier delle missioni africa-
ne, Padre Francesco Borghero giunto in Dahomey nel gennaio 1861, OR, l. CI,
šte. 8, 11. jan. 1961, str. 8; na mali šmaren 1961 je Janez XXIII. poslal škofom,
duhovnikom in vernikom nove dahomejske republike posebno pismo ob stoletnih
slovesnostih, ki sta se jih tiste dni udeležila n. pr. tudi kard. Evgenij Tisserant,
dekan kard. zbora, in nadškof Janez Krstnik Maury, apost. delegat za Zahodno
Afriko: AAS, l. LIII, šte. 11, 25. sept. 1961, str. 617/9; OR, l. CI, šte. 209,
10. sept. 1961, str. 1.

⁵¹ Na Madagaskarju so se vršile velike slovesnosti v drugi polovici sep-
tembra 1961; udeležiti bi se jih moral kard. Gregorij Pevter Agagianian, prefekt
Kongr. za širjenje vere, pa je sredi Afrike zbolel, nadomestil ga je kard. Lavrean
Rugambwa, škof v Bukoba, okoli katerega se je 24. sept. zbralo v Tananarive
okoli 60 tisoč vernikov, veliko škofov in duhovnikov, državni predsednik in druge
odlične svetne osebnosti; Janez XXIII. je 16. sept. 1961 poslal posebno pismo, v
katerem govori o pomembnosti stoletnice, ko je končno po tolikih zastojih
poizkusih katoliško misijonstvo moglo svobodno začeti z delom, o domačih škofih
in duhovnikih ter posebno tudi o Katoliški akciji; glej AAS, l. LIII, šte. 12,
30. okt. 1961, str. 688/90; OR, l. CI, šte. 222, 25/6. sept. 1961, str. 1/2; OR,
l. CI, šte. 243, 20. okt. 1961, str. 3; po slovesnostih so madagaskarski škofje
izdali posebno skupno pastirsko pismo, v katerem pravijo, da je premalo, če je kat.
Cerkev na Madagaskarju samo zasajena, treba jo je razširiti z novim apostol-
skim delom, katoličane zlasti opozarjajo na socialno delovanje; pr. ICI, šte. 156,
15. nov. 1961, str. 10.

⁵² Kratke podatke o kard. K. M. A. Lavigerieju dobiš v Lexikon für Theolo-
gie und Kirche, Freiburg (Herder), 2. izd., zv. VI, kol 841/2; L. Cristiani, Le
Cardinal Lavigerie, Pariz 1961, 334 strani.

⁵³ Odlok Kongr. sv. obredov „Media in Africa“ glej: AAS, l. LIII, šte. 2,
28. febr. 1961, str. 112/3; odlok „In Ecclesiae annalibus“ iste kongregacije pa:
AAS, l. LIII, šte. 9, 12. avg. 1961, str. 513/6; podatke o teh mučencih in o slo-
vesnostih njim v čast za 75 letnico njih mučeništva pa dobiš v: Vies des Saints
et des Bienheureux, Pariz 1948, zv. 6, str. 62/4; L. Cristiani, Les Martyres de
l'Ouganda, L'Ami du Clergé, l. 71, šte. 38, 21. sept. 1961, str. 547/9; OR, l. CI,
šte. 126, 1. jun. 1961, str. 3 in 7 (lep opis mučeništva); OR, l. CI, šte. 129,
5/6. jun. 1961, str. 4 (proslava v Rimu v zavodu za širjenje vere); OR, l. CI, št. 273,

25. nov. 1961, str. 6 (slovesnosti ob 75 letnici v Nakyanja, na kraju mučeništva); OR, I CI, šte. 203, 31. dec. 1961, str. 3 (članek o blaženem Jožefu Mukasa, prvem ugandskem mučencu).

⁵⁴ Janez XXIII. jim je poslal posebno pismo; vseh misijonarjev je okoli 2000, ki delujejo v 12 pokrajinah na 4 ceilih: OR, I. CI, šte. 232, 7. okt. 1961, stran. 5.

⁵⁵ Msgr. Angel Herrera y Oria, škof v Malaga, La conciencia social en España, OR, I. CI, šte. 152, str. 5; Herder-Korrespondenz (= HK), I. 14, zv. 7, april 1960, str. 301/2 (past. pismo španskim škofov 15. jan. 1960 o soc. vprašanju); Kirche und Staat in Spanien, HK I. 15, zv. 6 marec 1961, str. 251/5; Soziale Gerechtigkeit: Spaniens Thema Nr. 1, HK, I. 16, zv. 2, nov. 1961, str. 58/62; 25 Jahre Franco-weltliche und kirchliche Stellungnahmen, HK, I. 16, zv. 3, dec. 1961, str. 105/10; preglej n. pr. tudi ICI nekatere številke iz I. 1960/1.

⁵⁶ Msgr. Antonio Montero Moreno, Historia de la Persecución Religiosa en España 1936—1939, Madrid 1961, strani XL in 884 (B. A. C.); knjiga je vredna branja; pr. HK, I. 16, zv. 3, dec. 1961, str. 110. Za okoli 900 žrtev španske revolucije se je že začel beatifikacijski postopek.

⁵⁷ Kartuzijanski prior dr. Leopold Edgar je, kolikor se moremo zanesti na stenogramski zapisnik obč. zbora CMD 1952, trdil ob nemški priredbi življenjepisa Lojzeta Grozdeta, ki ga je v slovenskem jeziku napisal dr. Anton Strle: „In vendar, če mirno in objektivno pregledamo žalostne dogodke v neposredni preteklosti, vemo, da nihče ni bil ubit zaradi svojega verskega in protikomunističnega prepričanja, ampak zaradi sodelovanja z okupatorjem in delovanja proti Osvobodilni fronti“ (Nova pot, I. 13, jan. 1961, šte. 1.2, s.r. 14). Bolj podroten odgovor ob kaki drugi priložnosti. Sedaj samo to: Velika večina je bila ubita zato, ker se je držala okrožnica Pija XI. „Divini Redemptoris“ proti brezbr. komunizmu. Cerkev še do danes ni odstopila od načela, da ni mogoče sožitje z brezbr. komunizmom. Mi se tistina, ki jih oni obsojajo kot izdajalce naroda, v molitvah priporočamo; mislimo, da imamo bolj prav kot pa dr. Edgar in drugi.

⁵⁸ L.Osservatore Romano: 1861—1961 kot dodatek k OR, I. CI, šte. 150, 1. jul. 1961.

⁵⁹ OR, I. CI, šte. 151, 2. jul. 1961, str. 1 in 2.

⁶⁰ OR, I. CI, šte. 151, 2. jul. 1961, str. 2; OR, I. CI, šte. 152, 3/4, jul. 1961, str. 1.

⁶¹ Glej AAS, I. XXVIII, (1936), str. 249/63.

⁶² Okrožnica „Miranda prorsus“ je bila podpisana na mali šmaren leta 1957, izšla pa je v AAS, I. XXXIX, šte. 13 (23. okt. 1957), str. 765/805.

⁶³ AAS, I. LI, šte. 4, 11. apr. 1959, str. 183/7.

⁶⁴ Glej AAS, I. LIII, šte. 9, 12. avg. 1961, str. 491/5.

⁶⁵ Glej AAS, I. LII, šte. 9, 5. avg. 1960, str. 579; ICI, šte. 135, (1. jan. 1961), str. 22/3.

⁶⁶ Pr. Pastirjev glas o Marijini legiji, OU, I. 6, šte. 4 (1959), str. 104/7; Dr. Filip Žakelj, Marija slovenskega naroda ne bo zapustila, Buenos Aires 1960, str. 245/53.

⁶⁷ Prezidijski Marije Pomagaj v slovenski župniji sv. Vida v Clevelandu je menda prva slovenska župnija, kjer so začeli z Marijino legijo. Izdaja že nekaj let Vestnik ML; zadnje čase je razposlala posebno vabilo duhovnikom in redovnikom, naj bi sodelovali pri ML vsaj kot pomožni člani; vabilo bomo objavili v OU; ML deluje že tudi v slovenski župniji sv. Lovrenca v Clevelandu, v obeh slovenskih župnijah v Torontu v Kanadi, poskušajo pa tudi v nekaterih župnijah na Koroškem in Tržaškem. Rajni škof dr. Gregorij Rožman je prevedel v slovenski jezik uradne molitve Marijine legije. Lahko jih dobiš v molitveniku: Zdrava Marija, milost ipolna, Celovec 1960 (Dr. sv. Mohorja), str. 1071/4. G. Jože Guštin je na svojem potovanju po Evropi prav za štiridesetletnico, na mali šmaren 1961, obiskal središče ML v Dublinu.

⁶⁸ Ramazzotti se je rodil 3. avgusta 1800, umrl pa 24. sept. 1861; Slomšek je prišel na svet 26. nov. 1800, odšel s sveta pa 24. sept. 1862, točno leto za njim.

⁶⁰ Pismo „Centesimo vertente anno“ glej: OR, 1. CI, šte. 213 15. sept. 1961, str. 1; OR, 1. CI, šte. 174, 29. 7. 1961, str. 3; OR, 1. CI, šte. 221, 24. 9. 1961, str. 6.

⁷⁰ Za blaženega je bil razglašen 18. febr. 1951; glej ap. pismo „Quasi semine“ Pija XII.: AAS, I. XXXIII, šte. 4, 31. marca 1951, str. 159/63; nagovor Pija XII. dne 19. febr. 1951 romarjem, ki so prišli na beatifikacijo Alberika Crescitellija, AAS, I. XXXIII, šte. 4, 31. marca 1961, str. 165/8.

⁸¹ Nagovor Janeza XXIII. po radiu glej: OR, 1. CI šte. 238, 14. okt. 1961, str. 1; poročilo o kongresu glej: OR, 1. CI, šte. 260, 10. nov. 1961, str. 6; OR, 1. CI, šte. 261, 11. nov. 1961, str. 6; kratko zgodovino o gvadaluški Materi božji in mašni obrazec nje v čast glej: Dr. Filip Žakelj, Zdrava Marija, milosti polna, Celovec (Dr. sv. Moh.) 1960, str. 320/4.

⁹² Vse slovestnosti, nagovori Janeza XXIII. ob teh obletnicah in navedbe diplomatskih zastopstev na teh vnanjih proslavah najdeš v: AAS, I. LIII, šte. 14, 22. dec. 1961, str. 753/84 (posebna številka); glej tudi: OR, 1. CI, šte. 250, 28. okt. 1961, str. 1; OR, 1. CI, šte. 251, 29. okt. 1961, str. 1; OR, 1. CI, šte. 253, 1. nov. 1961, str. 1/2; OR, 1. CI, šte. 254, 2/3. nov. 1961, str. 1/2; OR, 1. CI, šte. 255, 4. nov. 1961, str. 1/5. 10; OR, 1. CI, šte. 256, 5. nov. 1961, str. 1/3; OR, 1. CI, šte. 274, 26. nov. 1961, str. 1; OR, 1. CI, šte. 276, 29. nov. 1961, str. 1.

¹⁰³ Slovenske proslave v čast sv. očetu bomo omenjali med novicami. Dokaz velike naklonjenosti je n. pr. v povzdignjenju ljubljanske škofije v nadškofijo ob 500 letnici ustanovitve škofije. Od spisov in člankov o sv. očetu omenimo le: Gregor Mali, Janez XXIII. osemdesetletnik, DŽ, 1. 28. nov. 1961, str. 578/83.612/20 (življenjepis sv. očeta); Msgr. dr. Maksimilijan Jezernik, Sv. oče Janez XXIII., Trst 1961, 40 strani, (knjižice, šte. 18).

¹¹⁴ OR, 1. CI, šte. 256, 5. nov. 1961, str. 1. 2; AAS, I. LIII, šte. 14, 22. dec. 1961, str. 761/4. 767.

¹²⁵ Lat. izvirnik in ital. prevod okrožnice „Aeterna Dei“ glej: OR, 1. CI, šte. 285, 9/10. dec. 1961, str. 1/4.

¹³⁶ Te misli so večinoma povzete iz okrožnice „Aeterna Dei“; glej pa tudi Lexikon für Theologie und Kirche, Freiburg (Herder) 1961, zv. VI, 2. izd., kol. 945/6; Histoire de L'Eglise, Paris 1948 (Bloud & Gay), zv. 4, str. 215/40 (passim). 259/67. 2271/5 (avtor tega dela je G. Bardy); Vies de Saints et des Bienheureux (izd. pariški benediktinci), zv. 4 (april), Paris 1946, str. 243/64; L. Cristiani, Le centenaire de saint Leon-le-Grand, L'Ami du Clerge, 1. 71, šte. 19, 11. maja 1961, str. 290/1 (ta je menda prvi opozoril na 1500 letnico smrti Leonove); Francis Muphy, San Leone il grande maestro di vita pastorale, OR, 1. CI, šte. 84, 10/11. maja 1961, str. 2.

¹⁴⁷ Janez XXIII. je tourskemu nadškofu Ferrandu poslal posebno pismo za leto sv. Martina; prevod pisma glej: L'Ami du Clergé, (Prédication, 1. 71, šte. 3, 19. j. an. 1961, str. 32); sv. Martina se je Janez XXIII. spominjal tudi v homiliji ob 3. obletnici kronanja in vnanjem praznovanju 80-letnice rojstva; glej: AAS, I. LIII, šte. 14, 22. dec. 1961, str. 767; L. Cristiani, Le centenaire de Ligugé, L'Ami du Clergé, 1. 71, šte. 27, 6. jul. 1961, str. 422/4; isti, Chronologie de S. Martin, L'Ami du Clergé, 1. 71, šte. 31, 3. avg. 1961, str. 483/4; Dom G. Oury, O.S.B., Culte et Liturgie de Saint Martin, L'Ami du Clergé, 1. 71, šte. 44, 2. nov. 1961, str. 641/50; OR, 1. CI, šte. 270, 22. nov. 1961, str. 6 (poročilo o razstavah v čast sv. Martinu in navedba ogromne literature o sv. Martinu).

¹⁵⁸ Glej AAS, I. LIII, šte. 13, 30. nov. 1961, str. 741; OR, 1. CI, šte. 165, 19. jul. 1961, str. 6 (kratek življenjepis M. Evgenije Jezusove, kjer omenja tudi nepričakovan vpliv Lacordairjeve pridige); L. Cristiani, Mère Eugénie de Jesus, L'Ami du Clergé, 1. 71, šte. 41, 12. okt. 1961, str. 596/7.

¹⁶⁹ L. Cristiani, Le centenaire de Lacordaire, L'Ami du Clergé, 1. 71, šte. 16, 20. apr. 1961, str. 241/54; R. Jacquin, Lacordaire et l'enseignement libre, L'Ami du Clergé, 1. 71, šte. 44, 2. nov. 1961, str. 655/6; P. Blanchard, Centenaire de Lacordaire, Prêtres diocésains, 1. 99, maj 1961, str. 201/5 (na koncu navaja glavno slovestvo).

SLOVENSKI IZSELJENCI V ZAHODNI NEMČIJI

Janez Zdešar, Nemčija

I.

Število Slovencev

Slovenci so prihajali v Nemčijo v različnih, zaporednih valih. Približno takole bi jih mogli razdeliti:

a) Slovenci, ki so se vselili v letih od 1880 do 1939. Prihajali so pretežno v rensko-vestfalsko industrijsko področje. Po podatkih nemških statistik je v dobi šestdesetih let prišlo v Nemčijo 40 do 45 tisoč Slovencev.

b) Druga skupina obsega okoli 1500 Slovencev, ki so prišli v Nemčijo v letih 1945 in 1946, da bi se izselili v prekomorske dežele, pa so ostali v Zahodni Nemčiji zaradi starosti, bolehnosti ali iz drugih razlogov. Ti žive raztreseni po vsej zvezni republiki.

c) Tretja skupina obsega okoli 4 tisoč Slovencev, ki so prišli po letu 1953, ko se je začel velik beg iz Jugoslavije in v manjši meri še danes traja. Okoli 2500 jih živi med Aachenom in Münsterom, 1000 v Južni Nemčiji, 1500 v Severni Nemčiji.

Prva skupina ne prihaja tako močno v poštev za dušno pastirstvo v materinščini, ker skoraj vsi obvladajo nemščino in so se bolj ali manj prilagodili, dostikrat tudi prisiljeno, ker so jih v dobi nacizma naredili za nemške državljane. Vendar v zadnjih letih opazujemo poživitev čustva pripadnosti k slovenskemu ljudstvu, ki se posebno izraža v skupnih, organiziranih počitniških izletih v Jugoslavijo, katerih se učeležuje do 2 tisoč Slovencev. Zaradi preveč dela med Slovenci, ki so prišli po drugi svetovni vojni, so se slovenski dušni pastirji mogli le malo brigati za to skupino Slovencev. Zato se naše poročilo nanaša na drugo in tretjo skupino.

Drugi skupini Slovencev, žal, še vedno ni posvečenih dovolj naših dušnopastirskih skrbi. Ti žive raztreseni po vseh koncih in krajih zvezne republike, le redko in težko je mogoče priti do njih. To so že starejši in pogosto tudi bolni. Še mnogo truda in časa nas bo stalo, da bomo prišli do teh ljudi in mogli skrbeti zanje. V kartoteko smo zajeli le majhen del od njih.

Za tretjo skupino imamo večinoma kartoteko in dušnopastirsko je bolj ali manj redno oskrbovana.

Slovenci, ki jih je bilo mogoče zajeti v kartoteko, so takole razdeljeni po posameznih škofijah:

Škofija Aachen	200	München	400
Augsburg	80	Münster	230
Bamberg	250	Paderborn	120
Essen	1400	Passau	40
Freiburg	140	Regensburg	70
Köln	530	Rottenburg	250
		Würzburg	80

Ker mi meje škofij v vseh primerih niso znane, je možno, da je treba v kakem primeru številke drugim prestaviti. Prav tako za druge nemške škofije ne morem napraviti natančnejših podatkov.

Mesta, v katerih prebiva po več sto Slovencev in so zato tudi središča dušnega pastirstva, so: Essen, Oberhausen, München in Esslingen (pri Stuttgartu) z okolico.

II.

Razdelitev po poklicu, starosti, stanu i.t.d.

Večina Slovencev v Nemčiji točasno dela v rudnikih in tudi tovarnah. Le malo od njih jih vrši poklic, ki so se ga v Jugoslaviji izučili; kolikor je mogoče presoditi, jih je 70 do 80 odstotkov strokovnih delavcev.

Izobražencev je zelo malo, 5 jih je vseučiliških profesorjev ali docentov (München in Aachen), nekateri so zdravniki, inženirji, pisatelji in umetniki.

Povprečna starost je okoli 30 let.

Družin je okoli 500, drugi so neporočeni mladi moški ali pa ovdoveli ljudje. Deklet je le prav malo.

Prav zelo malo od njih obvlada nemščino. Pač se morejo sporazumeti, komaj pa morejo nemško brati in pisati.

Večina hoče ostati v Nemčiji, le malokateri se hočejo izseliti ali vrniti v domovino. Ne smemo podcenjevati števila tistih, ki prihajajo v Nemčijo z rednimi potnimi listi za dlje časa in tukaj ostanejo. Tudi ilegalno vedno znova novi Slovenci prihajajo v Nemčijo.

III.

Življenjske razmere

a) Pravne razmere

Majhna manjšina ima jugoslovansko ali nemško državljanstvo, še manjše je število tistih Slovencev, ki so priznani kot politični begunci; velika večina živi v Nemčiji kot brez državljanstva ali kot taki, glede katerih ni jasno, kateri državi pripadajo. Zato imajo le tako imenovani potni list za tujce in nimajo nobene možnosti, da bi socialno napredovali. Kot delavno moč jih cenijo, jih celo žele, a kot tujci nimajo nobene pravne podlage, da bi si mogli ustvariti položaj. Nič se n. pr. ne ve, koliko časa smejo tu ostati, ali ne bodo v primeru gospodarske krize odpuščeni. Z uradnega vidika je njihovo dovoljenje za delo in bivanje le začasnega značaja. Te nejasne pravne razmere zelo neugodno vplivajo na duševno razpoloženje njihovih rojakov.

b) Delovne in stanovanjske razmere

Delovne razmere so povprečno dobre, ravno tako tudi možnosti za zaslužek. Le na področju Oberhausen vprašanje, koliko časa bodo Slovenci morali delati v rudniku, kljub ponovnim posredovanjem še vedno ni bilo pojasnjeno. Rudarski cehi zavzemajo namreč to stališče, da morajo za vedno pri njih delati. Zato policija preganja rojake, ki so zapustili rudnik. Ta prisiljenost k delu povzroča mnogo hude krvi, ker bi skoraj vsi mnogo rajši delali v izučenih poklicih.

Še nerešene so stanovanjske razmere. Nekatere družine še vedno stanujejo

v barakah, ravno tako mnogo mladih moških. Toda tudi stanovanja v hišah so pogosto zelo skromna (le ena soba za vso družino), razpadajoča in zastarela. Vendar je treba ugotoviti, da se je marsikaj izboljšalo.

c) Nравne razmere

Nравne razmere so se v zadnjem času vidno izboljšale. Še pred tremi leti je zelo mnogo Slovencev živelo v barakah, v nekaterih taboriščih do tristo in še več skupaj. Ne redko je bilo mogoče opaziti različne napake: zapravljanje denarja, tatvino, pijančevanje, spolno razbrzdanost. Množični človek je dobil oblast. Odkar so se Slovenci razkropili, ti pojavi izginjajo. Vendar pa praktični življenjski materializem in predvsem uživanjaželjnost še nista izginila. To je izraz notranje brezcilnosti, na kateri moji rojaki trpe.

Težko vprašanje je dejstvo, da je v Nemčiji le malo slovenskih deklet. Mladi moški so v dobi, primerni za ženitev, mnogi bi se mogli poročiti, pa imajo hkrati malo dostopa do dobrih nemških družin.

Dalje so težak problem mešani zakoni, zlasti tisti, ki so dvakrat „mešani“ — narodnostno in versko.

Nekaj poročenih živi le v zakonih, sklenjenih pred državno oblastjo. Ureditvev takih zakonov je še vedno ena izmed najvažnejših nalog slovenskega dušnega pastirstva.

Da moremo nравne razmere pravilno presojati, ne smemo pozabiti, da velika večina slovenskih priseljencev skoraj ni imela v svojih otroških letih verskega pouka. Ko jih je zadela dolžnost hoditi v šolo, je izbruhnila vojska. V dobi nacizma so bili skoraj vsi slovenski duhovniki izgnani, nato pa je leta 1945 prišla „svoboda“ pod Titom.

d) Verske razmere

Verske razmere zato odgovarjajo bolj alj manj nравnim. Po krstnem spričevalu je 98 odstotkov Slovencev katoličanov, 2 odstotka pa evangeličanov. Velika večina od njih je versko nevedna in ne prakticira. Hranijo se od ostankov vere njih očetov in mater. Sicer hočejo biti katoliški, so pa polni pomislekov in nazorov proti Cerkvi, kar je posledica boja proti veri v njihovi domovini. Zato so nasprotj temu, kar je verskega, indiferentni.

Razveseljivo dejstvo in hkrati izjemo tvorijo pogosto mladi pari, ki so se v zadnjih letih poročili v Nemčiji. Splošno opažamo, da se versko življenje šele potem more razviti, če se razmere ustale in imajo ljudje jasen življenjski cilj pred seboj.

IV.

Dušnopastirsko delo

Dušnopastirsko delo v Nemčiji vrše 4 slovenski svetni duhovniki. Pionir slovenskega dušnopastirskega dela je prečastiti gospod Franc Šeškar v Münchenu, ki je od 1945 dalje vodil vrhovni dušnopastirski urad, čeprav je kot nekdanji taboriščnik 80 odstotni invalid. Šele junija 1958 je prišel dr. Janez Zdešar, in sicer v Porurje, ki je potem 25. julija 1960 prevzel vrhovno dušnopastirsko vodstvo. Proti koncu septembra 1959 je prišel prečastiti gospod Ciril Turk prav take v Porurje. Sredi julija 1960 je prečastiti gospod dr. Franc Felc prišel v Esslingen pri Stuttgartu. Naj za osvetlitev dušnopastirskega delovanja navedemo nekatere številke, ki se nanašajo le na področje Aachen—Münster, in sicer od srede 1958 do konca 1960. V tej pokrajini živi okoli 2500 Slovencev.

Sv. krst je prejelo 85 otrok, zakrament sv. zakona je prejelo 92 parov, pokopanih je bilo 19 mrličev.

Spovedalo se jih je in obhajalo nad 900, leta 1959 okoli 400, leta 1960 že 504. Opaža se lahna porast. Vendar moramo računati le z 200 do 300 Slovenci, ki se redno — to je enkrat do trikrat na leto — spovedo in obhajajo, torej okoli 10 odstotkov.

Slovensko nedeljsko božjo službo obiskuje povprečno 70 rojakov. Težko je ugotoviti, koliko jih obiskuje nemške župnijske cerkve.

Sv. maše so vsako nedeljo v Essen—Altenessen in v Oberhausen—Sterkrade, vsak mesec enkrat v Hilden, Alsdorf, Solingen in Recklinghausen. Pred božičem in veliko nočjo pa še na mnogih drugih krajih. Pri sv. mašah pejejo ali pa skupaj molijo. Velika pomoč je naš organist, ki obenem skrbi tudi za pošiljanje našega lista.

Število bralcev slovenskega mesečnika „Naša luč“ na 20 straneh je v zadnjih mesecih močno narastlo. Po 1000 izvodov pošiljamo rojakom. List ima neprecenljiv vpliv. Ker jih le okoli 200 plačuje naročnino, je izdajanje kljub podpori združeno z velikimi finančnimi skrbmi.

V tem času je bilo mogoče tiskati in razširiti knjižico „Pojdiva skupaj“. Obrača se na mlade ljudi, ki se pripravljajo na zakon. Prav tako je bilo mogoče razdeliti nekaj sto zvezkov verskega čtiva. Družba sv. Mohorja, slovenska knjižna organizacija v Avstriji, ki letno izda štiri neoporečne knjige, šteje 120 udov.

Slovenska knjižnica v Oberhausenu in Essenu izposodi letno 600 knjig, čeprav obsega le 300 knjig. Slovenske družine si rade kupujejo podobo Marije Pomagaj.

Zbirka „Misereor“ spomladi leta 1960 je znesla 287,32 nemških mark, misijonska zbirka pa 146,58 nemških mark. Nedeljska zbirka znaša povprečno 8 nemških mark.

V tem času je bilo 16 različnih prireditev: romanja, adventni večeri, miklavževanje, pa tudi zabavni večerji z veselim programom, kakor ples in srečolov.

Na kongresih „Cerkev v sliski“ v Königstein—Taunusu kakor tudi na zborovanju mladih delavcev v Wolfsburg—Mülheim je bila vedno navzoča slovenska skupina.

Mala skupina slovenskih otrok se je mogla udeležiti poleti 1959 in 1960 počitniške kolonije v Avstriji.

To so le nekatere številke, ki ponazorujejo dušnopastirsko delovanje. K temu je treba dodati še neštivilna posredovanja najrazličnejših vrst: razdeljevanje karitativne pomoči (življenjske potrebščine), posredovanje in opravi pri sodiščih, delavskih uradih, poklicnih uradih, uradih za tužce in stanovanjskih uradih, skrb za negovanje grobov rajnih Slovencev. Ravno tako je bilo sestavljenih in napisanih za rojake na stotine prošenj, zadev in priporočil na najrazličnejše oblasti v Nemčiji. Da bi jih pridobilj za udeležbo na prireditvah in pri sv. maši pred božičem in veliko nočjo, je bilo posebej po pošti poslanih ljudem na stotine povabil. Pisanja torej ne manjka.

Glede popolnoma dušnopastirskega delovanja naj omenimo še obiske na domovih in pripravo na zakon.

Pri obiskih po domovih najbolje zvemo za razmere, glede katerih je duhovniško posredovanje in pomoč na mestu. Tu se najbolje utre pot do zaupljivega odnošaja nasproti duhovniku.

Najugodnejši trenutek, da mlade ljudi spodbudimo za versko življenje, je

čas priprave na zakon. V tem času je mnogo priložnosti, da moremo vplivati nanje. Pogosto je duhovnik tisti, ki nevesti, katera je mogoče pravkar prišla iz Slovenije, preskrbi delo in stanovanje. S tem pa postaja človeški stik s poročenci vedno ožji. Pri zakonskem pouku, kjer poročence posebej poučujemo, v osebnem razgovoru razložimo temeljne verske resnice, pri drugi uri pa obravnavamo vprašanja zakonskega in družinskega življenja. Največjo važnost polagamo pri tem na dobro spoved. Po poroki sem in tja pripravimo za mlade zakonske pare družabne prireditve samo zanje. Z vsem tem večino zakonskih parov pridobimo, prav ti se najbolj redno udeležujejo sv. maše in prejemajo zakramente.

V.

Težave

Težav ne manjka. Eno izmed največjih povzroča razkropljenost in stalno menjavanje stanovanja. To otežkočuje pregled, pošiljanje mesečnika trpi škodo, zaman so obiski po domovih. Glede krščevanja in porok je treba hoditi daleč okoli; s pristojnimi župnijskimi uradi se je treba — telefonično ali pismeno — natančno dogovoriti glede časa. Treba je telefonirati sem in tja, da končno najdemo ugoden čas za obe straki.

Urejanje naslovov glede stanovanja tvori drugo težavo. Komaj je bila n. pr. urejena kartoteka za eno mesto, pa zopet pravi naslovi ne odgovarjajo. Medtem pridejo zopet novi Slovenci, ki se še niso javili, in kartoteka zopet ne odgovarja. Posledica je večno iskanje in povpraševanje.

Izdajanje mesečnika „Naša luč“ povzroča velike finančne skrbi. Odkod dobiti vsak mesec poleg podpore velikodušnih darovalcev še okoli 300 nemških mark za kritje tiskarniških stroškov in pošiljanja po pošti?

To so vnanje težave. Eđen izmed največjih dušnopastirskih problemov in nalog so mešani zakoni in ne cerkveno sklenjeni zakoni. O tem smo zgoraj govorili.

Drug velik dušnopastirski problem je dejstvo, da slovenski otroci hodijo v nemške šole, kjer se krščanski nauk nemško poučuje. Uče se nemško moliti, nemške cerkvene pesmi prepevati i.t.d. Njihovi starši pa znajo le slovensko moliti. Ta razkol povzroča nevarnost za opuščanje skupne kakor tudi osebne molitve v družini. Tega problema ni lahko rešiti.

Tretjo skrb povzroča delovanje in pridobivanje ločin med Slovenci. Že, so se zgodili posameznj odpađi od Cerkve. Odpadniki potem pridobivajo zlasti med rojaki. „Wachturm“ Jahvejevih prič celo v slovenščini tiskajo in širijo.

VI.

Prošnje in želje

Prošenj in želja za odstranitev težav in za poglobitev dušnega pastirstva med Slovenci v Nemčiji je mnogo. Naj naštejemo le najbolj nujne:

V München bi moral priti še en slovenski dušni pastir. Prečastiti g. Franc šeškar zaradi svoje bolehnosti — kakor omenjeno, je 80 odstotni invalid — ne more več nositi vsega bremena tako razkropljenega dušnega pastirstva.¹

Ravno tako bi moral v Severno Nemčijo, na področje Hannover—Hamburg priti slovenski duhovnik.

Nastavitev posebnega uradnika,² ki bi deloval na področju Aachen—Mün-

ster in imel svoj sedež v Oberhausenu, je najbolj nujna naloga, če naj se slovenski duhovniki znebe takega dela, ki pogosto z dušnim pastirstvom sploh nima ničesar skupnega. A ta nastavitev se mora izvršiti, da moremo rojakom pomagati v najrazličnejših življenjskih okoliščinah. Ta poseben uradnik bi moral potem prevzeti posredovanja pri uradih in pisarniško delo, o čemer je bil zgoraj govor.

Morali bi nabaviti še več knjig za slovensko knjižnico, mesečnik bi se moral še bolj razširiti. Brez finančne pomoči tega ni mogoče narediti.

VII.

Zahvala

Naj na tem mestu izrečemo besedo zahvale vsem tistim, ki so omogočili dušno pastirstvo za Slovence v Nemčiji in ga še dalje pospešujejo.

Vrhovni dušnopastirski urad za Slovence čuti, da je dolžan iskreno hvaležnost nadškofiji München, škofiji Essen in škofiji Rottenburg, ki so na svojih področjih nastavile slovenske dušne pastirje in jim v vsakem pogledu vedno pomagajo pri spolnjevanju njihove naloge. Ta zahvala gre prevzvišenim in presvetlim gospodom škofom, prečastitim gospodom generalnim vikarjem in prečastitim gospodom referentom za dušno pastirstvo med tuji omenjenih škofij.

Vrhovni dušnopastirski urad se zahvaljuje tudi škofijam Aachen, Köln, Münster in Paderborn, da podpirajo slovenske dušne pastirje.

Posebna zahvala se spodobi prečastitemu gospodu prelatu Albertu Büttnerju, Bonn-Beuel, ravnatelju dušnega pastirstva za govoreče tuje jezike v Nemčiji. Prav tako prečastitim gospodom duhovnim svetnikom Teodorju Tensundernu, Recklinghausen, in Avguštinu Hegenkötterju, Twisteden pri Kevelaerju. Ta sta se zavzela za slovensko dušno pastirstvo v Nemčiji, ga podpirala in mnogo let vodila, ko ni bilo tu še nobenega slovenskega duhovnika.

Veliko hvaležnost čuti vrhovno dušno pastirstvo do nemške karitativne zveze e. V., Freiburg—Breisgau, do karitas škofije Essen, pomoči za duhovnike Vzhođa (Ostpriesterhilfe) in ne nazadnje do prečastitega p. Werwenfried van Straten. Vsi ti so pomagali in pomagajo, da more uspevati dušno pastirstvo v materinem jeziku.

Končno naj velja beseda zahvale še vsem uradom in mnogim sobratom, ki so z besedo in dejanjem pomagali, da bi se božje kraljestvo uresničevalo tudi med Slovenci v Nemčiji.

Opomba: Dr. Janez Zdešar je meseca januarja 1961 to poročilo napisal v nemščini pod naslovom: Bericht des Oberseelsorgeamtes für die Slowenen in der Bundesrepublik: En izvod je poslal tudi na OU; uredništvo ga je prevedlo v slovenščino in dodalo kratke opombe, ker je poročilo prav poučno. Opozorimo tudi na dva Zdešarjeva članka o slovenskih izseljencih v Nemčiji, ki sta izšla v obliki intervjuja v Katoliškem glasu dne 13. in 20. oktobra 1960. Opomnimo, da smo v prevodu nekatere malenkosti izpustili, ker niso za javnost.

Zdešarjevo predavanje na celovškem zborovanju ob koncu avgusta 1961 o problemih slovenskih izseljencev v Zap. Evropi bo pa tako izšlo v OU, 1962, štev. 1/2.

¹ Pred nekaj meseci se je dr. Zdešar naselil pri g. Francu Šeškarju v Münchenu, da bo deloval v Münchenu in okolici, na njegovo mesto v Porurje pa je prišel na pomoč g. Ivan Ifko, ki stanuje skupaj z g. Cirilom Turkom, kjer je bival prej dr. Zdešar. Tako je sedaj v Nemčiji 5 slov. izs. dušnih pastirjev.

² Nemški izraz za posebnega pomočnika je Fürsorger; to je v Nemčiji popolnoma nov poklic, za katerega še nimamo slovenske besede.

PREMIŠLJEVANJE O SMRTI

Msrgr. dr. Jakob Ukmar govoril sobratom na duh. obnovi v Trstu, 12. 11. 1958

Smo že v novembru, ko se narava okrog nas pripravlja, da leže k zimskemu počitku. K tej že samo po sebi nekam žalostni sliki se pridružuje še resna intonacija, ki jo daje temu mesecu vernih duš dan, intonacija, ki obvladuje več ali manj ves november in nas nenehno spominja: *Dispone domui tuae, quia morte morieris et non vives* (Gen 20,7 in Is 38, 1). Zato ne bo napak, če še mi za duhovno obnovo vsaj malo razmišljamo o smrti.

O ta *meditatio mortis*, poročete, saj smo jo že neštetokrat slišali, skoroda pri vsakih duhovnih vajah. Res je to in res tudi, da ima premišljevanje o smrti že svojo stereotipno obliko ki jo vsi znamo na pamet: smrt je gotova, negotov pa je čas smrti in negotove vse druge okoliščine; zato pa estote parati, uredimo svoje reči, odmirajmo svetu, da bo svet nam križan in mi svetu (Gal 6, 14), ter se bližajmo tistemu višku, na katerem je stal apostol, ko je pisal: *desiderium habeo dissolvi et esse cum Christo* (Flplj 1, 23). To so brezdvomno lepa in koristna premišljevanja. Ker se pa vendar ponavljanih reči, naj bodo še tako lepe in dobre, naveličamo, nočem danes podati premišljevanja o smrti v tradicionalni obliki, temveč nuditi k stvari nekaj novih misli. Te misli niso povzete iz asketičnega slovstva, pač pa iz dogmatike, iz trezne filozofije in sedanjega gledanja na neizmerno stvarstvo božje; seveda, če se v te reči mirno poglabimo.

Smrt je resna zadeva; je ločitev od vsega na tem vidnem svetu, je konec zaslužnega delovanja in trpljenja, je vstop pred sodbo božjo, ki v trenutku odkaže večnost, srečno ali nesrečno. Te pretresljive resnice smo že večkrat premišljevali; naj jim danes dodam nekaj misli, ki še od druge strani ilustrirajo vso resnobo človekove smrti. Takole bi jih izrazil: smrt je tudi zato nekaj resnega, ker je odhod človeka v neznani svet in vstop v življenje, ki nam je po svojem načinu in po svoji trajnosti neprodorna skrivnost.

S tem je dana razdelitev te meditacije v dva dela; prvi del: smrt je odhod v neznani svet, drugi del: smrt je vstop v skrivnostno onstransko življenje. Danes nudim le prvi del, drugi sledi pozneje.

Če pravim, da je smrt odhod človeka v neznani svet, mislim pač na to, kar nosi človekovo osebnost, kar tvori njegov jaz, to, kar se zaveda: jaz sem ta in ta ter se individualno ločim od vsakega drugega. To je umna duša, misleči duh, saj je oseba „*rationalis naturae individua substantia*“. Ta umna substanca oživlja za sedaj materialno telo in opravlja po njem tudi svoje duhovne funkcije. Po smrti bo nadaljevala svoje življenje, svojo zavest in določene duhovne funkcije brez materialnega telesa. Toda začasno samo, ker se bo po vstajenju mesa spet v smislu svoje narave povrnila v isto telo, materialno sicer, vendar drugačnega fizičnega reda.

Če torej pravim, da odhaja človek s smrtjo v neznani svet, hočem reči, da odhaja tja njegova duša, ne njegovo telo. Telo ostane na postelji, potem ga odneso in zagrebejo. Pa to ni on, ta in ta, to ni N. N. To je kup materije, ki bo čez leta docela strohnela. Vendar mi ljudje, mi duhovna in čutna bitja, smo tako zagledani v človekovo telo, da to telo, kj ga vidimo, navadno identificiramo z osebo in pravimo: sem videl tega in tega, četudi sem videl samo del njegovega

telesa. No, pa dokler govorimo o živih, transeat; saj tvori telo z dušo vred eno samo osebo. Toda tista naša zagledanost v telo gre tako daleč, da tudi mrtvo telo, ki je samo kup materije, identificiramo z osebo in pravimo: sem ga šel kropit. Koga si šel pokropit? Tega N. N., mojega prijatelja, mojega strica, našega župnika. Pravimo: videl sem ga, skoro na smehljaj se drži; pravimo: ponesli so ga v cerkev, videl sem Pija XII., ko so ga devali v grobnico. Tako in slično govorimo ter se niti ne zavedamo, da pri tem kup mesa in kosti istovetimo z osebo, s tisto substancno, ki se zaveda svojega jaza, o kateri pa nič ne vemo, kje je. — To svojo zagledanost smo prenesli tudi na pokopališča ter pišemo na spomenike tisti tradicionalni: tu počiva N. N., župnik, kanonik, profesor ali kar koli je že bil pokojni. Ali res tam počiva ta in ta župnik? Vemo, da ne; tisti, ki je bil župnik, je nekje drugje, pa ne vemo kje. Bog varuj, če bi tržaški škof, ki je umrl pred 57 leti, ne bil danes nič več kupček tiste gnile zemlje, ki jo krije spomenik msgr. Andreja Šterka. Kaj hočete, taki smo, čutna bitja, tako govorimo, tako pišemo. Isto zgolj človeško terminologijo ima tudi sveto pismo, ko pravi n. pr.: *ibi sepultus est Isaac cum Rebecca, coniuge sua; ibi et Lia condita iacet* (Gen 49, 31). Nekje sem pa le videl spomenik z besedilom drugačnega sloga: N. N., ime in priimek, rojen dne... umrl dne... Pika. Niže spodaj: tu njegovi telesni ostanki čakajo na vstajenje. To se sliši stvarno in krščansko.

Pa kakor rečeno, duhovno-čutno bitja smo ter kot taka govorimo in pišemo. Vendar stoji, da tam v grobu ne počiva ta in ta, katerega ime beremo na spomeniku. Tisti N. N., ki je oseba, ki se zaveda samega sebe, je nekje drugje, pa ne vemo kje. Rekel sem, da je smrt zelo resna zadeva, ker je odhod osebe v čisto neznano deželo. To pravim tudi abstrahendo od negotovosti srečne ali nesrečne večnosti, kajti če pridenem še to negotovost, poraste resnoba smrtnega trenutka v neizmerno. Torej odhod neznan kam. Zamisli se, dragi sobrat, da ležiš na smrtni postelji, vendar še pri zavesti. Zdaj ležim tu, brez sleherne moči, na tej svoji postelji. Kje bom čez eno uro, čez dve uri, kje bom, ko bo jutri sonce vzhajalo nad tole pokrajino? Kam bodo moje telo zagreblji, to vem približno, toda kje bom jaz, ki se sebe zavedam, jaz, ki sem toliko let hodil po tej solzni dolini, ki sem tolikokrat stopal pred božji oltar, kje bom jaz? Ne vem, prav nič ne vem.

Odhod z doma na daljšo pot je vedno nekaj resnobnega. Vendar če veš, kam greš in kdaj se lahko vrneš, že še gre. Toda če ne veš, kam pojdeš, če in kdaj se vrneš, potem je res hudo. Kako nepopisna žalost je legla na mnogo družin, ko so proti koncu zadnje vojne oborožene patrulje vdrle zdaj v to zdaj v ono hišo, in odpeljale očeta ali sina ali hčer, da, tudi naše duhovne sobrate; odpeljale neznan kam. Nekatere so pozneje našli mrtve, druge pogrešajo še danes. Odhod neznan kam in brez upa na vrnitev je torej nekaj zelo zelo resnega. In to je smrt za tisti del človeka, ki se zaveda, za dušo, ki tvori njegovo osebnost, za dušo, ki nosi na sebi znak krsta, birme in v našem primeru še znak svetega reda, *sacrae ordinationis*.

Morda se nismo še poglobili v vprašanje, kje je ta ali oni pokojnik, recimo prav ta in ta naš sobrat, ki ga je Bog v zadnjem času odpoklical. Kje je on, ki se zaveda: jaz sem N. N., umrl sem, prej sem bil to in to; kje, pravim, je on? Nekje pač mora biti, saj če bi rekli, da ni nikjer, bi tajili posmrtno življenje duha, kar nasprotuje zdravi filozofiji in naši sveti veri. Ne smem pa niti reči, da je povsod, ker povsod je edinole Bog, ki ga noben prostor ne omejuje. Vsa ustvarjena bitja so pa omejena, to je prav v njih bistvu; omejena je tudi vsaka duhovna substanca. Dogmatiki in metafiziki bi rekli, da je duhovna sub-

stanca definitive in loco i. e. tota in loco et tota in singulis partibus loci, non tamen extra definitum locum, quem occupat. Tako bivajo angeli, podobno eksistirajo človeške duše ločene od telesa; niso povsod, temveč nekje v prostoru occupantes locum definitum. Seveda je to za nas povsem nedoumljivo, kako more materialni prostor, ki ga merimo na kilometre in svetlobna leta, omejiti nematerialno duhovno substanco. In vendar je to možno, saj so naše duše v sedanjem življenju omejene vsaka na svoje telo; izven telesa ne eksistirajo. Izjemol za sedanje življenje bi lahko naredil vsemogočni Bog. Tako je Pavel podvomil, če je bila njegova duša še v telesu, ko je bil zamaknjen v tretje nebo in je slišal skrivnostne besede, ki jih človeku ni pripuščeno povedati (2 Kor 12, 2-4).

Pa da se povrnem k vprašanju, ki nas zanima: kje je ta ali oni pokojnik, kje je na primer Pij XII., tisti, ki se zaveđa, da je imel najvišjo jurisdikcijo v Kristusovi Cerkvi? V nebesih, porečete. Že prav, če bi znali, kje so nebesa, pa ne vemo. Nad zvezdami, odgovarja ljudska duša: nad zvezdami že blaga duša tvoja biva, ko v grob tvoj žalost bridke solze zliiva. No, če se pesnik tako izraža, mu ne zamerimo; če pa tudi dogmatik, če filozof tako misli in piše, je stvar bolj kočljiva. Glejte, vso srednjeveško eshatologijo, neque Aquinate excepto, obvladuje tedaj nesporni geocentrični sistem. Kje je raj? Nad zvezdami, ki kot drugo nebo krožijo okoli naše zemlje, torej v tretjih nebesih. Kje je pekel? Spodaj v notranjščini naše zemlje. Dokaz: Etna in drugi ognjeniki. Kje so vice? Tam nedaleč od pekla, tako da tista neznosna peklenska vročina puha sem čez in naredi vice za precej neprijetno bivališče. — Mi naprednj beremo take reči s pomilovanjem temnega srednjega veka in prejšnjih časov: pa vam rečem, da sem skoro malce nevoščljiv tisti v marsičem otroško naivni dobi. Zakaj nevoščljiv? Zato ker so tedanji ljudje, tudi znanstveniki, živeli bolj mirno in niso poznali tistih strahotnih problemov, pred katere nas postavljajo novejša odkritja naravoslovnih ved. Mi si danes ne upamo več odgovarjati na vprašanja: kje so nebesa, kje je pekel, kje vice? Edini poštenu odgovor se mora glasiti: ignoramus, topografija posmrtnega življenja nam je neprodirna skrivnost.

Vesoljno stvarstvo ali recimo svetovni prostor je tako ogromen, da presega sleherni pojmovanje omejenega človeškega uma. Današnja veda nas uči, da je svetovni prostor posejan z galasijami, to je z velikimi roji sonc. Tudi mi smo z našim soncem v takem roju. Pravimo mu Rimska cesta, ki šteje okrog sto milijard sonc. Takih rojev je znanih čez milijon. Med posameznimi roji znašajo distance po več stotisoč svetlobnih let. Res, magna sunt opera Domini, scrutanda omnibus, qui diligunt ea (Ps 110, 2). Pa si človek, ki strelja proti luni, domišlja, da bo v doglednem času obvladal svetovni prostor. Podoben je fantiču, ki je z majhno žlico zajel vodo z morja, pa reče: no zdaj sem že na dobri poti, kmalu spraznim ves ocean.

Da se povrnem k predmetu, vprašam zopet: kje v tem neizmernem prostoru, kje so nebesa, ki po njih hrepenimo; kje so vice, skozi katere pojdemo menda vsi; kje je pekel, katerega nas Bog obvaruj? Ne vemo; ponavljam: posmrtna topografija nam je skrivnost, če gre tu sploh za topos in ne morda samo za tako ali tako dušno stanje. Od kod je prišla presveta Devica na to našo kroglico, ki leti z brzino 30 km na sekundo, od kod je prišla s tako preciznostjo, da je vsakokrat našla masabielsko duplino, da je našla vedno isto drevesce v Fatimi? Ne vemo; življenje in zmožnosti povečane duše in povečanega telesa so nam prikrita. Vemo pa, da je Marija tudi v Lurdu in v Fatimi uživala rajsko blaženost in visione beatifica Dei. Tudi tam so bila zanjo nebesa.

Dragi sobratje! Ali ni nad vse resno vprašanje, ki sem ga stavil na poče-

tek našega premišljevanja? Zdaj ležim tu umirajoč v svoji sobi, na svoji postelji; kje bom čez nekaj ur, morda že danes, kje bom jaz, ne moje telo? Ne vem odgovora; smrt je odhod v neznano deželo. Le eno fiksno točko imam v vsej tej megleni negotovosti; to si ti, moj Bog, moj stvarnik, moj zadnji cilj. *A ventre matris meae eras protector meus... ne abieceris me tempore senectutis, cum defecerint vires meae, ne derelinqueris me (Ps 70).*

Služimo Bogu z dobrim, čistim duhovniškim srcem in nam bo v trenutku smrti milostno odkazal prostor. V tvoje roke, o Gospod, izročam svojo dušo (Ps 30,6) že danes, v roke tvojega usmiljenja, v roke tvoje večne ljubezni. In ker se onstran smrti nič ne orientiramo, naj nam Marija, mati milosti, ko bomo odšli, pokaže Jezusa, blagoslovljeni sad svojega telesa.

POMOC IZSELJENSKIM DUHOVNIKOM V EVROPI

Prečastiti gospodje in dragi sobratje!

Pred leti je Slovenski dušnopastirski odbor za zahodno Evropo sobratom v tujini poslal pismo, katerega povzetek bi bil naslednji:

Za vsako ceno je treba uveljaviti načelo, da mora slovenski duhovnik biti prisoten povsod, kjer ga Slovenci potrebujejo. Od tega načela nas ne smejo odvrniti težave finančnega značaja. Kjer so prispevki škofij in vernikov premajhni, naj bi posredovali duhovniki sami, ker dušno pastirstvo med Slovenci v tujini moramo smatrati za svojo skupno zadevo.

Kako?

Na primer z mesečnimi prispevki, ki odgovarjajo vsaj enemu dejanskemu mašnemu štípendiju.

Omenjeno pismo je s toplimi besedami priporočil naš blagopokojni škof dr. Gregorij Rožman. Med drugim je zapisal: „Položaj izseljenskega duhovnika ni podoben položaju sobrata, ki je v kateri koli škofiji bil sprejet v redno duhovniško službovanje. Vsak tak duhovnik ima redne dohodke, redno oskrbo, razmeroma neobsežno okrožje, župnijo in more bolj ali manj mirno živeti. Večina izseljenskih duhovnikov ničesar od tega nima. Nima se nasloniti na nikogar, sam pa mora dajati zaslonbo izseljencem, dostikrat mladim in neizkušnim.

Zapoved ljubezni nas nagiba, da svojim sobratom pomagamo tako, da sami damo, kar moremo, in še komu rečemo, da se na te brate spomni.

Brat bratu!

Sobratje v Evropi, drugod po svetu in predvsem v Severni Ameriki so s toplim razumevanjem sprejeli omenjeno pismo.

Vsem prečastitim gospodom dobrotnikom izrekamo iskreno zahvalo. S svojim razumevanjem so mnogim izseljenskim duhovnikom olajšali življenje in delovanje ter dokazali smisel in zrelost za skupno delo, kj edino more biti kog nalogam, ki jih v usodnih časih stavljata pred nas Bog in slovenski narod.

Kaj pa v prihodnosti?

Dušno pastirsko delo v izseljenski Sloveniji narašča. Vedno večje je število izseljenskih duhovnikov. In del slovenskih izseljenskih duhovnikov v zahodni Evropi in drugod je še vedno brez najnujnejših sredstev za življenje in uspešno delovanje.

Zato se podpisani obračajo do vseh slovenskih sobratov v tujini s prošnjo,

da po svojih mesečnih prispevkih v zgoraj navedeni obliki sodelujejo pri dušnem pastirstvu slovenskih vernikov v tujini.

Vnaprej vsem topla zahvala in iskren pozdrav v Gospodu!

Prispevke sobratov sprejemajo:

Rev. Julij Slapšak in msgr. Matija škerbec v U. S. A. in Kanadi.

Rev. Anton Orehar v Argentini.

Msgr. dr. Alojzij Škerl v tržaški škofiji.

Msgr. dr. Franc Močnik v goriški nadškofiji.

Dr. Pavel Robič v ostali Italiji.

Prelat dr. Rudolf Blüml v celovski škofiji.

Msgr. dr. Jože Jagodic v ostali Avstriji.

Rev. Vinko Žakelj v zahodni Evropi.

Msgr. dr. Jože Jagodic,
zastopnik duhovnikov ljubljanske škofije
v zamejstvu.

Anton Orehar,
direktor slov. dušnih pastirjev
v Argentini

Msgr. Matija Škerbec,
predsednik slov. duhovniškega odbora
za U. S. A. in Kanado.

Dr. Pavel Robič,
član sveta za izseljence pri Konzist.
kongregaciji v Vatikanu.

Vinko Žakelj,
predsednik slov. dušnopastirskega odbora
za zahodno Evropo.

Sobrate prosimo, naj oprostite, ker sta se zadnji dve številki letnika iz tehničnih vzrokov zakasnila. Uprava nujno prosi, naj tisti gospodje, ki so pomotoma dvakrat prejeli 3. številko, to številko čimprej vrnejo, pa bodo takoj dobili 4. številko po pošti. V tisku so predavanja s pastoralnega tečaja v Celovcu.

† PROFESOR PAVLE SLAPAR

Spodebi se, da se pokojnega sobrata profesorja Pavleta Slaparja prav hvaležno spomnimo, ker v resnici kot dober, zgleden in izredno delaven slovenski duhovnik to zasluži.

Na svet je prišel 30. decembra 1905 kot čevljarjev sin v Tržiču. Od 1918 do 1924 je končal šest razredov klasične gimnazije v Ljubljani, potem pa napravil noviciat v križarskem redu. Od leta 1925 do 1927 je kot sedmošolec in osmošolec študiral v škofovih zavodih v št. Viču nad Ljubljano. Križarski red ga je nato poslal na irnsbruško modroslovno in bogoslovno fakulteto, kjer je ostal šest semestrov (od jeseni 1927 do poletja 1930). Izstopil je iz križarskega reda ter v jeseni 1930 začel s študijem na ljubljanski teološki fakulteti kot ljubljanski bogoslovec, kjer je končal leta 1932. Škof dr. Gregorij Rožman ga je posvetil za mašnika dne 3. julija leta 1932.

Najbrž je potem šel k vojakom, ker je šele 1. februarja 1933 nastopil svojo prvo kaplansko službo pri Devici Mariji v Polju. Od 15. julija 1934 do 30. aprila 1936 je bil kaplan v Preserju. Naredil je profesorski izpit in šel od tam za veroučitelja na kranjsko gimnazijo, kjer je ostal do 6. aprila 1941. Kot begunec je 15. novembra 1941 nastopil kot veroučitelj na ljubljanskem učiteljski, naslednje leto pa je začel poučevati verouk tudi na trgovski akademiji. Obe službi je zvesto vršil do odhoda iz domovine meseca maja 1945.

Ustavil se je v Spittalau ob Dravi, kjer je bil od leta 1945 do 1949 beneficiat, obenem pa tudi veroučitelj na ljudski in meščanski šoli. Od leta 1949 pa je bil profesor za verouk na gimnaziji v Spittalau. Zadnje čase pa je spittalski dekan precej bolehal, zato je Pavle Slapar moral vršiti skoraj vse težko župniško delo. Obenem pa je vsa leta v Spittalau veliko dušnopastirskega dela opravil tudi za slovenske begunce.

Na praznik sv. Jožefa Delavca 1961 je v zgodnjih jutranjih urah nepričakovano umrl. Na pogreb je prišlo od blizu in daleč 76 duhovnikov slovenske in nemške narodnosti. Pogrebno sv. mašo je imel msgr. dr. Jože Jagodic. Pokopal ga je krški škof msgr. dr. Jožef Köstner, ki se mu je na pokopališču v lepem govoru zahvalil za vse, kar je storil dobrega za sv. Cerkev na Koroškem. Od njega se je na grobu z govorom poslovil tudi msgr. dr. Jože Jagodic. Govoril je pa so še ravnatelj spittalske gimnazije, en profesor, protestantski pastor v Spittalau, s katerim sta bila dobra prijatelja, in zastopnik bolnega g. dekana. Ko so odnašali Pavletovo mrtvo truplo iz spittalskega župnišča, je bolnega dekana premagala ginjenost, da je spregovoril le besede: „Pred šestnajstimi leti si prišel v to hišo in prinesel si vanjo veliko sreče...“

Ves čas je bil pokojni Pavle neoporečen, vzoren, pošten, resen in delaven duhovnik, res priden kot mravlja.

Bil je bister in nadarjen, pa svojih zmožnosti ni zanemarjal. Vedno je pridno študiral in si pridobil temeljito modroslovno in bogoslovno znanje, pa tudi sodobne probleme je res dobro poznal. Knjigi prav do smrtne ure ni odložil iz rok.

V ljubljansko semenišče je iz Innsbrucka prinesel precejšnjo mero križarskega duha. Okoli sebe je zbral precejšen krog svojih bogoslovnih tovarišev, ki jih je seznanjal s križarsko miselnostjo, poudarjal zlasti branje takrat tako sodobnih nemških avtorjev Romana Guardini'ja, Karla Adama in drugih, naglašal važnost nauka o skrivnostnem telesu Kristusovem, se zanimal za liturgično gibanje in kot voditelj govorniških vaj v semeniški obednici navduševal za liturgične pridige. Tisti čas je izšel v zelo revolucionarnem duhu napisan bogoslovski almanah „Naši razgledi“, ki je nekatere duhovnike zelo

razburil. Razprave so prispevali on in tovariši njegovega mišljenja. Duša vsega je bil seveda Pavle.

Kot kaplan in kot profesor verouka se je zelo umiril, se vživel zlasti v delo dijaške Katoliške akcije in tam veliko dobrega naredil. Sploh se je za Katoliško akcijo veliko trudil doma, pa tudi v begunstvu.

Kot profesor verouka v Kranju se je menda pripravljaj za doktorat, pa je ob nemški zasedbi — če se prav spominjam — prišel ob doktorsko disertacijo, znova pa ni začel.

Sam je zapisal: „Napisal sem v svojem življenju veliko. Posamezni prispevki so raztreseni po najrazličnejših revijah in časopisih. Bi šlo predaleč, če bi hotel kaj naštevati. Je škoda papirja.“ V njegovih člankih, razpravah in daljših razpravah je bilo veliko najrazličnejšega, pa dobre vsebine. Pisal je veliko že doma (za duhovnike zlasti v Vzajemnosti), nadaljeval pa tudi v tujini. V razmnoženi obliki so izšli tile njegovi spisi: Premišljevanje, Vloga Cerkve in duhovnika, Poklic, O zavestni poglobitvi verskega življenja in najbrž še kateri drugi. Njegove članke v tujini so prinašale te revije in listi: Vera in dom, Ave Maria, Ave Maria Koledar, Duhovno življenje in še drugi listi, zlasti pa naš duhovniški list „Omnes unum“.

Morda je malokateri slovenski duhovnik tako do globin poznal brezbožni komunizem, zlasti pa njegovo zlobo in njegove zločine na slovenski zemlji. O komunizmu je veliko bral, o razmerah doma pa je bil od najrazličnejših strani iz domovine točno poučen. Znal je bistro in trezno presoditi. O tem je potem druge poučeval, predaval na kongresih „Cerkev in stišči“ (Die Kirche in Not) v Königssteinu ter vneto

pisal duhovnikom v „Omnes unum“ o brezbožnem komunizmu v svetu, v slovanskih deželah, zlasti pa o komunističnih razmerah na domačih slovenskih in jugoslovanskih tleh. Še več mesecev po Pavletovi smrti se je neki komunistični veljak vpričo slovenskega duhovnika, ki je malo pogledal čez mejo, jezil nad Pavletovimi članki v „Omnes unum“. Zadnje mesece je poslal za slovenske mladinske dneve v Mendozo lepo pripravljeno predavanje: Verske razmere v Sloveniji, ki ga je objavilo tudi Duhovno življenje (februar 1961, str. 66/9; marec 1961, str. 155/7). Predavanje takole zaključuje: „S človeškega stališča so videti verske razmere v domovini v žalostni, včasih naravnost obupni luči. A še vedno drži starj rek: Človek obrača, Bog pa obrne. Kakor je Jezus svoj čas potolažil apostole, tako velja še danes: Ne boj se, mala čreda! Zaupajte, jaz sem svet premagal! — Za vsako nočjo pride spet dan. Mi pa z življenjem in molitvijo pomagajmo, da bi noč ne bila predolga!“

Dragi gospod profesor in zgledni duhovnik Pavle, prosim na onem svetu za skrajšanje teme brezbožne komunistične noči med slovenskim narodom, tvoji sobratje pa bomo v svojih duhovniških molitvah in pri presv. daritvi prosili, da bi čimprej zazrl večno luč — če je že nisi — in prejel veliko plačilo za zgledno duhovniško življenje in vneto apostolsko delo.

Opomba: Ob smrti so se ga spominili skoraj vsi zamejski in izseljenski slovenski listi. Pr. zlasti dva članka g. dir. Antona Oreharja: Prof. Pavel Slapar umrl, Svobodna Slovenija, 4. maja 1961, str. 3; Profesor Pavel Slapar, Duh. življenje, julij 1961, str. 422/3; Ave Maria, avgust 1961.

Z. F.

RIM

Slovenski duhovniški zavod v Rimu. P. Antonu Prešernu, gen. asistentu Jez. družbe, se moramo slovenski duhovniki in verniki zopet zahvaliti za veliko uslugo. 4. julija 1960 je Kongregacija za semenišča in papeška vseučilišča na njegovo prošnjo v imenu ljubljanskega škofa msgr. Antona Vovka začasno dovolila otvoritev slovenskega duhovniškega zavoda v Rimu na Via dei Colli 8. — 22. novembra 1960 pa ga je z novim odlokom dokončno ustanovila. Zavod je namenjen duhovnikom slovenskih škofij, ki bodo nadaljevali bogoslovne študije na rimskih vseučiliščih. Prvi rektor zavoda je postal p. Anton Prešeren, uradno pa so imenovani še njegov namestnik oz. ekonom, spiritual in študijski prefekt. Prva dva gojenca sta duhovnika: Makovec Bogdan in Prijatelj Franček, oba bivša gojenca slov. izs. semenišča v Argentini. Zavod je velika zgodovinsko važna pridobitev za katoliški slovenski narod. Slovenski duhovniki se g. p. Antonu Prešernu prav iskreno zahvaljujemo za ves trud in prizadevanje pri ustanovitvi in vodstvu. Novo ustanovo pa bomo podpirali z molitvijo in po svojih močeh tudi z denarnimi žrtvami.

27. aprila 1960 je sv. oče Janez XXIII. z odlokom „Ecclesiam Dei“ Kongr. svetih obredov dovolil, da se začne postopek za kanonizacijo papeža Inocencija XI., katerega je Pij XII. 7. okt. 1956 razglasil za blaženega (AAS, I. LII, št. 11, 12. septembra 1960, str. 792/3).

Sv. oče Janez XXIII. je 25. julija 1960 imenoval kardinala Pavla Marella za protektorja Zavoda sv. Hieronima v Rimu (AAS, I. LII, št. 12, 25. oktobra 1960, str. 839).

Za člana papeške pripravljalne teološke komisije za II. vat. cerkveni zbor je sv. oče Janez XXIII. imenoval msgr.

Frančiška Frančiča, takratnega apostolskega administratorja splitske škofije (AAS, I. LII, št. 12, 25. okt. 1960, str. 840). Sedaj je pa pravi rezidencijalni splitski škof.

Član iste pripravljalne teološke komisije za II. vat. c. zbor je postal tudi hrvaški frančiškan dr. Karel Balić, svetovno znani mariolog, predsednik papeške marijanske akademije in vodja skupine sodelavcev pri kritični izdaji Duns Scotovih spisov (AAS, I. LII, št. 12, 25. okt. 1960, str. 840).

Zagrebski nadškof dr. Frančišek Šeper pa je bil imenovan kot član v papeško pripravljarno komisijo za disciplino zakramentov (AAS, I. LII, št. 12, 25. okt. 1960, str. 845).

V isto komisijo je sv. oče Janez XXIII. kot člana poklical tudi hrvaškega frančiškana dr. Vitomira Jeličića (Prav tam, str. 846).

Član papeške pripravljalne liturgične komisije za II. vat. cerkveni zbor je tudi dr. Karel Kniewald, znani profesor na zagrebški teološki fakulteti (Prav tam, str. 847).

V papeško pripravljarno komisijo za laiški apostolat pa je prišel msgr. dr. Bukatko, križevski škof za vse kat. vernike vzhodnega obreda v Jugoslaviji (Prav tam, str. 852).

Takoj omenimo, da je sv. oče Janez XXIII. 2. marca 1961 naredil nekaj izrednega. Msgr. Gabrijel Bukatko, križevski škof vzhodnega obreda, je bil imenovan za pomožnega nadškofa koadjutorja s pravico nasledstva beograjskemu nadškofu dr. Josipu Ujčiću, nadškofu latinskega obreda; ostal pa bo apostolski administrator križevske škofije vzhodnega obreda. Listi so o tem veliko pisali in podajali različne komentarje. Informations catholiques internationales, št. 146, 15. jun. 1961, str. 15, n. pr. takole pravijo: „Tovrstna imenovanja so v zgodovini Cerkve mo-

dernih časov zelo redka. Zdi se, da je treba to imenovanje msgr. Bukatka pripisovati posebnim razmeram, v katerih se nahaja katoliška Cerkev obeh obredov v Jugoslaviji. Po drugi strani je pa neizpodbitno, da je msgr. Bukatko, ki uživa velik ugled v Jugoslaviji — moral dobiti zelo všečen pristanek vlade.“

7. septembra 1960 je Kongr. za razširjenje vere msgr. dr. Marka Alaupovića, dosedanjega apostolskega administratorja vrhbosenske nadškofije imenovala za rezidencialnega metropolita vrhbosenskega (sarajevskega) (AAS, I, LII, št. 13, 28. nov. 1960, str. 912).

16. marca 1960 je sv. oče Janez XXIII. z odlokom „Maiorem hac“ Kongregacije sv. obredov dovolil apostolski postopek za beatifikacijo in kanonizacijo božjega služabnika p. Maksimilijana Kolbeja, poljskega konventualca, ustanovitelja viteзов Brezmadežne in mučenca krščanske ljubezni do bližnjega v morda najstrašnejšem nacističnem taborišču v Oswiečimu (Auschwitz). Po skoraj treh tednih popolnega izstradanja je umrl v bunkerju 14. avg. 1941, na bedenji dan praznika Marijinega vnebovzeta (AAS, I, LII, št. 13, 28. nov. 1960, str. 916/8).

Sv. oče Janez XXIII. je ljubljanskega škofa msgr. Antona Vovka imenoval za svetovalca papeške komisije za disciplino klera in kršč. ljudstva za pripravo na II. vat. c. zbor (AAS, I, LII, št. 13, 28. nov. 1960, str. 930).

12 okt. 1960 je Kongr. sv. obredov ukazala, naj se molitvi v spravo za bogokletje za vzklikom: „Hvaljeno bodi njegovo presveto Srce“, doda vzklik: „Benedictus Sanguis eius pretiosissimus“ (AAS, I, LII, št. 14, 28. dec. 1960, str. 987). Slovenski ordinariji so v domovini uvedli tale uradni prevod: „Hvaljena bodi njegova predragocena Kri.

Mednarodna založba Alma Mater, katere ravnatelj je msgr. dr. Maksimilijan Jezernik, je izdala knjigo Romana Rusa: Vodnik po Rimu; obsega 207 strani. Slovenskim rimskim romarjem bo zelo koristila.

Na mali šmaren l. 1960 so v materini hiši slovenskih šolskih sester štiri dekleta prejela redovniško obleko, med temi dve Korošici: ena iz Vogrč, druga pa iz Žvabeka. Drugi dan pa je sedem novink naredilo prvečasne obljube; med temi so bile tudi tri Korošice (Pr. Naš tednik, 22. sept. 1960, str. 4).

Zlatomašnik Marko Kranjc. Za seboj ima kot duhovnik, bivši narodni poslanec in izredno pridjen javni delavec dolgo dobo trdega in nesebičnega dela. Na svet je prišel 11. maja 1888 v Veliki Zimici v župniji sv. Barbara pri Mariboru, Gimnazijo in bogoslovje je študiral v Mariboru. V Gradcu je nadaljeval študij teologije, v Ljubljani pa končal tudi pravne študije. Mašniško posvečenje je prejel 11. septembra 1910. Pred prvo svetovno vojno je bil kaplan v Središču ob Dravi in Rbnici na Pohorju, med prvo svetovno vojno vojaški kurat na ruski in italijanski fronti, po vojni pa dušni pastir v Makolah. V ljudski šoli je bil njegov učenec sedanjí mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik. Po vseh omenjenih župnijah pa ni deloval le kot dušni pastir, marveč je bil povsod tudi vnet prosvetni in socialni delavec.

L. 1919 je v Mariboru prevzel uredništvo tednika „Slovenski gospodar“ ter lista „Strža“. Bil je desna roka dr. Antona Korošca, voditelja slovenskega naroda. Sodeloval je v izvršilnem odboru SLS za Spodnje štajersko. Leta 1921 je prevzel tajništvo SLS s sedežem v Celju. Isto leto so ga sprejeli v osrednji izvršilni odbor SLS. V Celju je obnovil s prijatelji mladinsko glasilo „Naš dom“, ki ga je že pred prvo svetovno vojno ustanovil dr. Anton Korošec v Mariboru. Po treh letih je tudi g. Marko Kranjc list prenesel iz Celja v Maribor, kjer je sčasoma postal glasilo Prosvetne zveze. Ko je rajni Žebot postal narodni poslanec, je g. Marko Kranjc prevzel tajništvo SLS za vse področje Spodnje štajerske, za Prekmurje in tista dela Koroške, ki so pripadali Jugoslaviji. Bil je v načelstvu Zadrúžne zveze v Ljubljani, tiskarne

sv. Cirila in Metoda v Mariboru in spodnještajerske ljudske posojilnice. L. 1927 je bil izvoljen v Oblastno skupščino in Oblastni odbor. Od l. 1929 do 1935 je bil član znamenite „štirinajsiorice“, ki je podtalno vodila vse delo SLS. L. 1938 so ga izvolili za narodnega poslanca za ptujski okraj. Med drugo svetovno vojno je živel v Ljubljani, kjer je bil član Narodnega sveta, pa tudi član podtalne Slovenske zveze.

Z begunci se je meseca maja unaknil na Koroško, kjer se je trudil, da ne bi prišlo do vetrinjske tragedije. V izseljenstvu je postal član Narodnega odbora za Slovenijo, leta 1951 pa zastopnik Zveze krščansko-demokratskih strank Srednje Evrope s področjem za Italijo, s sedežem v Rimu.

Pri vsem vzgojnem in prosvetnem, socialnem in političnem delu pa nikdar tudi za trenutek ni pozabil, da je v prvi vrsti duhovnik. Rad je pridigal, spovedoval, maševal in pomagal tam, kjer je bilo v dušnem pastirstvu najbolj treba. V vsem javnem delovanju se je vedno ravnal strogo po katoliških načelih.

Ob toliki zaposlenosti je še našel čas za prevajanje iz tujih jezikov. Prevedel je n. pr. „Marijin vrt“, delo češkega pesnika Julija Zeyerja ter res lepo delo nemškega asketičnega pisatelja p. Meschlerja S. J. „Trije temelji duhovnega življenja“. Tik pred drugo svetovno vojno je za mladino pripravil knjigo „Svetopisemski junaki“.

Prav so zapisali, da je bil nekako vodilo njegovega neumornega dela slovenski pregovor: „Zrno do zrna pogača, kamen do kamna palača.“

18. septembra 1960, na petnajsto nedeljo po binokostih, je v kapeli slovenskih žolskih sester na Via dei Colli 10, v Rimu, opravil svojo zlato mašo. Majhna kapelica ni mogla sprejeti vseh slovenskih vernikov, ki bivajo v Rimu. Slovesnosti se je udeležilo tudi precej slovenskih duhovnikov in redovnikov. Med njimi sta bila tudi p. Anton Prešeren, generalni asistent Jezusove dru-

žbe, ter msgr. dr. Maksimilijan Jezeršek, podravnatelj papeškega zavoda Pro-paganda fide. Pridigal pa mu je msgr. dr. Janez Belej. (Pr. Sv. Slov., 22. septembra 1960; Naš tednik, 22. septembra 1960, str. 4.)

Pred praznikom Kristusa Kralja so slovenski verniki v Rimu imeli skupno pobožnost v cerkvi Marijinega imena na Trajanovem trgu. Večerno mašo in pete litanije z blagoslovom je imel zlatomašnik g. Marko Kranjc. Prišlo je veliko slovenskih vernikov. Domača cerkvena pesem jih je spet poživila in ogrela (KG, 17. nov. 1960, str. 2).

Meseca novembra 1960 se je poln avtobus Slovencev iz Rima popeljal na izlet v Marmo. Ustavili so se pri redovnicah, kjer so ob petju narodnih pesmi trgali grozđje. Z njimi je bil tudi p. Prešeren, gen. asistent Jezusove družbe, in več slovenskih duhovnikov. Po blagoslovu v sestriški kapeli, ki ga je imel g. gen. asistent p. Prešeren, so se zadovoljni vrnili v večno mesto (KG, 17. nov. 1960, str. 2).

Italijanska letalska družba Alitalia je 11. nov. 1960 prišla z novo zračno progo, ki dvakrat na teden povezuje Rim, Atene, Nairobi, Salisbury in Johannesburg v Južni Afriki, in sicer z novimi širimotornimi reakcijskimi letali vrste DC 8. Med drugimi povabljenici se je otvoritvenega poleta udeležil kot zastopnik Vatikana tudi slovenski duhovnik msgr. dr. Janez Belej, minutant pri Kongr. za širjenje sv. vere. Romanu Rusu je v razgovoru zanimivo orisal svoje popotne vtise. Na vprašanje, ali je naletel na svojem potovanju po južnoafriških krajih tudi na Slovence, odgovarja: „Naravno je, da sem se kot Slovenec povsod zanimal, kje žive Slovenci. Zdi se, da teh skoraj ni v Južnoafriški zvezi. V misijonski postaji Glencoe sem naletel na slovenskega misijonarja p. Bratina iz goriške škofije. Misijonar je izredno deloven in veder. Tam sem obiskal tudi bolnega misijonskega brata iz Savinjske doline. V prijetnem razgovoru z njim, ki je doma s štajerskega kot jaz, je hitro

prišel čas mojega odhoda. V Johannesburgu pa sem obiskal družino Koširjevih. Mož ima v mestu prodajalnico, ki mu dobro uspeva. Poročen je s Stan-ko Česnik iz Ajdovščine in imata dvoje ljubkih hčerk. Gospa je sestra slovenske šolske sestre Pankracije, ki živi v samostanu teh sester v Žabnicah. V tej edini slovenski družini sem prebil izredno lep večer ob obujanju spominov na dom in na življenje v Rimu. Mož me je prišel pozdravit tik, preden sem odpotoval iz Johannesburga. — V tem mestu je tudi več hrvaških družin. So stari naseljenci in odlični katoličani. Škof sam mi je omenjal, da so ti Hrvatje po svojem katoliškem življenju in radodarnosti zgled vsem drugim.“ (KG, 8. dec. 1960, str. 2; 15. dec. 1960, str. 3; 22. dec. 1960, str. 6.)

13. novembra 1960, ko sv. Cerkev lat. obreda obhaja god sv. Jozafata Kunčevića, mučenca cerkvene edinosti in škofa, je sv. oče Janez XXIII. izbral za začetek nekakega leta priprave na II. vatikanski cerkveni zbor. Hotel je, naj bo ta dan slovesna vzhodna liturgija v starocerkvenoslovanskem jeziku. Sv. liturgijo je opravil ukrajinski škof msgr. Ivan Bučko. Z njim je sodelovalo še sedem drugih škofov: en libanonski, dva romunska, dva ruska, en italoalbanski in križevski škof dr. Gabrijel Burkatko, ki je skupaj z beograjskim nadškofom prišel v Rim zaradi pogajanj med kat. Cerkvijo v Jugoslaviji in Titovo vladjo, pa tudi glede dela pri pripravljanih komisijah za II. vaticanski cerkveni zbor. Navzočih je bilo s sv. očetom Janezom XXIII. 25 kardinalov, mnogo cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov ter polna bazilika vernikov. Papež se je v nagovoru po opravljeni sv. liturgiji izrazil, da je pri njej sodeloval z razumom, srcem, očmi in besedo. Izpovedal je željo, naj bi se papež, vsi očetje, ki se bodo udeležili cerkvenega zbora ter vsi sodelavci pripravljali na cerkveni zbor z intenzivnim osebnim posvečenjem, s študijem in delom, verniki pa naj bi zlasti vztrajno molili za uspeh ter vsak v svojem

okolju dajali zgled krščanskega življenja.

Takoj drugi dan, 14. nov. 1960 je sv. oče Janez XXIII. imel v vatikanski baziliki dolg latinski nagovor na člane in svetovalce pripravljanih komisij, ki so prišli v Rim. Navzoči so bili tudi nekateri škofje iz Jugoslavije (AAS, 1. LII, šte. 15, 31. dec. 1960, str. 1004/14).

Meseca novembra 1960 je po 19 letih bivanja v Rimu odšel domov v mariborsko škofijo dr. Miro Štalcer, ki je bil kot bogoslovec gojenec papeškega zavoda za širjenje vere, kasneje pa na istem zavodu profesor bogoslovja.

Rimski Slovenci so se 27. nov. 1960 prav lepo spomnili škofa dr. Gregorija Rožmana ob prvi obletnici njegove smrti. Ob petih zvečer so napolnili cerkvico Marijinega imena, kjer je dr. Pavel Robič opravil sv. mašo za rajnega škofa. Po sv. maši pa je msgr. dr. Jožef Gawlina, poljski nadškof in osebni prijatelj pokojnega škofa, zmolil absolucijo ob katafalku. V prostoru zraven cerkve pa je potem g. France Dolinar v skoraj enournem govoru na jedrnat in klen način orisal škofovo podobo. Zelo je želeli, da bi svoj temeljiti govor o škofu objavil (Pr. KG, 8. dec. 1960, str. 3).

Meseca novembra 1960 je bilo več jugoslovanskih škofov v Rimu: beograjski nadškof dr. Josib Ujčić, zagrebški nadškof dr. Franjo Šeper, splitski ap. administrator Frančišek Franić, msgr. Matija Zvekanović, ap. administrator Bačke, ljubljanski škof Anton Vovk in križevski škof dr. Gabrijel Burkatko. Prišli so zaradi sodelovanja pri pripravljanih komisijah za II. vatikanski cerkveni zbor, pa tudi zaradi urejanja razmer med sv. stolico in jugoslovansko komunistično vlado. Do kakih pozitivnih rezultatov ni prišlo. Listi so pa o tem veliko pisali.

3. decembra 1960 je koncilski kongregacija izdala odlok, ki našteva dneve, na katere so v smislu ZCP, kan. 339 § 1 in kan. 466 § 1 in upo-

števač nove rubrike, rezidencijalni škofje in župniki dolžni opraviti sv. mašo za ljudstvo (missam pro populo). Tile dnevi so:

Zapovedani prazniki:

Nedelje prvega in drugega razreda. Drugi prazniki prvega razreda v koledarju vesoljne Cerkve:

1. Rojstvo Gospodovo, 2. osmina Gospodovega rojstva, 3. razglašenje Gospodovo, 4. vnebohod Gospodov, 5. praznik presv. Rešnjega telesa, 6. brezmadežno spočetje bl. Marije Device, 7. vnebovzetje bl. Marije Device, 8. praznik sv. Jožefa, ženina bl. M. D., 9. praznik sv. apostolov Petra in Pavla, 10. praznik Vseh svetnikov.

Nezapovedani prazniki:

Prazniki prvega razreda v koledarju vesoljne Cerkve:

1. praznik presv. Srca Jezusovega, 2. praznik predragocene Krvi, G. n. J. Kr., 3. oznanjenje bl. Device Marije, 4. praznik sv. Jožefa, Delavca, 5. posvečenje sv. nadangela Mihaela, 6. rojstvo sv. Janeza Krstnika.

Prazniki I. razreda v posebnih koledarjih:

7. praznik glavnega zavetnika naroda, 8. praznik glavnega zavetnika pokrajine ali provincije, bodisi cerkvene, bodisi svetne, 9. praznik zavetnika škofije, 10. obletnica posvečenja stolne cerkve, 11. praznik glavnega zavetnika kraja ali mesta (oppidi vel civitatis), 12. obletnica posvečenja lastne cerkve, 13. praznik zavetnika lastne cerkve.

Prazniki II. razreda:

14. rojstvo bl. Marije Device, 15. očiščenje bl. Marije Device; prazniki (festa natalitia) apostolov in evangelistov: 16. praznik sv. Andreja, 17. praznik sv. Tomaža, 18. praznik sv. Janeza, 19. praznik sv. Matija, 20. praznik sv. Marka, 21. praznik sv. Filipa in Jakoba, 22. praznik sv. Jakoba, 23. praznik sv. Jerneja, 24. praznik sv. Mateja, 25. praznik sv. Luka, 26. praznik sv. Simona in Juda. (Glej AAS, 1, LII, št. 14, 28, dec. 1960, str. 985-6).

Skrb sv. Cerkve za umirajoče. Sv.

oče Janez XXIII. je 15. oktobra 1960 v avdienci kardinalu velikemu penitencijariju dovolil tele posebne odpustke, ki jih je sv. penitencijarija razglasila 21. oktobra 1960: Kdor pobožno daruje sadove svete maše, kakor pač vsak more, za umirajoče, prejme vselej odpustek deset let; kdor pa te sadove narklanja vsak dan ves mesec, pa prejme popolni odpustek pod navadnimi pogoji (AAS, 1, LIII, št. 1, 30 jan. 1961, str. 56). Ker je doma in v zdomstvu tudi toliko bratov in sester naše krvi, ki na zadnjo uro potrebujejo v sedanjih okoliščinah posebne božje pomoči, je prav, če slovenske vernike opozorimo na to dobro delo za umirajoče. Pa tudi sicer kot dušni pastirji radi priporočajmo molitev in žrtve za umirajoče. Saj nas n. pr. tu v Argentini bridka skušnjava uči, da n. pr. prav majhen odstotek prejme zakramente za umirajoče. Drugod po svetu imajo tudi slovenski duhovniki najbrž podobne skušnje.

Nekateri apostolski administratorji jugoslovanskih škofij so bili že pred dlje časom imenovani za prave rezidencijalne škofe; vrhbosenskega nadškofa dr. Marka Alaupovića smo že omenjali. Tu naj bodo omenjeni še: lavantinski škof dr. Maksimilijan Držičnik, zaderski nadškof Matej Garković, po-reško-puljski škof Karel Nežić, križevski škof dr. Gabrijel Bukatko, ki je pa 2. marca zopet postal apostolski administrator, ker je bil imenovan za beograjskega pomožnega nadškofa koadjutorja, kar smo že omenjali, splitsko-makarski škof Frančišek Franić in šibeniški škof Ciril Banić. Slednji je pa kmalu potem umrl, kakor bomo drugod omenili.

18. januarja 1961 pa je sv. oče Janez XXIII. krškemu škofu dr. Josibu Srebrničju dal pomožnega škofa Karmela Zazinovića, župnika in dekana v Malem Lošinju. Novi pomožni škof je doma z otoka Krka.

Pred božičnimi prazniki 1960 je na Gregoriani v Rimu g. Franc Susman, doma iz župnije Preserje v ljublj. škofiji, odlično branil doktorsko tezo na

fakulteti za cerkv. zgodovino. Čestitamo lepemu uspehu! Sedaj je duhovnik ljubljanske škofije. Začel je s študijem na Vzhodnem inštitutu.

V Rimu bivajoči Slovenci so imeli na sveto noč 1960 polnočnico pri slovenskih šolskih sestrah na Via dei Colli 10; polnočno sv. mašo je kakor druga leta opravil p. Anton Prešeren, gen. asistent Jezusove družbe; tudi na sveti dan, na novo leto in na praznik razgl. Gospodovega je bila v kapeli šolskih sester skupna sv. maša za Slovence s precejšnjo udeležbo. 8. januarja 1961 pa so v prostorni dvorani Foyer Pax Romana v palači Salviati imeli skupno slovensko božično prireditev (KG, 12. jan. 1961, str. 3).

Spomini papeža Janeza XXIII. na Ljubljano.

Kat. glas je 19. jan. 1961 objavil tole zanimivost: „Sv. oče Janez XXIII. je pretekli teden obiskoval vse kongregacije. Med drugimi je obiskal tudi kongregacijo za širjenje vere. Med obiskom raznih uradov je prispel tudi do urada, kjer deluje mutant kongregacije preč. msgr. dr. Belej. Ko je kardinal Agagianian g. dr. Beleja predstavil papežu in mu povedal, da je iz Slovenije, se je sv. oče z msgr. takoj pričel razgovarjati o Sloveniji. Dejal je, da ni bil v Mariboru, pač pa, da je bil večkrat v Ljubljani. To je bilo v času, ko je bil apostolski delegat v Bolgariji. Nekoč je v Ljubljani opravljal tudi duhovne vaje in sicer pri jezuitih. Papež je dejal, da se ne spominja imena voditelja duhovnih vaj, ve pa dobro, da je bil zelo podoben papežu Piju XI. V Ljubljani je papež daroval sveto mašo vsak dan pri frančiškanih v cerkvi Marijinega oznanjenja. Zelo ga je razveselilo, ko je videl, da je bilo tudi ob delavnikih toliko ljudi pri sveti maši. Papež je še posebej omenil tole podrobnost: Zelo sem se čutil, ko so se mladi delavci pripeljali s kolesi in jih prislonili nezaklenjene k cerkvi. Po sveti maši pa so spet sedli na svoja kolesa in odbrzeli na delo. — Iz govora sv. očeta je izzvenela njegova velika ljubezen do Slovencev. Tudi Slo-

venci mu iz vsega srca ljubezen iskreno vračamo.

G. Anton Iskra, rektor cerkve Marijinega imena na Trajanovem trgu, v kateri so se Slovenci v Rimu že tolikokrat zbrali k raznim pobožnostim, je bil imenovan za uradnika na rimskem vikariatu, to je sedežu rimske škofije.

Meseca januarja 1961 je g. Angel Kosmač iz tržaške škofije na papeškem vzhodnem inštitutu v Rimu promoviral za doktorja. V doktorski tezi je razpravljal o meništvu v srednjeveškem srbskem pravu. Iskreno čestitamo!

Vsako leto poklonijo rimski kapitlji, zavodi, redovi, semenišča in bratovščine na svčenično svečo sv.emu očetu. L. 1961 je prvič daroval sveče tudi nov slovenski duhovniški zavod v Rimu. Sveče sta darovala v imenu zavoda dr. Pavel Robič in g. Franček Prijatelj.

Dne 19. februarja 1961 je častita mati M. Terezija Hanželč, bivša vrhovna predstojnica slov. šolskih sester, praznovala svoj 85. rojstni dan. Sv. oče Janez XXIII. ji je po državnem tajniku kard. Damin'ku Tardiniju poslal svoje čestitke in apostolski blagoslov.

Kongr. svetih obredov je 14. februarja 1961 izdala posebno instrukcijo „Ad rubricarum Codicem“, kako naj se posebni liturgični koledarji glede duhovnih dnevnic in posebnih mašnih obrazcev prilagode Motu proprio „Rubricarum instructum“ svetega očeta Janeza XXIII. z dne 25. julija 1960. Navodilo obsega 65 predpisov. Kongregacija je n. pr. ukazala črtati tele praznike, ki so jih nekod obhajali: prenos vzvišene hišice bl. M. D. (10. dec.), pričakovanje poroda bl. D. M. (18. dec.), zaroka bl. D. M. s sv. Jožefom (23. jan.), beg G. n. J. Kr. v Egipt (17. febr.), molitev G. n. J. Kr. (torek po 1. predp. ned.), spomin trpljenja G. n. J. Kr. (torek po 2. predp. ned.), sv. trnova krona G. n. J. Kr. (petek po pepelnici), sv. sulica in žebli G. n. J. Kr. (petek po 3. postni ned.), predragocena Kri G. n. J. Kr. (petek po 4. postni ned.), evharistično Srce Jezusovo (četrek po

osmini praznika presv. R. t.), ponižnost bl. D. M. (17. jul.), čistost bl. D. M. (16. okt.). Pravi, da so ti prazniki v srednjem veku iz zasebne pobožnosti zašli v liturgijo. Toda praznična vsebina teh posebnih praznikov je že obsežena v drugih praznikih, ki jih v cerkvenem letu obhajamo. Te praznike smejo obdržati samo tam, kjer so prav v posebni zvezi s kakim krajem. Povsod pa morajo črtati praznik sv. Filomene, mučenke in device (11. avgusta). (Glej AAS, 1. LIII, šte. 3, 29. marca 1961, str. 168/180).

Meseca marca 1961 je prišel v Rim mariborski škof dr. Maksimilijan Držičnik. Obiskal je razne kongregacije. Glavni razlog njegovega prihoda v Rim je bil zadeva glede postopka za beatifikacijo božjega služabnika škofa Antona Martina Slomška. 6. marca ga je sprejel sv. oče Janez XXIII., ki se je s škofom ljubeznivo razgovarjal o zadevah mariborske škofije. Škof je nato sv. očetu predstavil nekatere duhovnike mariborske škofije, ki bivajo v Rimu. Škof dr. Maksimilijan Držičnik je študiral v Rimu na Gregorijani. Pred 30 leti je bil prvi, ki je govoril v slovenščini po novozgrajeni vatikanski radijski postaji. (Kat. glas, 16. marca 1961, str. 2.)

ANGLIJA

Meseca marca 1961 se je g. Ignacij Kustelj, izseljenski misijonar na Angleškem, zelo potrudil, da je bil svojim slovenskim ovčicam na čem več krajih na razpologo za prejem sv. zakramentov za veliko noč. (Podrobno glej Naša luč, 1961, šte. 3, str. 7-8.)

Meseca maja pa so podobno kot druga leta ob nedeljah imeli na dveh krajih šmarnice in blagoslov otrok. Dne 28. maja pa so v kapeli v Londonu obhajali prošenje Prvo nedeljo v maju pa jih je Apostolstvo sv. Cirila in Metoda povabilo k skupnemu praznovanju sv. Stanislava, poljskega škofa in mu-

čenca. (Pr. Naša luč, 1961, šte. 5, str. 11).

Slovenci v Londonu so z drugimi slovanskimi narodnostmi obhajali vnanjo slovesnost praznika slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda dne 9. julija 1961 v jezuitski cerkvi na Farm Street sredi Londona. Sv. mašo v starocerkvenoslovanskem jeziku je pel g. Bogdan Makovec, ki študira v Rimu na Gregorijani sociologijo, pa je čez počitnice šel na Angleško, da bi nadomeščal do srede avgusta g. Ignacija Kunstlja in se učil angleščine. Potem je šel dalje nadomestovat v Derbi v cerkev St. Mary, 17 Bridge. (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 12).

Leto dni se je na škotskem mudil slovenski marist Zdravko Kravos, ki je profesor v Argentini. Na Angleško je prišel zaradi angleškega jezika. (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 12).

Meseca avgusta in septembra 1961 je bil med Slovenci na Angleškem že njihov stari znanec p. Ivan Žužek S. J. (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 16).

Na svoji poti po raznih krajih v srednji in zapadni Evropi je g. Jože Guštin, ki pridno deluje v Buenos Airesu v Argentini, prišel za nekaj dni tudi na Angleško. Od tam pa je odletel z zrakoplovom na Irsko, da je za mali šmaren obiskal v Dublinu središče Marijine legije, ki je prav takrat obhajala svojo štiridesetletnico. (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 16).

Na Angleškem je težko najti Slovence, ki ne bi imel lepe nove podobe Marije Pomagaj. Mnogi so jo poslali tudi drugam. (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 16).

Izšla je v drugi izdaji mala knjižica „Slovenci na Angleškem“.

Na prvo nedeljo v oktobru so čehi v Londonu praznovali god sv. Venceslava v jezuitski cerkvi na Farm Street. Blagoslovili so ta dan lep kip praškega Jezuščka, sveto mašo pa je pel g. Bogdan Makovec, ki se je potem vrnil v Rim. (Naša luč, 1961, šte. 9, str. 11).

G. Janez Markič, ki je po novi maši služil kot duhovnik v goriški apostolski administraturi, se je moral vrniti v svojo rojstno Koroško, ker se ni hotel ujdinjati komunistom in pristopiti v CMD. Bil je nekaj časa prefekt v Dijaškem domu Družbe sv. Mohorja v Celovcu. Poletj 1960 pa je odšel za kaplana v št. Jakob v Rožu.

Za prefekta v omenjeni Dijaški dom pa je prišel g. Janez Skuk.

Na septembrskem kvaternem sestanku duhovniške sodalitete v Celovcu l. 1960 se je zbralo lepo število duhovnikov. Ker je bil g. prelat dr. Rudolf Blüml na potrebnem oddihu v Italiji, je sestanek vodil g. kanonik Aleš Zechner. Pri sv. maši je imel dr. Janko Polanc prav sodoben govor.

Leta 1960 so se duhovne vaje za duhovnike že vršile v novem Domu duhov. vaj v Tinjah. Vodil jih je kapucinski p. Fidelis iz Gorice.

Nenaden huđ vihar je sredi novembra popolnoma razkril župnišče na Reberci, kjer pase duše in piše dr. Metod Turnšek O. C. Tudi 800 let stari lipi ni prizanesel in jo je podrl.

Na Selah so novo cerkev vsaj v surovem stanju že do božiča 1960 spravili pod streho.

Šentjernežčani ob Spodnji Zilji so pa res posnemanja vredni. Poročilo pravi: „Tri podružnice so dobile nove strehe. Naša župnijska cerkev pa je dobila nove zvonove. Tudi Naša Gospa pri Sedmih studencih je dobila še en zvon. Zvonove v župnijski cerkvi goni elektrika. Ogromni so bili stroški, a šlo je.“ (Naš tednik, 22. dec. 1960, str. 4). Zvonove je blagoslovil g. kanonik Aleš Zechner.

V Gorenčah so imeli 17. nov. 1960, na prvo adventno nedeljo dan vednega čiščenja. Čeprav je bilo duhovnikom v nedeljo težko priti pomagat, so vendar priskočili na pomoč. Tako je iz Celovca došel dr. Janko Polanc in več

ur v spovednici čistil grešnike. Večerno sv. mašo je opravil župnik škorjanc iz Sveč, pridigal pa je pri tej sv. maši g. Vinko Zaletel, ki je potem polni dvorani kazal slike z evh. kongresa v Münchenu in iz Dachaua, Ob misli, kako je včasih drugim dušnim pastirjem težko brž prihitei na pomoč bližnjemu sosedu ali pa celo bolj oddaljenemu, poročevalec prav pravi: „Tu se je pokazalo, kako dobro služi avto v dušnopastirskem oziru.“ (Naš tednik, 29. dec. 1960, str. 4).

Romarsko Marijino cerkev v Žihpoljah je poznojesenski vihar l. 1960 tudi precej prizadejal. Stroški bodo precejšnji: „Je pač težko, cerkev je velika, fara pa majhna,“ pravi poročilo. Svetih obhajil je bilo leta 1960 v župniji 7560 (Naš tednik, 5. jan. 1960, str. 4).

Župnija Blače v Ziljski dolini obsega le eno vas in šteje 500 duš. Ko menda g. župnik podaja poročilo o stanju župnije l. 1960, dodaja: „Velike naloge vas čakajo, katere hočemo z molitvijo in žrtvijo rešiti. Farna cerkev je zelo potrebna popravila in tudi Marijino cerkev v Grabnu bo treba popraviti, da jo bo tako moč ohraniti našim potomcem“ (Naš tednik, 5. jan. 1961, str. 4).

Obračun o verskem življenju v župniji št. Lipš leta 1960 pravi, da so glede prejemanja svetih zakramentov v primeri z letom 1959 precej nazadovali (Naš tednik, 12. jan. 1961, str. 4).

Windisches Lied. Iz Zelinj nekdo poroča: „Kakor vsa zadnja leta so nam tudi za letošnje novo leto zapeli naši cerkveni pevci od hiše do hiše ono staro kolednico: Včakali smo novega leta...! Peli pa so jo v 'svovenjem' jeziku tudi v cerkvi, kjer pa je bila s prižnice proglašena kot "windisches Lied". Ima namreč v treh precej dolgih kiticah 'tri' nemško zveneče besede. To bo toraj tista 'vindiš špraha', ki jo na vsak način hočejo nekateri ugotoviti pri nas. Z novim letom pa je menda dovoljeno motiti vsaktero pobožnost, ki se vrši v slovenskem jeziku. Tako se n. pr. na slovenski:

Oče naš odgovarja z vse prevpijočim glasom: Gib uns heute... Da pa je pobudnik take 'pobožnosti' naš novi mežnar, je nadvse žalostno dejstvo. Vprašamo samo, ali je to prav, ker, kot izgleda, ni bilo proti temu nič ukrenjeno." (Na štednik, 19. jan. 1961, str. 4). To je majhna sličica razmer na Koroskem.

Farni letopis iz Medgorja-Podgrada omenja tri lepe stvari iz leta 1960:

„Preteklo leto je bil v Münchenu mednarodni evh. kongres. Ker se nismo mogli udeležiti kongresa, smo v farnem življenju poživili evharistično življenje: v postnem času z duhovnimi obnovami, v času kongresa smo zelo lepo obhajali evharistični teden. Udeležba pri sv. zakramentih je bila polnoštevilna kljub temu, da je bilo to sredi poletja.

V pripravi na svete praznike Jezusovega rojstva smo imeli v obeh župnijah Marijino romanje po domovih. V medgorski fari smo imeli na vsaki vasi posebej, medtem ko je bilo v Podgradu skupno farno Marijino romanje s fatimsko Marijo. Ker je bila udeležba tako lepa in dostojna, je bila to lepa priprava na božične praznike tako za one, ki so se romanja udeleževali, in za družine, kjer je bila Marija.

V mesecu septembru nas je za kratek čas obiskal preč. g. dr. Kunnacherry s svojim škofom iz Indije. Pred petimi leti je imel pri nas v Medgorjih slovesno novo mašo, nato pa je nadaljeval v Rimu svoje študije in naredil dva doktorata v preteklem letu. Njegov škof iz Indije ga pri študiju v teh letih ni mogel podpirati, ker v deželi Kerala v Indiji je prišla na oblast komunistična deželna vlada. Položaj se je v deželi zelo spremenil, finančna pomoč je bila od doma nemogoča, zato je iskal pomoči g. Kunnacherry pri nas. V letih njegovega študija v Rimu, ko mu od doma niso mogli pomagati, so farani Medgorje-Podgrad darovali g. Kunnacherryju trideset tisoč šilingov, da je mogel nadaljevati in dokončati svoje šole na

lateranski univerzi. Največ so farani darovali vsako leto, ko so domači gospod ne samo obiskovali, ampak celih osem dni po novem letu vsako leto blagoslavljali vse naše domove.“

Glede blagoslova domov, poročilo dostavlja lepo pastoralno misel: „Novo leto smo srečno dočakali, prejeli smo po domovih blagoslov; to je res lepo, ko gospod obiščejo v spremstvu ministrantov vse družine in blagoslavljajo naša stanovanja.“ (Pr. Naš tednik, 19. jan. 1961, str. 4-5).

Dobroloveski prošt Valentin Brandstätter je 5. jan. 1961 obhajal sedemdesetletnico rojstva. Nekdo mu je voščil: „Kadar človeka, na zemlji doma, celih 70 zaleza, smelo trdimo, da je njegova telesna sila iz železa.“ Čestitamo! (Naš tednik, 19. jan. 1961, str. 5).

Dobroloveskemu proštu pomagata dva kaplana: Brumnik in Adamič; tako je dobro poskrbljeno za podružnice in lepo petje.

Na 45 straneh je izšla v Celovcu prva številka „Dijaškega glasa“, ki ga bo izdajal literarni krožek slovenske gimnazije v Celovcu. Kakor smo priporočili podpiranje koroškega lit. lista „Mladje“, tako tudi novemu dijaškemu glasilu radi pomagajmo, saj je zaveden slovenski duhovnik narodno in katoliško stvar vedno rad podpiral.

G. župnik in konz. svetnik **Anton Pelnar** je 3. marca 1961 izpolnil 91 let, 17. januarja 1961 je nastopil že 63. leto pastirovanja v župniji št. Štefan v Ziljski dolini, 19. julija 1961 je pa preteklo že 69 let, odkar je prejel mašniško posvečenje. Demantne maše ni dočakal, ker ga je Bog prej poklical k sebi.

Zborne maše, petje in stanovske nedelje v Dobri vesi: „Pridno obhajamo svoje stanovske nedelje. Lepo število vernikov prejema sv. zakramente. Najprej je začela mladina z zbornjo svetlo mašo na svojo stanovsko nedeljo. Sedaj pa imamo vsako nedeljo pri prvi službi

božji zborni sv. mašo z ljudskim petjem. Šele sedaj prav občutimo skupnost z duhovnikom pri sveti daritvi. Pa se tudi lahko postavimo, ko imamo tako izvrstnega kaplana peveca, g. Adamiča. Moški se pa sami postavijo s svojim moškim pevskim zborom, ko obhajajo svojo stanovsko nedeljo. Mešani pevski zbor pa nam tem lepše zapoje pri farni službi božji. Tudi otroci se pridno vadijo v petju.“ (Naš tednik, 2. marca 1961, str. 8).

Od 28. februarja do 5. marca 1961 so v Vogrčah po 12 letih zopet obhajali sv. misijon, ki ga je vodil g. Anton Cvetko. Razen malenkostnih izjem se ga je zgledno udeleževala vsa župnija. Zaključili so ga s slovesno popoldansko sv. mašo, ki jo je opravil g. dekan Kristo Srienc. (Naš tednik, 9. marca 1961, str. 4 in 8).

V Ločah pod Jepo je preteklo zimo sv. misijon prav lepo uspel. Lepa in prostrana cerkev je bila vsak dan polna vernikov. (Pr. Naš tednik, 23. marca, str. 4).

V Blačah so začeli obnavljati notranjščino cerkve in stare baročne oltarje. Tudi gotski oltar v Marijini božjepotni cerkvi popravljajo. Drugo leto pa mislijo to Marijino cerkev še bolj obnoviti. Tako Boga prosijo: „Bog nam daj svojo pomoč po Mariji in blagoslov, da bo začeto delo srečno končano, in nagni srca faranov, da bodo velikodušno darovali za lepoto hiše božje!“ (Naš tednik, 6. apr. 1961, str. 4).

G. župnik v Brdu v Ziljski dolini je že pred dlje časom postal duhovni svetnik. Čestitamo! Na praznik Božje glave so na Brdu imeli vedno češčenje presv. R. t. Lepo število vernikov je očistilo duše v sv. spovedi in pristopilo k nebeški mizi. (Pr. Naš tednik, 6. apr. 1961, str. 4).

Dne 14. marca so v Tinjah zaključili Kmetijsko šolo, kateri je za ravnateljica g. Radanovič. Sklepno sv. mašo s pridigo o poslanstvu mladega fanta je imel prelat dr. Rudolf Blüml. Na slo-

vesnost je prišlo tudi lepo število staršev. (Naš tednik, 6. apr. 1961, str. 4).

Kulturno srečanje Koroške in Primorske. 8. in 9. aprila 1961 so bili goriški in tržaški slovenski rojaki na kulturnem obisku na Koroškem. Seveda so pri vsem odlično sodelovali tudi slovenski duhovniki. V soboto zvečer je tržaška in koroška mladina imela svoj družabni večer in literarni nastop v Celovcu. Mlade tržaške goste je pozdravil dr. Pavle Zablatnik, predsednik Krščanske kulturne zveze. Za petje je skrbel dr. Franc Cigan. Nato so se preselili v veliko Kolpingovo dvorano, kjer so tržaški dijaki pod vodstvom prof. Peterlina igrali dramo „Roka za steno“ - delo dr. Brankota Rozmana - ki so jo najprej ob zadnjem obisku škofa dr. Gr. Rožmana v Argentini igrali v Bs. Airesu in o kateri Naš tednik pravi, da je ena najlepših dram po svoji globoki človekoljubnosti v slovenski povojni dramatik. — Velike kulturne prireditve v nedeljo se je udeležilo veliko slovenskih duhovnikov, med katerimi sta bila tudi prelat dr. Rudolf Blüml in kanonik Aleš Zechner. Zopet je goriške in tržaške rojake pozdravil prof. dr. Pavle Zablatnik, predsednik Kršč. kult. zveze, obirski g. župnik Tomaž Holmar pa jim je kot predsednik Pevske zveze izrekel dobrodošlico s starim pozdravom: „Bog vas sprimi!“ G. Mirko Mazora je voščil pozdrave v imenu goriških Slovencev. Sedemdeset fantov in deklet, članov zveznega pevskega zbora Katoliške prosvete iz Gorice je pod vodstvom duhovnika prof. Mirkota Pileja zapelo osem krasnih pesmi. Nato sta z recitacijami svojih pesmi med drugimi goriškimi in tržaškimi pesniki nastopila tud gg. dr. Stanko Janežič in Mirko Mazora. (Pr. Naš tednik, 13. apr. 1961, str. 1 in 5).

Drugo nedeljo po veliki noči 1961 je bilo zopet slovesno romanje k Materi božji na starodavno Marijino božjo pot na ljubko Sv. mesto nad Žvabekom, kjer so romarji lahko prejeli sv. zakramente ter imeli priložnost biti pri več

sv. mašah. (Pr. Naš tednik, 13. apr. 1961, str. 4).

Stolpa in streho Marijine romarske in župnijske cerkve na Žihpoljah, ki jo je l. 1960 poškodoval jesenski vihar, so popravili; popravilo je stalo 40 tisoč šilingov. Na belo nedeljo so imeli prve večje romarske slovesnosti; prišla je procesija iz Sel kakor vsako leto. Na peto nedeljo po veliki noči pa je bilo zopet veliko romanje, več sv. maš in procesija — kateri na Koroškem pravijo pranganje — s presv. R. telesom (Naš tednik, 27. apr. 1961, str. 4).

Na velikonočni ponedeljek je g. kanonik Aleš Zechner v Ločah v šentiljski župniji blagoslovil dva nova zvonova, večji je posvečen podružničnemu patronu sv. štefanu, manjši pa sv. Devici Mariji (Naš tednik, 27. apr. 1961, str. 4).

Slovenske šmarnice meseca maja so bile tudi letos v cerkvi novega bogoslovja v Celovcu. Zvečer ob 7 je bil vselej kratek nagovor, pred govorom skupni rožni venec, po govoru pa litanije Matere božje.

Nekdanji radovljiški dekan Fatur, ki sedaj skrbno pase duše v Selcah pri Brežah na Koroškem, je leta 1960 obhajal slovesnost devetstoletnice tamkajšnje cerkve. Ob počitnicah l. 1960 se je oglasil pri njem g. Valentin Tomc, katehet v pokoju, ki je obiskoval svoje znanke po Avstriji.

Lazarist g. Ciril Demšar, ki je doslej deloval na Dunaju in od tam sem in tja prišel na misijon ali duhovne vaje tudi med Slovence na Koroškem in Primorskem, je pred nekaj časa prevzel upravo župnije Dvor ob Vrbskem jezeru. Pri njem biva tudi lazarist dr. Jakob Kolarič, ki hodi od tam na misijone in duhovne vaje.

Abrahama so videl trije slovenski cistercijanci: p. Grebenc Maver 8. 3. 1961, p. Alberik Švarc 20. aprila 1961, p. Pavel Pavlič pa 11. julija 1961. Vsem prav iskrene čestitke!

BELGIJA

G. Vinko Žakelj je že dolgo vrsto let izseljenski duhovnik na področju Liège-Limburg, obenem je že nekaj časa predsednik Slov. dušnopastirskega odbora za zapadno Evropo; preteklo leto ga je konzist. kongregacija imenovala za direktorja slovenskih katoliških misij v Belgiji in za izseljenskega duhovnika na Nizozemskem. Toliko dela težko zmaga. Zato bi potreboval pomočnika. Njegov naslov je: Abbé Vinko Žakelj, Rue des Anglais 33, Belgique. (Naša luč, 1960, števil. 8, str. 9; KG, 24. nov. 1960, str. 2).

Po odhodu g. Zdravkote Revna, ki je dolgo vrsto let misijonaril med slovenskimi izseljenskimi rudarji v črni deželi, to je v rudarskem okraju Charleroi, je prišel tja g. Kazimir Gaberec; k njemu je prišla za gospodinjo njegova mama, ki ga spremlja tudi na njegovih obiskih med izseljenci ter vliva poguma njemu in drugim rojakom. G. Kazimir Gaberec pa mora skrbeti — prej je to vršil tudi že g. Zdravko Reven — tudi za tiste Slovence, ki so še bolj na zapadu ob francoski meji. Naslov g. K. Gaberca: Abbé Kazimir Gaberec, Grand' Rue 211, Charleroi, Belgique (KG, 24. nov. 1960, str. 2).

Meseca januarja 1960 so slovenski izseljenski duhovniki v zahodni Evropi imeli v Belgiji svoj dušnopastirski sestanek, katerega se je udeležil tudi dr. Pavel Robič, ki je poročal nekatere zanimivosti, kako v Rimu lepo sodijo rajnega škofa dr. Gregorija Rožmana; zlasti občudujejo njegovo junaško potrpežljivost ob tolikem notranjem in zunanem trpljenju.

Dušnopastirskega sestanka slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev v zahodni Evropi, ki so ga imeli meseca aprila 1960 v Belgiji, se je udeležil tudi g. Božidar Tensundern, župnik v Recklinghausenu v Nemčiji, ki se je kot nemški duhovnik naučil slovensčine ter se veliko žrtvoval za slovenske izseljence v Nemčiji; slovenski duhovni-

ki so mu izrekli pristržne čestitke za sedemdesetletnico rojstva.

V postnem času 1960 so se rojaki z onstran Monsa zbrali h križevemu potu in petim litanijam M. b. pri redevnih sestrah v Flanu (Naša luč, 1960, št. 5, str. 11).

Rojaki iz Eidesna in okolice so tudi v maju l. 1960 vsak večer od pol 9 prihajali k slovenskim šmarnicam.

Meseca maja 1960 se je večje število slovenskih rojakov zbralo pri **Fatimski Materi božji v Pironchamps** (Naša luč, 1960, št. 7, str. 13).

Slovinci iz Limburga pa so po prizadevnosti društev iz Eisdena in Genka spomladi l. 1960 romali v **Beauring**, na kraj Marijinih prikazovanj, kjer se je Marija razodela kot Mati z zlatim srcem (Naša luč, 1960, str. 12-3).

G. Fr. Schoofs, iz belgijske škofije Liège, se je že kot bogoslovec zanimal za bolnike; kot novomašnik je dobil dovoljenje, da sme novo mašo opraviti v bolniški sobi. Izbral si je bolniško sobo, kjer je že dolgo vrsto let priklenjena na posteljo Slovenka gdč. Gorenjšek; tako je v Mechelenu (Limburg) v njeni bolniški sobi 12. julija 1960 prvič opravil najsvetejšo daritev (Naša luč, 1960, št. 10, str. 9).

Od 8. do 9. nov. 1960 so se tile slovenski duhovniki zbrali na **dušnopastirskem sestanku v La Sarte v Belgiji**: Čretnik Ignacij, Dejak Anton, dr. Felc Franc, Flis Jože, Gaberc Kazimir, msgr. Grims Stanko, Ilc Anton, Kavalari Stanko, Kokal, Kunstelj Ignacij, Lavrič Ciril, Turk Ciril, Vodeb Rafko, dr. Janez Zdešar, Vinko Žakelj. — G. Vinko Žakelj je pozdravil g. dr. Pavleta Robiča, slovenskega zastopnika za izselj. zadeve pri Konz. kongregaciji v Rimu, ter novodošla izs. dušna pastirja: Lavriča Cirila (Francija) in dr. Franca Felca (Nemčija). Duhovne misli so imeli: G. Ciril Turk: Misli ob prazniku vseh svetnikov; Dejak Anton: Spoznaj sam sebe; Gaberc Kazimir: List apostola Pavla Filemonu; Kava-

lar Stanko: Duhovni sistem sv. Vincencija Pavelskega. Dr. Janez Zdešar je obravnaval razne kazuse iz zakonske moralke, koreferat pa je imel g. Ignacij Čretnik. — Na sestanku so prebrali posebno pismo g. Zdravkote Revna, urednika „Naše luči“, se pogovorili glede jubilejne številke „Naše luči“ (desetletnica), pregledali liturgično anketo glede slovenskih izseljencev (o tem glej Kavalarijev članek oz. poročilo v OU, l. 1961, št. 2, str. 40/3), se menili, kje bodo poskusili dobiti še kakega dušnega pastirja za slovenske izseljence v zah. Evropi, razdelili mašne stipendije, ki so jih prejeli od g. Julija Slapšaka, ter skromno podporo tistim izs. duhovnikom, ki so v večji stiski. Dr. Pavel Robič je 10. nov. 1960 opravil peto sv. mašo za pok. škofa dr. Gregorija Rožmana, drugi duhovniki pa so sklenili, da bodo maševali za rajnega škofa v nedeljo pred 16. nov., ali pa v nedeljo po 16. novembru.

Slovenski dušnopastirski odbor v zah. Evropi je od 6. do 9. febr. 1961 zopet zbral lepo število slovenskih duhovnikov v **Banneuxu**, na kraju Marijinih prikazovanj v Belgiji. Navzoči: Čretnik Ignacij, Dejak Anton, dr. Felc Franc, Flis Jože, Gaberc Kazimir, msgr. Grims Stanko, Kavalari Stanko, Kokal, Kunstelj Ignacij, Lavrič Ciril, Reven Zdravko, dr. Pavel Robič, Turk Ciril, dr. Zdešar Janez, Žakelj Vinko. Vsaj deloma sta se sestanka udeležila tudi gg. Ilc Anton in Vodeb Rafko G. Vinko Žakelj je kot predsednik Slov. dušnopastirskega odbora za zah. Evropo izrekel sožalje dr. Pavletu Robiču ob smrti njegove matere ter se posebej zahvalil g. Revnu Zdravkoti za ves dolgoletni trud pri „Naši luči“. Posebej so se menili o povečanju „Naše luči“ in o njeni jubilejni številki. Pogovarjali so se o natisu večjega števila podobice Marije Pomagaj in o razširjenju večje podobe Marije Pomagaj med slovenskimi izseljenci. Dr. Robič Pavel je posebej poročal o duhovniškem zborovanju oz. pastoralnem tečaju slovenskih duhovnikov proti koncu avg.

1961. Na tem sestanku so potem izrazili svoje želje in predloge glede predavanj. Prebrali so tudi pismo msgr. Matije Škerbca ter poročilo o duhovniškem sestanku slov. duhovnikov v Lemontu 16. nov. 1960. Razdelili so spet nekaj mašnih intencij in malo podpora nekaterim izs. dušnim pastirjem, ki so bolj v stiski za denar. Duhovne misli na sestanku: Turk Ciril: Duhovnikova molitev; msgr. Stanko Grims: Duhovnik in bolniki; Lavrič Ciril: Duhovnik in sv. maša. Rafko Vodeb je predaval o kulturnem in umetniškem uveljavljanju Slovencev v svetu, Turk Ciril pa je 7. febr. zvečer kazal skioptične slike iz Slovenije ter iz Koroške in Primorske.

12. marca 1961 so se slovenski verniki zbrali v Flenu k že tradicionalni pobožnosti sv. križevega pota.

Priložnost za velikonočno spoved pri slovenskem duhovniku so rojaki na področju Charleroi-Mons oz. po krajih Zap-Belgije imeli v Bruslju, Flenu, Paturagesu, Pironchamps, Marchienne, Dampremy, Gilly, Flérus in drugod.

Za rojake v Charleroi in okolici je bila slovenska sv. maša na velikonočno nedeljo, 2. aprila 1961. Za rojake v Borinage je bilo slovensko velikonočno slavlje na velikonočni ponedeljek v Paturagesu.

V Eisdeni pa so slovenski izseljenci praznovali veliko noč po stari slovenski navadi. Ob prvem jutranjem svitu so imeli velikonočno procesijo, katero je vodil g. Rafko Vodeb, ki študira na univerzi v Lowainu, pa rad priskoči na pomoč slovenskim izseljenskim duhovnikom (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 12).

Slovenski verniki so 2. julija 1961, na praznik Marijinega obiskovanja, romali k lurški Materi božji v Quaregnon. Zbralo se jih je kar 120, največ iz okolice Monsa, nekaj pa jih je prišlo tudi iz Charleroi. Priložnostni govor je imel g. Anton Ilc iz Bruslja (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 12).

Rojaki iz Eisdena in občine Genk pa

so se v posebnih avtobusih udeležili vseslovenskega romanja k brezjanski Mariji Pomagaj v Heerlenu na Nizozemskem (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 14).

FRANCIJA

Naslovi slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev v Franciji (po abecednem redu):

Čretnik Nace, Rue S. Fargeau 4, Paris XX, France.

Dejak Anton, Rue Victoire 33, Aumetz, Moselle, France.

Msgr. Grims Stanko, Rue N. Colson 24, Merlebach, Moselle, France.

Kavalar Stanislav, Rue Claude Debussy 17, Lievin, Pas-de-Calais, France.

Lavrič Ciril, Rue S. Fargeau 4, Paris XX, P France.

P. Jakob Vučina O.M.C., 11 Montee Claire - Virenque, Nice (A. N.) France.

Msgr. Zupančič Valentin, Rue Claude Debussy 17, Lievin, Pas-de-Calais, France.

Flis Jože je odšel iz Pariza med slov. izseljence na Švedsko.

Sv. maša za Slovence iz Pariza in okolice je vsako nedeljo ob 5 popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres.

3. jan. 1960 so se Slovence v kar lepem številu zbrali k božji službi v Liesieux, obiskala sta jih gg. Nace Čretnik in Flis Jože iz Pariza. (Naša luč, 1960, šte. 2, str. 12).

Izseljenski duhovnik Anton Dejak je začel s svojim težkim delom med slovenskimi izseljenci v Aumetzu in okolici. Pred božičem l. 1960 je prišel na pomoč v dušnopastirsko področje g. msgr. Grimsa v kraje Creutzwald, Jeanne d'Arc in Habsterdick. Kmalu za njim je dospel pa iz domovine na obisk župnik Adolf Volasko k svojim sorodnikom. S svojo ljubeznivostjo je mnoge privabil k spovedi in z govori marsikaterega rojaka zopet navdušil za versko življenje (Naša luč, 1960, šte. 2, str. 13).

V Habsterdick, na francoske Brezje k Mariji Pomagaj slovenski izseljenci

radi romajo in hodijo k službi božji. Tako je bilo n. pr. leta 1959 tam 27 slovenskih sv. maš s pridigo; 1. maja vsakoletno romanje, kjer je bilo 9 slovenskih duhovnikov zbranih okoli pariškega pomožnega škofa Ruppja; ta dan je 7 slovenskih duhovnikov tu opravilo najsvetejšo daritev (Naša luč, 1960, šte. 2, str. 13/14).

31. januarja 1960 je pariški pomožni škof msgr. Rupp opravil kanonično višitacijo v slovenski župniji v Parizu. Daroval je sv. mašo, pohvalil lepo sodelovanje vseh pri sv. maši, pevski zbor. Spodbujal jih je, naj ostanejo zvesti sv. Cerkvi in svojemu narodu. V spomin so mu darovali podobo Marie Pomagaj (Naša luč, 1. 1960, šte. 3, str. 11/2).

Leta 1960 je g. Ignacij Kunstelj prišel pred veliko nočjo v Pas-de-Calais, kjer je slovenskim rojakom na več krajih dal priložnost za dobro velikonočno sv. spoved ter jih spodbudil za lepo krščansko življenje (Naša luč, 1960, šte. 4, str. 9/10).

Slovenci, ki bivajo v Normandiji, ter slovenski romarji iz Pariza so se na velikonočni ponedeljek zopet zbrali na romanje in izlet v Lisieux, kjer so ob 11 dopoldne v znameniti cerkvi, kjer počivajo telesni ostanki sv. Terezike Deteta Jezusa, imeli sv. mašo, pred sv. mašo pa priložnost za sv. spoved.

Prve mesece leta 1960 je bil za nekaj časa v Lyonu g. Karel Kozina. Nekajkrat so tako Slovenci imeli priložnost, da so se na prve nedelje v mesecu zbrali k slovenski službi božji v popoldanskih urah v cerkvi sv. Križa. (Pr. Naša luč, 1960, šte. 3, str. 12). Tako je bila na pr. prvo nedeljo v marcu sv. maša za pokojnega ljubljanskega škofa dr. Gr. Rožmana in za rajnega zagrebškega nadškofa kardinala dr. Alojzija Stepinca. Zbralo se je lepo število Slovencev in Hrvatov (Naša luč, 1. 1960, šte. 4, str. 11).

Prvo nedeljo v marcu leta 1960 so po dolgem času v Nici zopet imeli slovensko službo božjo, ko je prišel med nje g. Nace Čretnik iz Pariza (NL, 1960, šte. 4, str. 11).

Od pomladi l. 1960 je za Slovence v Nizi in okolici bolj poskrbljeno, ker je s Koroškega dospel tja p. Jakob Vučina OFMC. Poročilo pravi: „Na eni strani nas je sicer zbolelo, ko smo zvedeli, da je zaradi nestrpnosti Nemcev na Koroškem (na žalost tudi nemških cerkvenih krogov!) moral pustiti delo med koroškimi Slovenci, na drugi strani pa smo zelo veseli, da je prišel prav med nas“ (Prav tam, str. 113.).

Msgr. Stanko Grims je 28. februarja 1960 daroval sv. mašo za rajnega lipoglavskega župnika Silvestra Skebeta, ki je bil nekaj časa izseljenski dušni pastir tam, kjer se sedaj msgr. Stanko Grims trudi za dušni in telesni blagor slovenskih rudarjev in njihovih družin. Cerkev je bila polna kot ob največjih praznikih, hvaležni rojaki so prejeli za rajnega dobrega izseljenskega pastirja sv. obhajilo. Isti mosenjor ve o njem tele spodbudne stvari: „G. Skebe je spoznal takoj, kako velike važnosti je petje lepih pesmi v tujini za nas same in za domačine. Poleg cerkvenega zbora je imel zbor 80 slovenskih otrok, s katerimi je žel krasne uspehe, kjer koli je nastopil. V oni dobi so bili težki časi za naše rudarje. Z vso svojo silno energijo se je zavzel zanje, tekal od urada do urada, da so bili naši rojaki zopet sprejeti na delo. Bil je silno dobrega srca. Ko so prihajali k njemu po pomoč, si je večkrat šel izposoditi denar, da jim je pomagal. Žal, tega mnogi niso razumeli in so mislili, da dobiva milijone od direkcije. Bil je tu vedno slabotnega zdravja. Gospodarji, kjer je stanoval, so mi pravili, da je večkrat bljuval kri in ga včasih po dva, tri dni ni bilo iz sobe“ (Naša luč, 1960, šte. 4, str. 12).

Pred veliko nočjo 1960 sta g. msgr. Stanko Grims in g. Dejak Anton zmenjala: msgr. St. Grims je šel spovedovat Slovence v Aumetz in okolice, g. A. Dejak je pa prišel na Grimsovo dušnopastirsko področje, kjer je bil ves teden kar dobro zaposlen s spovedovanjem, pridiganjem in obiski bolnikov

(NL, 1960, šte. 4, str. 13 ter šte. 5, str. 14).

Na tiho nedeljo 1960 je p. Jakob Vučina imel v Parizu duhovno pripravo na veliko noč za slovenske žene in dekleta. Prišle so kar v lepem številu (NL, 1960, šte. 5, str. 12).

G. Ignacij Kunstelj pa je na cvetno nedeljo 1960 skušal slovenskim možem in fantom iz Pariza in okolice pomagati, da bi za veliko noč lepo očistili svoje duše (Prav tam, str. 12).

Aumetzki župnik in dekan goduje na praznik sv. Jožefa. Ker njegova naklonjenost do slovenske skupnosti ni majhna, so mu slovenski izseljenci na večer pred praznikom sv. Jožefa 1960 zapeli v cerkvi pesem v čast sv. Jožefu „O sveti Jezusov rednik“, potem pa poklonili skromno darilo. Msgr. Stanko Grims pa mu je v nemščini voščil vsega dobrega ter se mu v imenu Slovencev zahvalil za vse dobrote in naklonjenost (NL, 1960, šte. 5, str. 14).

6. junija 1960, na binkoštni ponedeljek, so slovenski izseljenski verniki romali k Mariji Pomagaj v Habsterdick. To romanje je bilo bolj slovesno, ker so obhajali petindvajsetletnico, odkar se vseko leto zbirajo pri ljubi Mariji Pomagaj v Habsterdicku.

Na pomlad l. 1960 je g. Nacetu Čretniku in g. Jožetu Flisu prišel na pomoč iz Rima še g. Ciril Lavrič.

19. junija 1960 je 7 slovenskih otrok v Parizu prvič pristopilo k sv. obhajilu. Isti dan popoldne je pariški pomožni škof msgr. Rupp tem prvoobhajancem in še štirim drugim slovenskim otrokom podelil zakrament sv. birme (Naša luč, 1960, šte. 7, str. 14).

Slovenci iz Aumetza, Tucquegnieux in Alrangea so se leta 1960 sredi junija zbrali v Aumetzu za god svojega izseljenskega dušnega pastirja g. Antona Dejaka. V prijazni Marijini kapelici v Aumetzu so najprej prepevali litanije presv. Srca Jezusovega, potem pa so se zbrali k družabni prireditvi, katere sta se udeležila tudi aumetzki župnik in

dekan Jožef Noblet in g. msgr. Stanko Grims (Naša luč, 1960, šte. 7, str. 17).

3. julija 1960, na četrto nedeljo po binkoštih, so Slovenci iz Pariza in okolice doživeli prisrčno slovesnost: novo mašo slovenskega lazarista g. Franceta Rodeta. Novomašnik je doma iz župnije Ihan pri Domžalah in nečak rajnega jezikoslovca in slovničarja prelata dr. Antona Breznika. Kot mlad fantek je odšel l. 1945 s svojimi starši v tujino. Iz Avstrije je odpotoval s starši v Argentino, kjer je kmalu odšel v lazarisovski zavod v Escobar pri Buenos Airesu. Nekaj časa je študiral kar v Argentini, potem pa so ga poslali kot nadarjenega fanta najprej v Rim, od tam pa v Pariz. Njegova mama, bratje, sestre in več sorodnikov žive v Argentini, njegov bratranec Jure Rode pa bo kmalu končal bogoslovje v slov. semenišču v Adroguéju. Novo mašo je pel v Parizu v kapeli Brezmadežne s čudodelno svetinjo, na kraju, kjer se je Brezmadežna prikazovala sv. Katarini Labouré, katere svetniški ostanki tudi počivajo v tej kapeli. Novomašnega slavja se je udeležil tudi g. Ladislav Lenček, C.M., urednik Katoliških misijonov, ki je zvečer predaval o življenju Slovencev v Argentini, zavrtel film o Slovenski vasi v Lanusu in pokazal zanimive skioptične slike iz zdravniškega življenja in delovanja slov. misijonskega zdravnika dr. Janeža na Formozi. G. novomašnik je po novi maši obiskal tudi nekatere druge kraje v Franciji, kjer si služi vsakdanji kruh večje število slovenskih izseljencev. Za novomašno kosilo in za toliko drugih stvari je seveda met poskrbela slovenska usmiljenka Rozalija, ki je prava desna roka slovenskih prirediteljev v Parizu.

Na veliki šmarin leta 1960 so Slovenci, ki žive v področju Pas-de-Calais, pod vodstvom g. Stankota Kavalarja zopet romali na tamkajšnjo božjo pot v čast loretske Materi božji. Tam so se spominjali višarske šeststoletnice in tristoletnice smrti sv. Vincencija Pavelskega (Naša luč, 1960, šte. 8, str. 9).

Na ozemlju Pas de Calais so v šolskem letu 1960/1 poučevali slovenski jezik in krščanski nauk na treh krajih: v Brueyu, v Mericourt-Minesu in v Lensu (Naša luč, 1960, šte. 8, str.9).

V Habsterdicku pri Mariji Pomagaj so sv. maše za slovenske vernike redno vsako prvo in zadnjo sredo v mesecu, vsako sredo meseca maja in oktobra ter več sv. maš ob vsakoletnem romanju. Letno je v tej kapeli čez 600 sv. obhajil (Naša luč, 1960, šte. 8, str. 12).

V kraju Le Sars (ozemlje Pas de Calais) so 12. oktobra 1960 Franc Kovač, Helena Kovač in Ema Kovač vstopili v katoliško Cerkev. Isti dan so prejeli prvo sv. obhajilo, msgr. Permin, škof iz mesta Arras, pa jim je podelil zakrament sv. birme. Za priči in za hotra sta bila le sarski župan Jean Dusquesne in njegova žena Marija (Naša luč, 1960, šte. 9, str. 11).

Od 9. do 11. oktobra 1960 pa je 25 Slovencev s področja Pas de Calais, ki so jih spremljali kar štirje duhovniki, romalo v Lisieux na grob Male Terezike in na Mont St. Michel. Na potu so si ogledali zanimivo stolnico v Amiensu, Rouen s stolnico in krajem usmrtnice sv. Ivane, device Orleanske, Lisieux s stolnico sv. Petra, spominske kraje sv. Terezike D. J. (njeno domačo hišo, baziliko, njen grob, grob njenih staršev). V Pontmainu, na kraju Marijinih prikazovanj, pa so zapeli litanije Matere božje. Prijetno družbo je poživila slovenska pesem (Naša luč, 1960, šte. 9, str. 11).

P. Jakob Vučina pridno deluje med slovenskimi rojaki v Nici. 23. oktobra 1960 je prišel tja tudi g. Nace Čretnik. Oba sta potem obiskala Slovence v Marseille. Mednje sedaj p. J. Vučina večkrat zahaja, da jih duhovno dviga (Pr. Naša luč, 1960, šte. 10, str. 12).

Na področju Pas de Calais se je 4. dec. 1960, na 2. adventno nedeljo, na vseh štirih krajih, kjer imajo slovensko službo božjo, zbralo kljub zelo slabemu vremenu lepo število častilcev sv. Barbare,

da so se priporočili njenemu varstvu (Naša luč, 1961, šte. 1, str. 10).

Slovenski rojaki iz Pariza in okolice so se 20. novembra 1960 udeležili nedeljske popoldanske sv. maše za rajnim škofom dr. Gregorijem Rožmanom. Po sv. maši je g. Čretnik Ignacij, direktor slov. dušnih pastirjev za izseljence v Franciji, v govoru lepo naslikal lik velikega pokojnika. (Naša luč, 1961, št. 1, str. 11).

15. jan. 1961, na 2. nedeljo po razgl. Gospodovem, pa so se pariški Slovenci spomnili pri sv. maši rajnega dr. Antona Korošca, voditelja slov. naroda, ker je sredi decembra 1960 minilo 20 let po njegovi smrti. Po sv. maši je prof. Sekolec iz Londona predaval o dr. Korošču (Naša luč, 1961, št. 3, str. 9).

Slovenci iz Nice in okolice pa so 27. nov. 1960 slavili preprosto, pa jako lepo in ganljivo spominski dan za rajnim škofom dr. Gregorijem Rožmanom. P. Jakob Vučina je v kratkih in jasnih besedah lepo orisal svetniško podobo rajnega škofa, potem pa razlagal ob krasnih skicptičnih slikah ljubo slovensko Koroško, kjer je bil rajni škof doma (Naša luč, 1961, šte. 1, str. 12).

Slovenci iz Nice in okolice so na božični praznik 1960 popoldne imeli pri St. Barthelemy božično prireditev, potem pa popoldansko sv. mašo (Naša luč, 1961, šte. 2, str. 13).

Msgr. Stanko Grims, izseljenski župnik na področju kat. misije v Merlebachu, poroča za leto 1960 tele zanimivosti:

Slovenskih naseljencev je bilo nekako od 3882 do 4030; tem je treba prišteti še novorojenčke.

Dopisov je došlo 1952, odposlanih pisem pa je bilo 1280.

Umrlo je: 20 moških in 4 ženske; vsi so bili cerkveno pokopani.

Krščenih je bilo pri slov. duhovniku 14 dečkov in 12 deklic, pri domačih duhovnik pa 18 slovenskih otrok.

Cerkvenih porok pred slov. duhovnikom je bilo 23, pred drugimi duhovniki pa 12.

V Merlebachu je bila vsako nedeljo in praznik sv. maša v Hospice Ste. Elisabeth. Tu jim je g. msgr. vedno označil tudi sv. maše med tednom, kraj in uro. Nedeljske sv. maše so lepo obiskane. Pevski zbor Slomšek prav požrtvovalno sodeluje pri božji službi. Leta 1960 je imel 53 skušenj in je 65 krat prepeval v kapeli, peli so čez 300 pesmi.

To kapelico je leta 1960 obiskalo do 18 slovenskih duhovnikov. Prvič v zgodovini je v njej maševal tudi slovenski novomašnik Franc Rodé C. M.

Pred vsako sv. mašo je vedno tudi priložnost za sv. spoved.

V kraju Creutzwald je bilo leta 1960 29 sv. maš s slovensko pridigo. Msgr. Stanko Grims dodaja: „Pohvalno je, da vsi, ki dajo za sv. mašo, pridejo tisti dan tudi k sv. obhajilu.“

V Cité Jeanne d'Arc pa so se l. 1960 Slovenci 26 krat zbrali k sv. maši s slovensko pridigo.

V Habrterdicku imajo slovenski izseljenci v Franciji svoje Brezje, kjer Mariji Pomagaj potožijo svoje skrbi in težave. Leta 1960 so bili tamkaj vsaj 28 krat pri sv. daritvi ter poslušali božjo besedo v domačem slovenskem jeziku. Msgr. Stanko Grims pripominja: „Večina naših izseljencev se je že postarala. V tem letu 1960 so začeli obhajati pri Mariji Pomagaj svojo 35., 40. in 45. letnico poroke.“ (Naša luč, 1961, št. 2, str. 14).

Na področju Pas de Calais so slovenski izseljenci vsaj na 9 krajih imeli velikonočno obnovo in priložnost za sv. spoved. Na veliki teden je prišel iz Pariza g. Jože Flis na pomoč za spovedovanje. (Pr. Naša luč, 1961, štev. 3, str. 8/9).

V Merlebach in okolico, kjer deluje msgr. Stanko Grims, je leta 1960 prihajalo okoli 425 izvodov Naše luči, razdeljenih pa je bilo preko 200 mašnih knjig (Naša luč, 1961, št. 3, str. 12/3).

26. febr. 1961, na drugo postno nedeljo, je slovenske izseljence v Parizu obiskal nadškof Bertoli, apostolski

nuncij v Parizu. Slovenci so do zadnjega kotička napolnili kapelo, kjer se ob nedeljah in praznikih zbirajo k sv. maši. Pri vstopu v kapelo ga je najprej nagovoril g. Ignacij Čretnik, direktor slov. kat. misij v Franciji, ki je poudaril, da apostolski nuncij prihaja med nas kot znanec in prijatelj, ker je naš narod in jezik vzljubil, ko je bil dlje časa v službi na nunciaturi v Beogradu, ko je bil ap. nuncij kasnejši kardinal Hermenegild Pellegrinetti; predvsem pa ga je pozdravil kot zastopnika sv. očeta. Mala deklica ga je pozdravila z lepo deklamacijo in mu podarila slovenski šopek, dr. France Zajdela, slovenski raziskovalec raka na Pasterjevem zavodu v Parizu, se mu je poklonil v imenu laikov ter mu podaril v spomin lepo podobo Marije Pomagaj. Ap. nuncij je nato opravil sv. mašo ter ob velikem presenečenju spregovoril po evangeliju v slovenskem jeziku. Povedal je, da je v letih 1933 do 1938 večkrat obiskal Slovenijo, omenil, da pozna Ljubljano, Maribor, Celje, da se je takrat prepričal o globoki vernosti slovenskega naroda. Vse je spodbujal, naj to vero ohranijo tudi v tujini; zaupajo naj v Boga, ki jim bo za plačilo podelil mir in potrebna sredstva za življenje. Povedal je, da bo sv. mašo daroval po namenih navzočih in za vse potrebe slovenskega naroda. Po sv. maši se je še dalj časa prav prijazno pogovarjal z navzočimi Slovenci. Za tako spodbuden in prijazen obisk so bili slovenski verniki in njihovi izseljenski duhovniki apostolskemu nunciju prav hvaležni.

P. Vučina Jakob je bil vse nedelje (razen 19. in 26. marca) in zadnje tri dni velikega tedna Slovincem iz Nice in okolice ves dan na razpolago za sv. spoved (Naša luč, 1961, štev. 3, str. 14).

Slovenski zakonci iz Pariza in okolice so imeli velikonočno obnovo dne 19. marca 1961, na tiho nedeljo, fantje in dekleta pa 26. marca 1961, na cvetno nedeljo.

V pokrajini Pas de Calais so se slo-

venski verniki meseca maja 1961 vsak dan zbirali k šmarnicam na treh krajih: v Lievinu, Bruay in Mericourtu. (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 12).

Na belo nedeljo 1961 so se slovenski verniki v Parizu po službi božji v kapeli Montcheuil poslovili od usmiljenke Marjete Mrhar. Doma je iz Tihoboja pri Litiji. S 17 letom je stopila k usmiljenkam sv. Vincencija Paveškega. Dosegla je diplomu bolniške sestre. Kot redovnica je delovala v Ljubljani, Mengšu in dolgih 14 let v Skoplju. Od tam je pred nekaj časom prišla v Pariz, kjer je prično pomagala za Slovence tako požrtvovalni sestri Rozaliji. 15. aprila 1961 pa je z ladjo odpotovala na Madagaskar, kjer se želi prav posebej posvetiti gobavcem (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 13).

19. marca 1961, na tiho nedeljo, je bil p. Jakob Vučina med Slovenci v Marseillu, kjer so imeli skupno sv. mašo, obenem je pa poročil kar tri pare, (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 15/6).

Slovence iz Nice in okolice pa je p. Jakob Vučina na velikonočni praznik pohvalil: postni čas so preživeli brez plesa, brez gostij in hrupnih veselij; za velikonočne praznike pa so skoraj vsi šli k sv. zakramentom (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 14).

Msrgr. Stanko Grims je 7. maja 1961, na god sv. škofa in mučenca Stanislava, svojega krstnega zavetnika, obhajal šestdesetletnico rojstva. Duhovniška poštenost, nesebična dobrota in velika požrtvovalnost so bile v vsem duhovniškem življenju g. monsenjorja tri značilne kreposti. Doma so ga povsod radi imeli kot kaplana (n. pr. v št. Ruperthu), ali pa gojenci škofovega zavoda kot prefekta in zadnje šolsko leto pred začetkom vojne Jugoslavije z Nemčijo in Italijo kot spirituala. Svoje najljubše duhovniške sile in zdravje pa je žrtvoval za časno in večno korist slovenskih izseljencev v Franciji ob nemški meji in ob Luksemburgu že pred drugo svetovno vojno in vsa leta po končani drugi svetovni vojni. Naj mu

Marija Pomagaj, katero skupaj s svojimi slovenskimi rojaki v Habsterdicku tako rad časti, izprosi mnogo zdravja in še veliko let življenja, da jih bo mogel posvetiti skrbi za duše slovenskih rojakov.

1. maja 1961, na praznik sv. Jožefa Delavca, so slovenski rojaki pritomali k Mariji Pomagaj v Habsterdick. Popoldne po blagoslovu je bil pred kapelo blagoslov avtomobilov, motorjev in koles.

Dne 4. junija pa je skupina Slovencev iz Pas de Calais pod vodstvom g. Stankota Kavalarja šla z avtobusom na izlet in romanje v Pariz in Chartres, eno najslavnejših in najstarejših Marijinih božjih poti v Franciji. V Parizu sta jih spremljala g. Jože Flis in g. Ignacij Čretnik. V Chartres pa sta šla z njimi g. Ignacij Čretnik in g. Ciel Lavrič (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 14).

Slovenci iz različnih krajev v Franciji so od 19. do 27. junija romali v Lurd. Skupina iz Moselle, ki jo je vodil g. Anton Dejak, je zaradi železniške nesreče dospela z drugim vlakom. Na izletu v Gavarnie so se romarji kepali na sam kresni dan. G. Dejak Anton in Stanko Kavalar sta skrbela za duhovne misli pri sv. mašah in ob postajah križevega pota. Kar prehitro je minil teden velikih milosti ob Massabiellski votlini (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 15).

Iz Pariza poročajo: „Prvo nedeljo v juniju (1961) smo imeli procesijo sv. Rešnjega Telesa s slovenskimi evangeji, kar je bilo za vse pariške Slovence kakor za naše goste iz Pas de Calais in za vse tiste, ki so prišli iz bližnje in daljne okolice, res globoko doživetje“ (Naša luč, 1961, šte. 7, str. 15).

P. Jakob Vučina, ki je prišel na svet l. 1912 v Sovjaku na štajerskem, je prejel mašniško posvečenje 5. julija 1936 v Mariboru. Tako je leta 1961 obhajal srebrnomašniški jubilej. Pred drugo in med drugo svetovno vojno je bil v štepanji vasi in zbiral okoli darove za tamkajšnji nov kapucinski samostan. Leta 1945 se je umaknil z begunci v

Avstrijo, šel za kratko dobo čez morje v Argentino, pa se vrnil na Koroško, kjer je vnet, delal zlasti za slovenske tretjerednike na Koroškem, pa so mu uspešno delo preprečili nemški prenapeteži. Od tam se je umaknil v kapucinski samostan sv. Jerneja v Nico, od koder skrbi za slovenske izseljence v Nici in okolici, pa tudi v Marseillu. Prvo nedeljo v juliju 1961 je najprej obhajal skromno, pa prav prisrčno srebrnomašno slavje med slovenskimi izseljenci v Nici, prvo nedeljo v avgustu 1961 pa so se zbrali slovenski Korošci, zlasti tretjeredniki, v Marijini cerkvi na Žihpoljah, kjer je bila večja srebrnomašna slovesnost. Pri slovesni maši mu je asistiral p. Denis, njegov gvardijan v Nici, ki je po evangeliju spregovoril v francoščini. G. Ignacij Čretnik je njegov govor prevedel in dodal še nekaj svojih misli o pomembnosti duhovnika v današnjem svetu. Obenem pa je slovenskemu čestital v imenu slovenskih izseljenških duhovnikov in slovenskih izseljencev v Franciji (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 14).

Po prihodu p. Jakoba Vučina v Nico so imeli Slovenci sv. mašo v cerkvi sv. Jerneja (St. Barthelemy), od avgusta 1961 pa imajo sv. mašo v cerkvi klinke na Avenue Notre Dame (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 15).

V počitniških mesecih sta na slovenski župniji v Parizu pomagala dr. Franc Felc, izseljenski duhovnik v Stuttgartu v Nemčiji, ter g. Franček Prijatelj, ki študira za doktorat na Gregorijani v Rimu. Franček Prijatelj se je meseca septembra moral podvreči operaciji v pariški bolnišnici (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 18).

G. Stanko Kavalari, izseljenski misijonar v pokrajini Pas de Calais, je na povabilo svojih sorodnikov šel za poletne mesece v Slav. Ameriko; nadomeščal ga je g. Jože Flis iz Pariza.

Meseca oktobra 1961 je bila vsako sredo sv. maša pri Mariji Pomagaj v Habsterdicku (Naša luč, 1961, šte. 8, str. 21).

15. avgusta 1961, na praznik Mar. vnebovzvetja, je bilo za Slovence iz pokrajine Pas de Calais že običajno romanje k Mariji na Loreto. Vočil ga je g. Jože Flis (Naša luč, 1961, šte. 9, str. 12).

30. septembra 1961 pa je g. Ignacij Čretnik obiskal slovenske kolonije v Pas de Calais, imel nečeljsko sv. mašo v Levienu in Bruay, v Mericourt-Mines pa je pridigal med slovensko službo božjo (Naša luč, 1961, šte. 9, str. 12).

Slovenjebistriške sestre v Franciji imajo v Morestelu sedež svojega vikariata. Tam je 4. oktobra 1961 sestra Marija Klara (Terezija) Matuš, doma iz Velikih Dolenjcev, naredila slovesne zaobljube, Terezija Kurnik iz št. Ruperta v Slovenskih goricah ter Veronika Cigan iz Črenšovcev pa sta isti dan prejeli redovniško obleko. Prva je dobila redovniško ime Marija-Chantal, druga pa Ana Marija (Naša luč, 1961, šte. 9, str. 13).

V pokrajini Pas de Calais so slovenski verniki imeli tiste dni pred božičem duhovne obnove in priložnost za sv. spoved vsaj na 6 krajih. Bolniki so ves advent imeli priložnost za prejem sv. zakramentov. Po božiču pa je slovenski duhovnik blagoslovil hiše povsod, kjer so hoteli (Naša luč, 1961, šte. 10, str. 15).

Slovenci v Parizu in okolici so imeli v kapeli Montcheuil 24. dec. 1961 polnočnico ob pol 11 zvečer, na božični praznik pa sv. mašo ob 5 popoldne (Naša luč, 1961, šte. 10, str. 16).

V Aumetzu so slovenski izseljenci vse nedelje v oktobru imeli rožnovensko pobožnost, 18. oktobra pa so skupaj z drugimi narodnostmi sprejeli fatimsko Marijo ter pred njo molili in prepevali (Naša luč, 1961, šte. 10, str. 20).

Neka Ivanka toži iz Nice: „V nedeljo, 12. nov., je bil sicer dež, toda dobra volja in ljubezen bi ga lahko pomagala. Bilo nas je pri slovenski maši samo šest“ (Naša luč, 1961, šte. 10, str. 20).

Že pred poldrugim letom - 31. julija 1960 - je odšel k Bogu po plačilo 78-letni sobrat Ivan Kenda, kurat v pokoj. Bil je tudi begunec ter živel v zavodu za onemogle duhovnike v kraju Cordignano v škofiji Treviso. Za štiri-stoletnico Marijine božje poti na Sveti gori pri Gorici je izdal knjižico, v kateri je s precej trdnimi dokazi izpričal, da je desni svetnik ob milostni podobi svetogske M. b. prerok Izaija in ne sv. Joahim. Fašisti so tedaj zaplenili vse izvode omenjene knjižice. Po drugi svetovni vojni jo je znova dal natisniti. Naj mu Marija vso njegovo pobožnost do nje bogato poplača!

1. oktobra 1960 je v svoji rojstni škofiji Ivrea umrl kardinal Jožef Fietta. Ko je bil še apost. nuncij v Argentini, se je rajni prelat dr. Alojzij Odar glede zadev slovenskega izseljenskega semenišča oglašal pri njem; prav tako se je z njim ob prvih dveh obiskih v Argentini razgovarjal rajni škof dr. Gregorij Rožman. Tudi g. Anton Orehar, direktor slov. dušnih pastirjev, je bil večkrat pri njem. Naj mu Bog povrne tudi za to, kar je dobrega naredil za slov. izseljence v Argentini, zlasti za slov. izseljensko bogoslovje.

Slovenski verniki v Gorici so za zadnji dan leta 1960 imeli zahvalno slovesnost v cerkvi sv. Ivana s petimi litanijami, zahvalno pesmijo in blagoslovom.

Na novo leto 1961 popoldne ob treh pa so se slovenski verniki, zlasti člani živega rožnega venca, zbrali k uri čiščenja presv. Rešnjega telesa. Dr. Kazimir Humar je v pridigi obsodil moderno uživanjaželnost, ki se vedno bolj loteva tudi naših slovenskih ljudi ter postaja pravzaprav naša največja nevarnost (Pr. KG, 5. jan. 1961, str. 4).

Meseca januarja 1961 se je vršila v cerkvi sv. Ivana v Gorici pobožnost za uspeh dobrega tiska. Pred sv. mašo so molili sv. rožni venec, nato imeli zborno sv. mašo, po sv. maši pa je bil blagoslov z Najsvetejšim, pred katerim

so zmolili molitev apostolstva molitve (Prav tam, 5. jan. 1961, str. 4).

G. Dušan Jakomin, škof. referent za cerkveno petje, je tudi letos organiziral in vodil božični cerkveni koncert. Slovenski tržaški pevski zbori so si letos izbrali župn. cerkev sv. Jerneja v Barokovljah v ta namen. Preč. g. Resen je pevec spremljal na orglah, g. dr. Stan-ko Janežič pa je ob mikrofону s svojo prikupno besedo povezoval v harmonično celoto pesmi in vernike (KG, 12. jan, 1961, str. 4).

4. jan. 1961 so tudi v Šklednju v kinodvorani imeli lepo uspelo božično prireditev, kjer sta pevski zbor in otroški zbor nastopila z božičnimi pesmimi; otroci so lepo odigrali tudi dva božična prizora. Tudi na tej prireditvi je g. Dušan Jakomin vodil pevski zbor. (KG, 12. jan. 1961, str. 4).

8 jan. 1961, na praznik Sv. Družine, je sivolasi msgr. Alojzij Novak, častni kanonik gor. stolnega kapitlja, blagoslovil temeljni kamen za dvorano Kato-liškega doma v Gorici v ulici XX. septembra. Stregla sta mu stolni vikar dr. Kazimir Humar in takrat še travniški kaplan g. Mirko Mazora. G. Mirko Mazora je tudi prebral pergamentno listino, katero so položili v vogelni kamen; listina izraža željo, naj bi dvorana služila v čast božjo in v korist slovenskega ljudstva. Msgr. Novak je v govoru poudaril, da bi bilo vse naše delo zaman, če bi Bog ne dal svojega blagoslova (Pr. KG, 12. jan. 1961, str. 4).

Dr. Stanko Janežič je napisal knjižico Vzhodni bratje, ki jo vsem toplo priporočamo.

Pri Sv. Jakobu v Trstu so imeli 15. jan. popoldne sv. mašo po vzhodnem obredu v starocerkvenoslovanskem jeziku. Navzoči so mogli prejeti sv. ohajilo pod obema podobama. V Marijinem domu (ul. Risorta 3) je bila nato prireditev, posvečena zedinjenju vzhodnih kristjanov s katoliško Cerkvijo. To je bila pač lepa priprava na molitveno osminjo za zedinjenje vseh kristjanov s katoliško Cerkvijo.

Goriški slovenski verniki so tudi prav lepo obhajali molitveno osmino za zedinjenje vseh kristjanov s kat. Cerkvijo. Vsak dan med molitveno osmino (od 18. do 25. jan.) so v goriški stolnici imeli sv. mašo, med katero je bilo kratko premišljevanje. Premišljevanje sta imela dr. Kazimir Humar in msgr. Srečko Gregorc. 22. jan. je g. Karel Kozina v štandrežu maševal po vzhodnem obredu, pel pa je goriški pevski zbor pod vodstvom prof. M. Fileja. Isti zbor je prepeval tudi zvečer pri sv. maši po vzhodnem obredu, ki jo je opravil g. dr. Stanko Janežič v goriški stolnici. 23. jan. zvečer pa je dr. Stanko Janežič v dvorani na Placuti na kulturnem večeru predaval o vzhodnih kristjanih. Na tem večeru so tudi prepevali razne vzhodne bogoslužne speve (Pr. KG, 12. jan. 1961, str. 4; KG, 26. jan. 1961, str. 4).

Dr. Stanko Janežič je za Kat. glas napisal vsebinsko bogat članek *Edinost med kristjani*, v katerem govori o naši odgovornosti pri delu za edinost. odkriva, kje je vir krivde za razkol, opozarja na nujen klic po zedinjenju ter svetuje več pripomočkov, ki naj jih vsi pridno uporabljamo pri tem tako svetem delu (KG, 26. jan. 1961, str. 3).

22. jan. 1961 je štandraški župnik in dekan g. Jože Žorž v spremstvu podgorskega župnika Špacapana in jameljskega župnika štanta blagoslovil v *Rupičevem 20 registarski harmonij*. V pridigi je poudarjal pomen glasbe v cerkveni liturgiji, obenem pa naglasil: Kakor obstaja glasba v harmoniji in v ubranih akordih, tako ubrano in harmo- nično mora zveneti notranje življenje slehernega kristjana. Po blagoslovu je bil v lično okrašeni cerkvi lepo uspel cerkveni koncert domačega mešanega in moškega zbora, ki ga je vodil to pot prof. M. Filej iz Gorice. K slovesnosti se je zbralo veliko ljudstva in precej duhovnikov (KG, 26. jan. 1961, str. 4).

V Borštu so 17. jan. 1961 s farnim opasilom lepo proslavljali župnijskega patrona sv. Antona Puščavnika. Na slovesnosti so prišli tudi iz okoliških

vasi in iz Trsta. G. župn. upravitelju msgr. Jožetu Jamniku so prišli na pomoč stolni prošt msgr. Salvadori, msgr. Omerša od sv. Jakoba v Trstu ter kanonik msgr. dr. Lojze Škerl (KG, 26. jan. 1961, str. 4).

Na Goriškem in Tržaškem so mesec januar posvetili delu za katoliški tisk. Katoliški glas je ves mesec precej pisal o pomembnosti tiska. Iz članka: „Tisk — velesila, ki preobrača svet“ navajamo tele misli: „Ena izmed prvih dolžnosti vsakega kristjana je verska in socialna vzgoja. Nuditi to vzgojo je naloga škofov in duhovnikov v cerkvi. Toda živa beseda duhovnikova doseže dejansko le malo ljudi. Vzrokov za to je več; glavni, se mi zdi, je pa razgibanost modernega življenja. Za nas zamejske Slovence, je katoliški tisk še nujnejši. Edini smo izmed bratov, ki še imamo svobodnen katoliški tisk. Vse, kar se tiska v matični državi, če že ni naperjeno proti veri in verskemu mišljenju in življenju — kar pa na žalost po večini je — gre mimo, kakor da krščanstva nikdar ni bilo med našim narodom. Še to, kar je ostalo katoličanom, je tako okrnjeno, da je skoraj brez pomena. Pa tudi v zamejstvu smo obkroženi od protiverskega tiska, ki se tiska v našem lepem jeziku. Če kdo redno prebira tak tisk, lahko mirno rečemo, da ni več po mišljenju kristjan, tudi če je kdaj bil“ (KG, 26. jan. 1961, str. 1).

Prva predpostna nedelja, ki je bila letos 29. januarja, ko obhajamo god sv. škofa in cerkv. učenika Frančiška Saleškega, nebeškega zaščitnika katoliških časnikarjev, so v Gorici praznovali kot nedeljo za katoliki tisk. V nadškofijski kapeli so se goriški časnikarji in tiskarji zbrali ta dan k nadškofovi sv. maši; navzoč je bil tudi predstavnik Katoliškega glasa, hkrati pa je prišlo tudi osebje tiskarne Budin. V razgovoru med zakusko po sv. maši se je nadškof Hiacint Ambrosi zanimal za Katoliški glas. G. Artur Zalatel je pri jutranji sv. maši v stolnici imel lep govor o pomenu katoliškega tiska. Tučj po drugih

slov. cerkvah so o tem pridigali. Ljudje pa so oddajali pri cerkvenih vratih kurverte z darovi za katoliški tisk. — Popoldne je bila v Marijinem domu na Placuti lepa in posrečena prireditev v korist tiskani slovenski in katoliški besedi. Mladi doberdobski župnik Bogomir Breclj je imel tako lepo predavanje o vrednoti tiska, kjer se je dotaknil slovenskih svetinj, da je slovenski gost iz Rima zapisal o njem: „Preproste in originalne besede se mi zdijo kot gorski studenček, ki je ravnokar privrel iz osrčja zemlje in z nedolžnim snahljajem, ker se ne zaveda svoje čistosti, skaklja po gorskih kamenčkih. Čestitam! Nobena tuja roka, tudi tako izvežbena, ne bi bila pripravila lepšega prečavanja (Pr. KG, 2. febr. 1961, str. 4; KG, 9. febr. 1961, str. 4).

Neki slovenski duhovnik v Italiji primerja **Katoliški glas in Družino**: „Že v januarju sem dobil v roke Družino, verski list iz Nove Gorice. To je edini verski list za vse verne Slovence v Jugoslaviji. Ker sem imel tedaj pred seboj na mizi ravno **Katoliški glas**, sem naredil malo primere med **Katoliškim glasom** in **Družino**.

1. Družina je tiskana na precej slabšem papirju kot **Katoliški glas**.

2. Družina ima 8 strani. **Katoliški glas** pa 4, toda vsaka njihova stran je ravno za dve strani Družine. Tako je torej **Katoliški glas** prav iste velikosti kot Družina.

3. Božična Družina je 12. številka v letu. Na 5. strani je obvestilo, da je z njo zaključen IX. letnik. **Katoliški glas** od 29. decembra 1960 ima pa številko 51 (!) v letu 1960.

4. Verni Slovenci na Goriškem in Tržaškem imamo razen **Katoliškega glasu** še **Mlačiko**, **Knjižice** in **Naš vestnik**. Pa tudi verni Slovenci na Koroskem imajo svoj verski tisk, ravno tako oni v Združenih državah Ameriki in v Avstraliji. Zlasti lepega imajo oni v Argentini. Verni Slovenci v Jugoslaviji pa: v Ljubljani nič, v Mariboru nič, samo v Novi Gorici en sam mesečnik. Za-

kaj tako? Zato ker brezbožna oblast celi ljubljanski škofiji in celi mariborski škofiji ne dovoli nobenega verskega lista, v Novi Gorici pa dovoli mesečnik Družina. Ta mora biti tak, kakršnega dovoli oblast. Taka je pač komunistična 'svoboda'“ (KG, 2. febr. 1961, str. 2).

Katoliški slovenski vzgojni zavod Alojzijevišče v Gorici obhaja letos svojo sedemdesetletnico. Vnanjo proslavo so imeli 5. februarja v dvorani Brezmaže na Placuti. Sv. oče Janez XXIII. je po rajnem kard. Tardiniju, svojem drž. tajniku, poslal predstojnikom, sodelavcem in gojencem ter udeležencem slovesnosti apostolski blagoslov. Goriški nadškof Hijacint Ambrosi je poslal posebno pismo s čestitkami. Za to pomembno obletnico je izšla tudi posebna brošurica, ki obsega daljši članek o zgodovini Alojzijevišča, več sestavkov sedanjih in nekdanjih gojencev in razne statistike. Knjižico zelo priporočamo. Iz nje bomo zvedeli, koliko odličnih slovenskih duhovnikov je pomagalo, da je bil zavod ustanovljen in da je mogel delovati. Videli bomo, koliko dobrih slovenskih duhovnikov je sodelovalo z zavodom, ko so bili v njem kot ravnatelji, prefekti, spovedniki. Nad 70 gojencev je postalo duhovnikov, pa tudi mnogo odličnih katoliških slovenskih izobražencev se je v tem zavodu vzgajalo. Hudo je pa, da je po krivdi fašistične oblasti bilo razpuščeno že l. 1930 društvo Alojzijevišče, zavodsko poslopje pa bilo leta 1936 za nizko ceno prodano vojaškemu oblastem. Po drugi svetovni vojni je odbor Alojzijevišča res prav vse možnosti uporabil, da bi državna uprava popravila fašistično krivico, pa mu kljub vsem naporom do danes še ni uspelo. Mogli so del poslopja sicer zasesti po drugi svetovni vojni, pa morajo za svoj zavod plačevati najemnino. Ko kot slovenski duhovniki, ki svoj narod srčno ljubimo, zavodu čestitamo, naj naše čestitke bodo zlasti v materialni in duhovni podpori: darujmo za zavod kako vsotico in pridno se ga spominjajmo v svojih duhovniških molitvah in pri sv. daritvi! (Pr. KG, 9. febr. 1961, str. 2).

V postnem času je radió Trst A ob ponedeljkih in petkih ob 7 zvečer prenašal slovenske postne govore. Vseh govorcev je bilo trinajst. Imeli so jih: msgr. dr. Janez Vodopivec (2), dr. Lojze Šuštar (2), msgr. Jože Jamnik (1), msgr. dr. Rudolf Klinec (1), Stanko Zerko (1), rajni Pavel Slapar (1), msgr. dr. Lojze Škerl (2), dr. Jože Prešeren (1), dr. Stanko Janežič (1).

Na prvo postno nedeljo, 19. febr. 1961, je goriški nadškof Hiacint Ambrosi izvršil škofovsko vizitacijo na Piacuti. V frančiškanski mestni župn. cerkvi sv. Vida in Modesta je pri deseti slovenski sv. maši pozdravil tudi slovenske vernike ter jim priporočil zvestobo Bogu in življenje po božjih zapovedih. 21. febr. 1961 je obiskal vse zavode v omenjeni župniji. Tako tudi slovenski vzgojni zavod Alojzijevišče, kjer je pregledal kapelo, oltar ter nagovoril gojence. Prav tako je šel tudi v slovensko sirotišče, pozdravil gojence in gojenke ter se prepričal, ali je v kapeli vse v redu po cerkvenih predpisih (Pr. KG, 23. febr. 1961, str. 4).

Po drugi svetovni vojni je bila zaradi novih meja stara župnija Gročane tako rekoč uničena: cerkev sv. Tomaža, župnišče, pokopališče in vas Vrhpolje so ostali v Jugoslaviji; Gročana in Pesek pa v Italiji. Isto se je zgodilo s kaplanijo Drago: cerkev, pokopališče, duhovnikova hiša in vasice: Nasire, Mihele ter Krvavi potok so onstran meje; Draga in Mali Botac pa tostran meje. Prebivalci Gročane, Peska, Drage in Botaca so ostali brez cerkve, pokopališča in duhovnika. Vse te vasice je upravljal po rugi svetovni vojni bazoviški župnik. Mrliče so pokopavali na bazoviškem pokopališču. Pred 6 leti so zgradili na Pesku novo cerkev Brezmadežne, ki služi vsem vasicam tostran meje. 26. febr. 1961, na drugo postno nedeljo, pa je msgr. Natal Silvani, openski dekan, blagoslovil tudi novo pokopališče na Pesku, kamor bodo pokopavali mrliče iz Peska, Gročane, Drage in Botaca. K slovesnemu blagoslovu se

je zbralo precej ljudi tudi z onstran meje (KG, 2. marca 1961, str. 4).

Izšla je knjižica: Spoved — božji dar. Spisal jo je salezijanec dr. Franc Knific. Opomnimo, da te knjižice lahko naročite pri Fortunatu v Trstu, v Marijanišču na Opčinah, v Kat. knjigarni in pri upravi Kat. glasa v Gorici. Cena je prav nizka.

G. Ludovik Šavelj C. M. je od 16. marca zjutraj do 19. marca popoldne vodil v Gorici pripravo deklet in žena za veliko noč. Jutranji govori s sv. mašo so bili v stolnici, popoldanski in večerni stanovski govori in sklepni govor pa pri sv. Antonu.

Od 19. do 21. marca pa je dr. Jože Prešeren v Trstu v kapucinski cerkvi imel za tržaške slovenske vernike duhovno obnovo kot pripravo na veliko noč.

Salezijanca Alojzij Luskar in Silvester Mhelič sta od 9. do 19. marca 1961 vodila sv. misijon za slovenske vernike na Opčinah pri Trstu. Misijon so dobro pripravili; dobri ljudje so za uspeh misijona veliko molili in žrtvovali. Neki Openec, zvest Bogu in narodu, je že med misijonom rekel: „Kras ni več Kras! V teh dneh je pri nas vse drugače.“ Openški župnik in dekan msgr. Natal Silvani pa je sredi misijona moral v bolnišnico na nujno operacijo (Pr. KG, 16. febr. 1961, str. 4).

Meseca marca 1961 je g. Mirko Mazora, kaplan v mestni župniji sv. Ignacija na Travniku v Gorici odšel za župniškega upravitelja v Šempolaj na Krasu. Cerkev sv. Ignacija na Travniku je bila že od nekdanj središče verskega življenja goriških Slovencev. G. Mirko Mazora se je doigih 16 let zelo trudil za rast verskega življenja; zato so bili slovenski verniki zaradi njegovega odhoda hudo prizadeti. G. M. Mazora je spremljal v Šempolaj g. msgr. dr. Rudolf Klinec in več goriških soprobatov. V Šempolaj je prišel tudi zgoniški župnik g. Prinčič. Pa tudi devinskega g. dekana Kretiča ni manjkalo, ker je hotel novemu župniškemu upra-

vitelju izreči dobrodošlico v imenu devinske dekanije (Pr. KG, 9. marca 1961, str. 4; KG, 16. marca 1961, str. 4).

Dušni pastirji iz Gorice in okolice so povabili tudi može in fante k duhovni obnovi za veliko noč. Od 23. do 25. marca so pri Sv. Ivanu imeli govor, litanije in blagoslov z Najsvetejšim, 26. marca pa so v cerkvi sv. Ignacija imeli sv. mašo s skupnim sv. obhajilom, pri sv. maši so peli slovenski pasijon. Duhovno obnovo je vodil msgr. dr. Rudolf Klinec.

Msgr. Matija Škabar, biseromašnik in starosta tržaških duhovnikov, je meseca marca praznoval 85-letnico rojstva. Zlasti njegovi učenci se ga hvaležno spominjajo. Dolgih 30 let je tržaško mladino seznanjal z lepoto katoliške vere, bil je vedno vzoren katoliški duhovnik, stal svojemu slovenskemu ljudstvu v veselih in žalostnih trenutkih ob strani, zlasti pa je bil vedno zvest svojim rojstnim Barkovljam (Pr. KG, 23. marca 1961, str. 4).

Na Kontovelu so lepo prenovili notranjščino cerkve, tudi na zunanjo obnavljajo. Za notranjo obnovo vernikov pa je pred veliko nočjo prišel z Bazovice g. Karel Kozina, ki je imel dobro obiskovano tridnevnico (KG, 23. marca 1961, str. 4).

Pod Kolovratom leži Dreka, najmanjša občina Beneške Slovenije, ki šteje komaj 1300 prebivalcev, ima pa okoli 400 svojih ljudi na delu po raznih belgijskih rudnikih. Veliko teh si nakopje rudarsko bolezen silikozo in prihajajo domov samo umirat (KG, 23. marca 1961, str. 4).

V velikonočni številki Katoliškega glasa je dr. France Šegula napisal prav jedrnat članek: Najnovejše izkopanine ob Mrtvem morju (GK, 30. marca 1961, str. 4). Ker je v slovenskem zamejskem in izseljenskem tisku bilo o teh važnih odkritjih še bore malo napisano, ta članek še posebno priporočamo.

Morda bo koga zanimala statistika slovenskih učencev v goriški občini v šolskem letu 1960/1: v otroških vrtcih jih je bilo vseh skupaj: 54, v slovenskih ljudskih šolah: 165, v nižji srednji šoli:

v ulici Randaccio: 126 dijakov (6 razredov), v strokovni šoli: 148 dijakov (6 razredov); na srednji šoli poučuje 14 profesorjev, na strokovni pa 15; na gimnaziji in liceju v ulici Croce: 33 učencev (12 profesorjev), na učiteljski šoli: 20 učencev (11 profesorjev) (KG, 30. marca 1961, str. 8).

26. marca 1961 je Slovenska prosveta prvič priredila v Avditoriju večer slovenske besede in pesmi. V drugem delu tega večera so člani Slovenskega odra uprizorili dramo „Roka za steno“, delo dr. Brankota Rozmana, prefekta v škofovem zavodu in profesorja v sementišču v Adroguéju v Argentini (KG, 30. marca 1961, str. 8).

Pestne govore za slovenske vernike v Gorici je letos imel msgr. dr. Franc Močnik. Velikonočni prazniki so bili mrzli in deževni, a opravil velikega tedna so se naši ljudje lepo udeleževali. Sv. mašo v spomin zadnje večerje z lepim govorom je imel dr. Franc Močnik pri Sv. Antonu. Vstajensko procesijo in sv. mašo na velikonočno jutro pa je imel stolni župnik Velci Jožef, ki je na veliki četrtek sprejel vest, da ga je sv. stolica imenovala za dekana goriškega stolnega kapitlja. Pravijo, da je to častno mesto gotovo zaslužil, saj se že 40 let trudi v stolnici za blagor italijanskih in slovenskih vernikov (Pr. KG, 6. aprila 1961, str. 4).

Na veliki petek zvečer je goriško SKAD pripravilo v Marijinem domu zanimivo predavanje: Kristus človek, v katerem je mladi goriški zdravnik dr. Mitja Bregant v znanstveni luči prikazal Kristusovo trpljenje. Ljudi je resno in toplo predavanje zelo prevzelo (KG, 6. aprila, str. 4).

Na velikonočni ponedeljek je g. župnik v Jamljah ob prisotnosti lepega števila vernikov blagoslovil temeljni kamen za novo župnišče.

V Dolu pa imajo sedaj novo pokopališče ob cesti malo pred Palkiščem. Pokopališče je majhno, a prav okusno urejeno (KG, 6. aprila 1961, str. 4).

Na belo nedeljo popoldne, 9. aprila

1961, so v Borštu blagoslovili nagrobni spomenik rajnemu župniku msgr. Francu Malalanu. Istočasno so preuredili in obnovili tri grobove oz. spomenike nekdanjih borštanskih župnikov (KG, 6. aprila 1961, tr. 4).

Nova dvorana Kat. doma v Gorici je sedaj že pod streho (KG, 13. aprila 1961, str. 2).

Na belo nedeljo je tržaški škof msgr. Anton Santin opravil uradno škofovsko vizitacijo v Sv. Križu pri Trstu. Med sv. mašo ob 10 je pridigal v lepem slovenskem jeziku. Blagoslovil je tudi nov marmornat križ za veliki oltar (KG, 20. aprila 1961, str. 2).

Bolehni števerjanski župnik Ciril Sedej se je 11. aprila 1961 odpovedal svoji župniji, ki jo je vzorno vodil dolgih 40 let.

Isti dan je nadškof msgr. Hiacint Ambrosi Oskarja Simčiča, dosedanjega kaplana v števerjanu, imenoval za tamkajšnjega župn. upravitelja. Čestitamo.

24. aprila 1961 ob 4 popoldne je dr. Stanko Janežič v števerjanski župn. cerkvi opravil sveto liturgijo po vzhodnem obredu. Prepeval pa je moški zbor pod vodstvom g. prof. M. Fileja.

G. župnik Bogatec v Kontovelu se zelo trudi za versko in nravno življenje vernikov. Vendar so nekatere ugotovitve žalostne: „Morda smo nekoliko preveč leni in pa... mlačni. Da, žal, tako versko kot narodno mlačni! Mlačnost je velika rana naše vasi. Nič koliko otrok slovenskih staršev v italijanski šoli, ljudi v cerkvi vedno manj. Bog ve, kdaj se bo ta proces mlačnosti ustavil! Če se bo?!“ (KG, 20. aprila 1961, str. 4).

Goriški Slovenci so tudi letos imeli meseca maja šmarnice pri Sv. Ivanu: ob 8 zvečer je bila sv. maša s kratkimi mašnimi molitvami in ljudskim petjem, med sv. mašo sv. obhajilo, po sv. maši pa šmarnični govor in litanije M. b. z blagoslovom.

Goriški nadškof msgr. Hiacint Ambrosi se je obrnil na vernike za pomoč pri zidanju novih cerkva. V načrtu jih imajo celo vrsto. Tako za istrske begunce v novem naselju v štivanu in Sosljanu

tudi mislijo zgraditi novi cerkvi. Pa menijo: „Videti je pa, da nimajo na programu nove cerkve v Dolu. In vendar bi tamkajšnji verniki potrebovali nove božjo hišo bolj kot marsikje drugje. Gotovo bolj kot ezuli v ribiškem naselju, ki imajo že dostojno cerkev v štivanu pod cesto“ (KG, 27. aprila 1961, str. 4).

Kot 17. knjižica je v Trstu izšla knjižica: „Naša družina“. Objavlja dve načelno silno jasni in jedrnatih pismi jugoslovanskih škofov: o sv. zakonu in o družini. Dušnim pastirjem jo prav zelo priporočamo. Naj opozore nanjo vse, ki mislijo na družinsko življenje in tiste, ki že žive v zakonu. Izvod stane samo 50 lir. Obrnite se v Marijanišče v Opčinah.

Slovenske šmarnice v Trstu in okolici so bile letos v tehle cerkvah: v cerkvi sv. Jakoba, sv. Janeza Boska, v Barkovljah, pri Sv. Ivanu, v Rojanu, v Škednju in pri Sv. Vincencu.

Dr. čiro Blazutič, beneški Slovenec iz Gornjega Barnasa, ki je doslej bil župnik na neki mestni fari v Grosseto v Toskani, je letošnjo pomlad postal stolni kanonik. Čestitamo.

Iz Gornjega Barnasa je tudi msgr. Janez Petričič, bivši dekan v Šempetru ob Nadižji in sedaj kanonik čedadskega kapitlja; ta je pa starosta duhovnikov videmske nadškofije. Čez nekaj mesecev bo spolnil 90 let. Tudi čestitamo.

Katoliška mladina na Tržaškem je letos obhajala svoj mladinski dan v Marijanišču na Opčinah. Pri sv. maši na prostem je pridigal dr. Stanko Janežič. Zborovanje pa je v marijaniški dvorani zaključil msgr. Jože Jamnik, škofijski asistent, s temile mislimi: Ohranimo osebno svobodo, naj nas ne potegne množica za seboj. Ne odtegujmo se delu, marveč pogumno s svojimi mladimi silami pomagajmo pri duhovnem preporodu slovenskega naroda (Pr. KG, 18. maja 1961, str. 2; ves Jamnikov govor glej v KG, 8. jun. 1961, str. 1 in 3).

V župniji Sv. Križ je okoli 2000 duš. Tam je tudi večje naselje istrskih beguncev, za katere skrbi g. Anton De

Santi. Tam imajo svojo kapelo in službo božjo v italijanščini. Sv. maša z italijansko pridigo je tudi v župnijski cerkvi. Dušnopastirsko delo v župniji ni lahko. Mnogo Križanov, zlasti mladine, hodi vsak dan v Trst na delo in je stik z njimi skoraj nemogoč. Delovanje italijanske komunistične partije (kominformisti) je v vasi zelo pogumno in vztrajno. Imajo svojo dvorano, kjer redno zastopajo vidne komunistične osebnosti. Dvorano imajo tudi "titovci", a njihovo število je seveda mnogo manjše. Eni in drugi priredijo od časa do časa kak nastop, a njihovo kulturno delo v slovenskem jeziku in duhu hitro izgublja na vrednosti in pomenu" (Iz poročila kan. msgr. dr. Lojzeta Škerla o škofovi vizitaciji v KG, 25. maja 1961, str. 2).

16. aprila 1961, na drugo nedeljo po veliki noči, je tržaški škof msgr. Anton Santin uradno obiskal župnijo Prosek. Poročilo pravi, da je v cerkvi ostalo še precej prostora, a udeležba je bila zadovoljiva. Prosek je sedaj narodno mešana župnija. V župn. cerkvi je služba božja v slovenščini, v starem begunskem naselju in novem naselju istrskih beguncev pa v italijanščini. V župniji je čez 2000 duš (Podrobno poročilo glej v KG, 25. maja 1961, str. 2).

Bazovica pa je doživela škofovo vizitacijo 30. maja 1961, na četrto nedeljo po veliki noči. Bazovica je edina župnija, v kateri skoraj vse družine dobivajo Katoliški glas. Poleg župnijske cerkve, ki je zelo velika, ima podružnici v Gropadi in na Padričah. Za župnika je g. Marijan Živic, pomaga pa mu sedaj tudi kaplan g. Karel Kozina, bivši gojenec Ruskega zavoda v Rimu. Župnik in kaplan morata skrbeti tudi za Gročane, Drago, Pesek in Botac, ki pripadajo stari župniji Gročana. Škofu so pripravili kar štiri sprejeme: v Gropadi, na Padričah, v Bazovici, kjer je škof sam maševal, popoldne pa na Pesku, kjer je bila tudi sv. maša. Ta dan je škof sedemkrat govoril, pa vselej v slovenskem jeziku. Vpričo škofa so obdarovali ta dan okoli 100 otrok, ki so se udeleževali nedeljskega krščanskega

nauka; nagrajeni so bili tudi mašni strežniki (Podr. por. glej v KG, 25. maja 1961, str. 2).

Po velikem prizadevanju g. rojanskega kaplana g. Stankota Zorka je končno zrastel v Rojanu nov Marijin dom. Na praznik presv. Trojice se je tam zbralo veliko ljudi. V procesiji so prenesli nov Marijin kip za njen dom. Nato je tržaški škof msgr. Anton Santin nov Marijin dom blagoslovil. Po blagoslovu je bila dobro pripravljena akademija. Ob zaključku je tržaški škof v kratkem govoru lepo poudaril, naj nov Marijin dom pomaga širiti božje kraljestvo. Zato mora oblikovati prepričane, požrtvovalne in izobražene kristjane in delavce za božje kraljestvo. Dobe sedno je dejal: „Tu naj se končno utrjujejo duše v globoki, iskreni in pristni pobožnosti. To mora biti najvažnejše. Brez pobožnosti ni krščanskega življenja. To je hrana, ki utrjuje duše, da v Kristusu živijo in rastejo.“ Vsi udeleženci so za spomin dobili kratko poročilo: Kako smo gradili Marijin dom (Podr. poročilo glej v KG, 1. jun. 1961, str. 2).

Na Opčinah pri Trstu so pridno obiskovali večerne šmarnice s sv. mašo in z branjem o duhovniških poklicih. Pač pa je bilo slovenskih prvoobhajancev le 14, italijanskih pa čez 100. Nekdo je tole pripomnil: „To so lahko videli tudi naši gostilniški kristjani — ki vedno pri litrihi godrnjajo nad slovenskimi procesijami — kakšna je številčna razlika med našo in italijansko prvoobhajalno skupino. Ni kriva vsega vojna, ki je že daleč za nami, kriva je zlasti slaba volja in strah pred življenjem v slovenskih družinah! Krivo je usodno pomanjkanje verske in narodne zavesti, saj ni več nobena tajnost, da celo naši vzgojitelji pošiljajo svoje otroke v italijanske šole, oziroma v izrečno komunistične organizacije. In posledica: naša šola vidno nazaduje in po krivdi slovenskega tabornika z Opčin je moral križ s stene v naši gimnaziji pri Sv. Jakobu!“ (KG, 8. jun. 1961, str. 4).

8. junija 1961 so dijaki goriškega

Alojzijevišča pod skrbnim vodstvom msgr. dr. Franca Močnika in prefekta Ivana Bolcina pripravili v Marijinem domu na Placuti pristrčno proslavo okrožnic Rerum novarum in Quadragesimo anno (KG, 15. jun. 1961, str. 4).

Msgr. dr. Alojzij Risiš, vodja administrativnega urada na škofiji, je z odlokom sv. stolice bil imenovan za stolnega kanonika sholastika v goriškem kapitlju. Novi kanonik je Goričan po rodu.

27. junija 1961 je msgr. Alojzij Novak dočkal osemdesetletnico rojstva. Meseca julija pa je s prijatelji slavil tudi šestdesetletnico mature. Jubilant je doma iz Trnovega pri Ilirski Bistrici. Za Cerkev in narod tako zaslužnemu duhovniku prav iskrene čestitke!

Sv. oče Janez XXIII. je za novo cerkev v čast Mariji, Materi in Kraljici, ki jo bodo zgradili na Vejni, na kraški gmajni nad Barkovljami, daroval 5 milijonov lir (KG, 27. jul. 1961, str. 2).

Slovenko Alojzijevišče prosi za pomoč, ker bi tako radi izvršili tako potrebno preobnovo zavodske kapele. Prve srede v mesecu vedno darujejo v zavodski kapeli sv. mašo v čast sv. Jožefu za dobrotnike zavoda. Gojenci pa vsak večer pri večerni molitvi opravijo litanije sv. Jožefa za dobrotnike (KG, 3. avg. 1961, str. 4).

V Pevmi so 30. julija prav slovesno obhajali god sv. Ane, svoje farne zavetnice. Pri slovesni sv. maši je sodelovalo kar šest duhovnikov. Po sv. maši se je ob veselem pritrkavanju zvonov razvrstila procesija po lepo okrašeni vasi (KG, 3. avg. 1961, str. 4).

KANADA

Hranilnica in posojilnica slovenske župnije Marije Pomagaj odlično napreduje. Članstvo je že zdavna prekorajšilo številko 500; to podjetje „raste iz krščanske miselnosti medsebojnega sodelovanja in deluje po najbolj naprednih načelih solastništva. Vsi člani v tem podjetju so enaki solastniki. Članom je

namenjen ves čisti dobiček in sami glasujejo o njegovi razdelitvi. „V treh letih in treh mesecih je bilo izdanih 353.527 kanadskih dolarjev posojila v najrazličnejše namene (pr. Božja beseda, l. XII, št. 1, 1. jan. 1961, str. 28/9).

V župniji Brezmadežne so se lepo spomnili prve obletnice smrti škofa dr. Gregorija Rožmana. Društvo najsv. Imena Jezusovega je ves sestanek 13. nov. 1960 posvetilo pokojnemu škofu; prav tako je Katoliška ženska liga svoj novembrski sestanek posvetila spominu na rajnega škofa; vsa župnija se ga je spominjala pri večni devetdnevnic v čast Brezmadežni dne 18. nov. 1960; na dan obletnice pogreba je pa g. župnik J. Kopač imel zanj peto sv. mašo za dušnico in kratek nagovor (Prav tam, str. 29).

Kraljica naša, pozdravljena! Stanko Boljka C. M. v članku s tem naslovom poudarja, da so slovenski lazaristi Slovencem v tujini v 15 letih zgradili tri Marijine cerkve: cerkev Marije Pomagaj v Torontu, cerkev Marije Kraljice v Lanusu v Argentini in cerkev Brezmadežne s čudodelno svetinjo v New Torontu (Božja beseda, l. XII, št. 2, 1. febr. 1961, str. 49/51).

Slovenski verniki župnije Marije Pomagaj so se lepo pripravili s spovedjo na božične praznike 1960. Hkrati sta bili dve polnočnici: v cerkvi in v dvorani pod cerkvijo, pa sta bila oba prostora napolnjena: „Vsi so bili mnenja, da še nikdar doslej ni bilo toliko vernikov istočasno pri maši, pa tudi ne toliko obhajil“ (Božja beseda, l. XII, št. 2, 1. febr. 1961, str. 53).

V župniji Marije Pomagaj je bilo leta 1960 krščenih 129 otrok, porok je bilo 66, umrlo je 5 moških, 4 ženske in 2 otroka pri porodu (Prav tam, str. 54).

Župnija Brezmadežne s čudodelno svetinjo šele raste: na koncu l. 1960 je štela 120 slovenskih družin, vseh duš je bilo 475. Da je nova župnija bila potrebna, se je pokazalo že sedaj. Še veliko bolj se bo pa to pokazalo v naslednjih letih. Celó z narodnega vidika je bila važna. Kakih 50 družin bi se bilo

gotovo vključilo v angleške župnije. Otroci bi pozabili slovensko. Sedaj jih je pa zajela slovenska šola, narodno zavest jim bo nudila tudi slovenska dvorana; saj bo slovenska mladina imela tu razne prireditve. Tako bo župnija Brezmadežne vršila važno versko in slovensko poslanstvo (Pr. Božja beseda, l. XII, šte. 2, 1. febr. 1961, str. 55/6).

V slovenski župniji Marije Pomagaj so z novim letom 1961 začeli po kanadskem vzorcu izdajati župnijski „Bilten“, ki vsebuje oznanila, red sv. maš in druge potrebne stvari. Župljani so ga z veseljem sprejeli (Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 94).

Dr. Peter Urbanc je župnijski knjižnici župnije Marije Pomagaj podaril blizu 1000 slovenskih knjig. Nekatere od teh knjig se danes že prav težko dobe, zlasti pa ne v tujini. Tako dejanje je res plemenito in močno kulturno (Pr. Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 94).

Marijina legija v župniji Marije Pomagaj dela ponižno, skromno, zato pa prodira toliko globlje. Pri letnem poročilu o delu in uspehih so med vsemi torontskimi prezidiji prav ta slovenski prezidij skoraj najbolj pohvalili (Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 93).

Misijonski krožek župnije Marije Pomagaj je 5. febr. 1961 priredil prav lepo Baragovo proslavo (Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 95).

Misijonski krožek je v dveh zimskih mesecih leta 1961 imel kar dve misijonski predavanji: g. Fr. Sodja je govoril o Makedoniji, g. Andrej Prebil pa o misijonskem problemu v Aziji (Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 95/6).

V slovenski župnijski šoli M. P. sta v prvem polletju šolskega leta 1960/1 prejela spričevala 102 šolarja (Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 96).

Prvo nedeljo v mesecu februarju so v župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo vnanjo slovesnost svečnice že mogli obhajati v novi cerkveni dvorani

(Božja beseda, l. XII, šte. 3, 1. marca 1961, str. 96/7).

5. marca 1961 je prišel slovenskim lazaristom v Toronto na pomoč g. Stanko Boljka C. M. V misijonsko družbo je vstopil 15. avg. 1939, bogoslovne študije dokončal v Praglji na slovenski begunski bogoslovni fakulteti, mašniško posvečenje je prejel v Tridentu 20. jan. 1946. Iz Italije je najprej odšel v Tunis, od tam l. 1948 v Španijo in po nekaj mesecih v Argentino. Kratko dobo je bil kaplan v baziliki lujanske Matere božje, kmalu nato pa je odšel v Escobar, kjer je bil podravnatelj noviciata argent. province Mis. družbe in bogoslovni profesor prav tam, kasneje je bil profesor v nadškofijskem semenišču v Asuncion v Paragvayu, od koder je l. 1956 romal za profesorja apologetike in sv. pisma v nadškofijsko semenišče v Quito v Ekvador (Božja beseda, l. XII, šte. 4, 1. apr. 1961, str. 125/6).

Na prošnjo in željo torontskega nadškofa in kardinala McGuigana je sv. stolica imenovala winnipegškega nadškofa msgr. Pocock-a za torontskega pomožnega nadškofa koadjutorja s pravico nasledstva. Zaradi kardinalove boleznj je prevzel vse vodstvo nadškofije. Slovenski verniki v Torontu bodo težko pozabili širokosrčnost in dobroto kardinala McGuigana.

Obe velikonočni duhovni obnovi, ki ju je vodil novodošli g. Stanko Boljka pri Mariji Pomagaj v Torontu, sta kar lepo uspeli (Božja beseda, l. XII, šte. 5, 1. maja 1961, str. 162).

V župniji Marije Pomagaj so meseca febr. 1961 izvedli akcijo za dober tisk. Zanimive so številke naročnikov: Božja beseda 426, Duhovno življenje 49, Katoliški misijoni 118, Ave Maria 220, Canadian Register 24. 220 župljanov pa je bilo naročnikov Mohorjeve družbe za leto 1961; za l. 1962 se jih je pri febr. akciji javilo 92 in že naprej poravnalo naročnino (Božja beseda, l. XII, šte. 5, 1. maja 1961, str. 163).

G. Tone Zrnc C. M. je Slovencem v Londonu, Ontario, 8. aprila 1961 blagoslovil nov Slovenski dom, ki so ga

ustvarili z velikimi žrtvami (Božja beseda, l. XII, šte. 5, 1. maja 1961, str. 164).

P. Odilo Hajnšek OFM je vodil veliki teden 1. 1961 v župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo najprej tridnevno duhovno obnovo za slovenske žene in dekleta, potem pa tridnevno duh. obnovo za može in fante. Seveda tudi ljudskega petja ni manjkalo. Tudi vse obrede velikega tedna je opravil p. Odilo. Bilo je lepo, čeprav se je vse vršilo v dvorani. Obnove in velikonočnih obredov se je udeležil tudi ak. kipar France Gorše, ki je izdelal dva vojaka za božji grob in velikonočni svečnik. Tudi križev pot za novo cerkev je njegov (Božja beseda, l. XII, šte. 5, 1. maja 1961, str. 165).

V petek pred belo nedeljo 1. 1961 je umrl g. Ambrozij Conway, župnik fare sv. Ambrozija v New Torontu. Ker je bil novi župnik Brezmadežne s čudodelno svetinjo naklonjen in njen dobronik, se je več slovenskih župljanov z g. župnikom Janezom Kopačem C. M. udeležilo pogreba, na osmino je pa g. župnik J. Kopač C. M. opravil zanj črno peto sv. mašo (Božja beseda, l. XII, šte. 5, 1. maja 1961, str. 166).

Kardinal McGuigan je želel, da bi bila nova cerkev Brezmadežne s čudodelno svetinjo last slovenskih misijonarjev jugoslovanske province. Novi nadškof koadjutor Pocock pa je odločil, da bo cerkev last torontske nadškofije, misijonska hiša pa bo last slovenskih lazaristov (Božja beseda, l. XII, šte. 6, 1. junija 1961, str. 205).

7. maja 1961 zvečer je g. Tone Zrnc v Londonu v novem Slovenskem domu razlagal skioptične slike iz Slovenije (Božja beseda, l. XII, šte. 6, 1. jun. 1961, str. 206).

V Montrealu slovenska šola lepo napreduje. Ustanovili so tudi organizacijo evharističnih križarjev. Med slovenskimi župljani je silno močna želja, da bi prišli do svoje cerkve in dvorane (Božja beseda, l. XII, šte. 6, 1. jun. 1961, str. 206).

Tudi v Hamiltonu je akcija za gradnjo cerkve in dvorane menda živahna (Prav tam, str. 206).

V Vancouveru deluje na angleški župniji g. Rudi Cukjati, ki je 1. 1960 imel novo mašo v župniji Marije Pomagaj v Torontu, vendar se zanima tudi za Slovence v bližnji in daljni okolici. Za Božjo besedo je pridobil že celo vrsto naročnikov (Božja beseda, l. XII, šte. 6, 1. junija 1961, str. 206).

Tudi g. France Skumavc, ki deluje na angleški župniji v Oshawi je Slovencem v tamkajšnjem kraju na razpolago za sv. spoved, obenem pa širi Božjo besedo (Prav tam, str. 206).

28. maja 1961, na nedeljo presv. Trojice, so k Mariji Pomagaj v Torontu priromali zopet slovenski verniki iz Clevelanda. Vodil jih je 83-letni Jakob Resnik. Popoldne so se pdeležili blagoslovitve nove cerkve Brezmadežne s čudodelno svetinjo v New Torontu. Vseh romarjev je bilo nad 70 (Božja beseda, l. XII, šte. 7. 1. jul. 1961, str. 230).

28. maj 1961 — nedelja presv. Trojice — je bil velik dogodek za novo slovensko župnijo Brezmadežne s čudodelno svetinjo: blagoslov nove cerkve. Prvo mašo v novi cerkvi je ta dan zjutraj ob 8 daroval kaplan g. Stanko Boljka C. M., ki je po odhodu g. Franca Sodja h kartuzijanom, prišel semkaj za kaplana. Ob četrtna 11 je g. župnik Janez Kopač C. M. opravil drugo sv. mašo, med katero je cerkveni zbor tako lepo prepeval Tomčevo mašo, da je minister dr. Miha Krek pisal: „Čez vse je bilo petje. Takega petja nima nobena slovenska cerkev v tujini.“ Cerkev so obiskali čez dan tudi trije protestantski pastori, bližnji sosede nove župnije, ki so hoteli izkazati slovenski župniji posebno pozornost. Zelo so pohvalili novo cerkev in župniku Kopaču Janezu rekli, da smo Slovenci na to cerkev lahko ponosni. Novo cerkev je popoldne ob pol 4 blagoslovil torontski pomožni škof F. V. Allen. Po blagoslovu sta ljudstvu govorila škof F. V. Allen, ki je razložil pomen blagoslovitve ter čer-

stital župniku, župljanom in vsem, ki so sodelovali pri zidavi cerkve, ter župnik J. Kopač, ki se je vsem župljanom in dobrotnikom zahvalil ter Brezmadežno prosil, naj jih blagoslovja v življenju in jim izprosi srečno zadnjo uro. Slečile so pete „lemenatarske“ litanije Matere božje. Akademski kipar Franc Gorše je cerkev opremil s križevim potom, obenem pa napravil krasna kipa Brezmadežne s čudodelno svetinjo in sv. Vincencija Pavelskega. Kipar Gorše sam priznava, da so njegova nabožna kiparska dela v tej cerkvi dosegla višek. — Po cerkveni slovesnosti se je okoli 450 povablencev udeležilo banketa v novi župnijski dvorani. Spored govorov na banketu je vodil g. Lojze Ambrožič, profesor sv. pisma v torontskem nadškofijskem semenišču. Škof Allen F. V. je čestital tudi k novi dvorani in naštel vse duhovniške in redovniške poklice iz slovenskih družin v torontski nadškofiji. Dr. Miha Krek je kot cleve-landski romar pohvalil delo slovenskih lazaristov v domovini — kamor jih je prvi poklical b. sl. škof Anton Martin Slomšek — ter v izseljenstvu: v Argentini in Kanadi. Za novo cerkev je podaril kip fatimske Matere božje. Omenimo, da v torontski župniji Marije Pomagaj deluje njegova rodna sestra usmiljenka Lidija. K besedi sta se oglašila med drugim tudi g. Andrej Prebil, župnik pri Mariji Pomagaj, te dr. Lojze Tome, dušni pastir za Slovence v Hamiltonu in okolici, in končno še g. župnik Janez Kopač. Slovesnosti sta se udeležila tudi oba sosedna župnika gg. Desaulniers in Johnston, navzoč je bil tudi J. Thevenon C. M., ravnatelj usmiljenih sester in zastopnik francoskih lazaristov v Kanadi (Božja beseda, l. XII, šte. 7, 1. jul. 1961, str. 237/41).

4. junija 1961, na nedeljo po prazniku presv. Rešnjega telesa, se je ogromno slovenskih vernikov — mnogo več kot kdaj prej — zbralo k sv. maši in slovesni procesiji presv. Rešnjega telesa. Prišli niso le iz Toronta, marveč tudi iz bližnjih in daljnih krajev, nekdo celo iz Port Arthurja. Najsvetejše je

nosil g. župnik Andrej Prebil, spremljali so ga pa kar štirje diakoni. Mnogo slovenskih vernikov je prejelo ta dan tudi sv. obhajilo. Poročevalec zaključuje: „Dokler se bo slovensko begunstvo zbiralo okrog evharističnega Kristusa, se ni bati ne za njegovo vero, ne za njegovo narodnost, ne za njegovo poštenost“ (Pr. Božja beseda, l. XII, šte. 7, 1. jul. 1961, str. 230/).

V župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo pa so na praznik presv. Rešnjega telesa imeli vnanjo slovesnost prvega sv. obhajila in po sv. maši procesijo presv. Rešnjega telesa po cerkvi in dvorani (Prav tam, str. 242).

Slovensko šolo pri Mariji Pomagaj v Torontu so zaključili 11. junija 1961. G. Tone Zrnc C.M. je podal obširno poročilo, ki ga je objavila Božja beseda v celoti, na kar opozarjamo zlasti tiste gospode, ki na slovenskih šolah v izseljenstvu poučujejo. Saj pravi: „Iz poročila je do podrobnosti mogoče razbrati delo šole, zato ga objavljam v celoti, da bo moglo služiti kot pobuda in zgled za vse večje skupine Slovencev v Kanadi in morda tudi v Združenih državah.“ Poročilo poudarja važnost krščanskega nauka ob nedeljah popoldne izključno v slovenskem jeziku ter omenja, da je prvo sv. obhajilo bilo letos v slovenskem jeziku in po slovenskem običaju (Pr. Bežja beseda, l. XII, šte. 7, 1. jul. 1961, str. 232/6).

18. junija 1961 so kanadski Slovenci — romanje organizira vsako leto župnija Marije Pomagaj — zopet romali v Midland h kanadskim mučencem. Romanje je vodil g. Stanko Boljka C.M., v spovednici pa mu je pomagal g. Tone Zrnc C.M. (Božja beseda, l. XII, šte. 7, str. 230).

V slovenskem letovišču pri Boltonu imajo vsako nedeljo v letoviški lopi sv. mašo. Tako se tam lahko telesno in duševno razvedre, obenem pa zadostijo svoji nedeljski dolžnosti (Božja beseda, l. XII, šte. 8, 1. avg. 1961, str. 271).

9. julija 1961 so na tem slovenskem letovišču priredili „pohod poganskih

narodov“ in srečolov za misijone (Prav tam, str. 271).

Akad. kipar Franc Gorše je naredil iz aluminijaste pločevine 10 čevljev veliko Brezmadežno s krono in 12 zvezdami okrog glave in z zlatimi žarki, ki ji sipajo iz rok, da krasi zunanje pročelje nove cerkve Brezmadežne s čudodelno svetinjo. Tako Brezmadežna mimo-idočim zbuja pozornost in jih vabi v svoje svetišče. Ob cesti postajajo in jo občudujejo. G. Goršetu se je ta mojstrovina zelo posrečila. Brezmadežna izraža vso veličino in dostojanstvo, pa tudi vso milino in dobroto (Prav tam, str. 273/4).

V župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo so slovensko šolo zaključili 24. junija 1961. Šola je obiskovalo 55 slovenskih otrok.

Od 3. do 5. julija so mašni strežniki župnije Brezmadežne s čudodelno svetinjo taborili na slovenskem letovišču. Spremljal jih je kaplan g. Stanko Boljka C.M. Vseh 15 ministrantov se je kar dobro počutilo (Prav tam, str. 276).

Takoj prve tedne po blagoslovitvi slov. cerkve Brezmadežne s čudodelno svetinjo so bili tam na obisku tile slovenski duhovniki: J. Kapus, F. Jeraša in I. Lavrih, vsi župniki v državi Canas v Združenih državah, Jošt Martelanc, kaplan pri Sv. Vidu v Clevelandu, ki se je ustavil tu na poti v Montreal, kjer je imel duhovne vaje za dekleta, in ko se je vračal od tam, ter Lojze Jenko, kaplan na neki angleški župniji v New Yorku (Prav tam, str. 276).

Na slovenskem letovišču so čez poletje taborili tudi slovenski otroci. Ker je bil med njimi g. župnik Janez Kopač C.M., so imeli vsak dan priložnost za sv. mašo in sv. obhajilo (Božja beseda, l. XII, šte. 9, 1. sept. 1961, str. 306).

Čez poletje je bil na letovišču tudi Slovenski dan. Kljub slabemu vremenu je bil obisk izredno dober; prišli so zastopniki iz skoraj vseh večjih slovenskih naselbin v Kanadi. Priložnosten nagovor je imel tudi minister dr. Miha

Krek (Božja beseda, l. XII, šte. 9, 1. sept. 1961, str. 306).

K Brezmadežni s čudodelno svetinjo so prišli na obisk preteklo poletje tudi tile duhovniki: Alojzij Hribšek in Roman Malavašič, ki delujeta v Združenih državah, ter Stanko Kavalar, ki skrbi za duše slovenskih izseljencev v Franciji (Božja beseda, l. XII, šte. 9, 1. sept. 1961, str. 309).

10. sept. 1961 je bila zadnjikrat sv. maša na slovenskem letovišču pri Boltonu za preteklo letoviško dobo. Ta dan je bil izlet za otroke slovenske šole. Prišli so skoraj vsi šolski otroci s svojimi starši (Božja beseda, l. XII, šte. 10, 1. okt. 1961, str. 340).

S šolsko sv. mašo na slovenskem letovišču se je pričelo šolsko leto na slovenski šoli župnije Marije Pomagaj. Do 15. sept. 1961 se je vpisalo 139 otrok (prav tam, str. 340/1).

G. Stanko Boljka C. M. je bil takoj po svojem priходу v Kanado prav kratak čas kaplan pri Mariji Pomagaj; po odhodu g. Franca Sodja C.M. v Francijo h kartuzijanom, pa se je preselil za kaplana k Brezmadežni s čudodelno svetinjo; ker zaradi komunističnih zaporov utrujeni živci Sodjevi niso prenesli trdega kartuzijanskega življenja, se je g. Sodja vrnil v Kanado in bil nekaj časa pri Mariji Pomagaj. Pred kratkim pa so predstojniki odločili, da je šel g. Sodja Franc zopet za kaplana na župnijo Brezmadežne s čudodelno svetinjo, g. Stanko Boljka pa za kaplana na župnijo Maije Pomagaj. (Božja beseda, l. XII, šte. 10, 1. okt. 1961, str. 343).

V slovensko šolo pri župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo se je za šolsko leto 1961/62 vpisalo 66 otrok (Prav tam, str. 343).

V nedeljo, 3. sept. 1961 je v dvorani župnije Brezmadežne s čudodelno svetinjo zborovalo slovensko akademsko društvo „Sava“. Udeležencev je bilo 40 iz raznih krajev Združenih držav in Kanade (Prav tam, str. 343).

V zadnjih tednih poletja sta se pri Brezmadežni s čudodelno svetinjo v

New Torontu oglasila gg. Cvelbar Jože in Jožef Varga, ki oba paseta duše v Združenih državah (Božja beseda, I. XII, šte. 10, 1. okt. 1961, str. 344).

Po slovo k Brezmadežni s čudodelno svetinjo je prišel tudi p. Odilo Hajnsšek OFM pred odhodom v Avstralijo med tamkajšnje slovenske izseljence. Poročevalec pripominja: „Občudovali smo njegovo gorečnost, ko že v teh letih odhaja tako daleč za dušami dragih mu rojakov. Ameriški in tudi kanadski Slovenci ga bomo pogrešali, a tolaži nas zavest, da so ga Slovenci v Avstraliji še bolj potrebovali kot mi“ (Prav tam, str. 344).

Od 15. do 17. oktobra je bila v cerkvi Marije Pomagaj štirideseturna pobožnost. Pridigal je g. kaplan Bojka Stanko C.M. Pobožnost je bila dobro obiskana (Božja beseda, I. VII, šte. 11, 1. nov. 1961, str. 378).

G. Franc Jeréb C.M., nekdanji misijonar na Kitajskem, sedaj pa provincial misijonske družbe v Jugoslaviji, je preteklo jesen obiskal slovenske misijonarje v Kanadi in izvršil kanonično vizitacijo, ker slovenski misijonarji v Kanadi spadajo pod njegovo pravno področje. V nedeljo, 8. okt. 1961 je maševal in pridigal v cerkvi Brezmadežne s čudodelno svetinjo ter blagoslovil nov prapor Društva najsv. Imena. Na društvenem sestanku je potem predaval o verskem življenju v Sloveniji (Božja beseda, I. XII, šte. 11, 1. nov. 1961, str. 379).

G. kaplan Franc Sodja C.M. je 9. okt. 1961 kar 24 mašnih s režnikov iz župnije Brezmadežne s čudodelno svetinjo vabil na izlet v Niagara Falls (Prav tam, str. 380).

V župniji Brezmadežne s čudodelno svetinjo so pred kratkim ustanovili mladinsko vejo Marijine legije; vodil jo bo g. kaplan Franc Sodja C.M. (Prav tam, str. 380).

Gospod superior in župnik Janez Kopač C.M. je od jeseni 1960 do zime 1961 opravil tale misijonska pota med Slovenci v Kanadi:

28. okt. 1960 je došel v Timmins;

k misijonu so skoraj vsi prišli; ob sklepu misijona so šli na pokopališče, kjer so našli 22 slovenskih grobov.

V nedeljo, 30. okt. 1960 se je z avtomobilom odpeljal v Kirkland Lak, kjer ga je novi župnik pri cerkvi Jez. Imena lepo sprejel. Med slovenskimi rojaki deluje nekaj gorečih apostolskih duš. Na pokopališču v Swastiki so tudi našli nad 20 slovenskih grobov. Na vernih duš dan zvečer je misijonar imel vse tri sv. maše.

V Norandi ni vse najboljše. Misijonar pravi: „Dasi ima slovenska skupnost v Norandi nekatere zelo zgleadne slovenske družine in dobro vzgojene otroke, je pa vendar prav tu precejšen procent takih, ki ne hodijo v cerkev in so se starim pridružili že tudi nekateri novi. V organizaciji Kolumbovih viteзов je že 12 Slovencev, prav tako v Društvu najsv. Imena Jezusovega; eden je celo v Marijini legiji. Vendar se zdi, da so svoj apostolat premalo raztegnili tudi na slovenske rojake, ki se zgublajo.“

Od tam je šel v Val d'Or. Glede Slovencev v tem kraju misijonar pripominja: „Tu imam res nekaj prijateljev, katerih sem na vsakem obisku vesel. Kajti tudi v Val d'Orju je še nekaj takih, ki misijonarju povzročajo skrb in žalost, zato se rad gre razvedrit k takim, ki so mu v tolažbo in veselje.“

Od tu se je misijonar odpeljal še v Malartic spovedat Slovence in Hrvate.

25. nov. 1961 je odšel v mesto St. Catharines, kjer je bilo razposlanih slovenskim družinam okoli 160 vabil o prihodu misijonarjevem. Vendar v kratkem času ni mogel vseh obiskati. Pravi, da je kapela prav toliko velika, da zajame vse Slovence. A je vedno nekaj klopi praznih, ki nemo pričajo, da se nekateri rojaki niso odzvali milosti božji (Božja beseda, I. XII, šte. 1, 1. jan. 1961, str. 23/6).

30. nov. 1960 zvečer je krenil v Sudbury, kjer je zaključil misijon 4. dec. 1960. Ob istem času je došel tja hrvaški frančiškan iz Chicago, ki bo kaplan na angleški župniji, hkrati bo pa

dušni pastir Hrvatov. Misijonar je mnenja, da bi poleg požrtvovalnih slovenskih učiteljic v Sudburyju slovenska skupnost potrebovala še nekaj apostolskih duš, da bi prepeljala k Bogu še tiste rojake, ki stoje ob strani in se še niso odzvali klicu milosti.

5. dec. se je z vlakom pripeljal k Beli reki (White River), kamor ga je v slabem vremenu prišel z avtom iskat župnik Callaghan iz trga Wawe, kjer je kakih 12 slovenskih družin s kopico otrok. Na poti iz Bele reke v Wawe je župnik g. misijonarju razlagal, da je pred dobrimi sto leti na ozemlju njegove župnije misijonaril slovenski škof Baraga in da so Kolumbovi vitezi prejšnje leto obnovili na misijonski podružnici cerkev, ki jo je postavil še škof Baraga.

LUKSEMBURG

Nekako do konca leta 1959 se je za Slovence in Hrvate na svojo pobudo kot dobri pastir zanimal g. J. Molitor, ki je bil župnik v Greiwaldange. Tedaj pa se je preselil v mesto Luksemburg, kjer je pa zelo zaposljen. Slovenci in sploh Jugoslovani v Luksemburgu mu morajo biti zelo hvaležni. Sam je prosil g. Antona Dejaka, naj prevzame še v Luksemburgu skrb za službo božjo za Slovence in Hrvate (Naša luč, 1960, šte. 1, str. 14).

Na štefanov dan 1959 je g. J. Molitor po evangeliju predstavil novega dušnega pastirja, potem jim je pa še g. Dejak Anton spregovoril. Po sv. maši, h kateri je prišlo tudi mnogo Hrvatov in Srbov, so poslali luksemburškemu škofu Leonu Lommelju božična in novoletna voščila v slovenščini in francoščini (Naša luč, 1960, šte. 2, str. 14).

Na velikonočni ponedeljek 1960 ob pol petih popoldne so se Slovenci zopet zbrali k sv. maši, ki jo je opravil g. Tone Dejak (Naša luč, 1960, šte. 4, str. 12).

Tudi za veliko noč 1961 je g. Dejak Anton prišel med Slovence in Hrvate v Luksemburg. Poročilo pravi: „Sloven-

ci in Hrvatje iz Luksemburga se zahvalujemo našemu duhovniku iz Aumetza, ki je na velikonočni ponedeljek dopoldne prišel maševat in smo tako skoraj vsi mogli opraviti sv. spoved. Tudi č. g. Molitor je prišel. Le na vsako toliko časa se to dogaja; smo pa za tistikrat, ko imamo to priliko toliko bolj hvaležni“ (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 18).

G. Dejak Anton iz Aumetza je za novo leto 1961 maševal Slovcem in Hrvatom v Luksemburgu (Naša luč, 1961, šte. 2, str. 15).

NEMČIJA

Naslovi slovenskih izseljenskih dušnih pastirjev v Nemčiji:

Dr. Felc Franc, Hindenburg-Str. 20, Esslingen, Neckar, W. Deutschland.

Ifko Ivan, Mathilderstr. 18, Oberhausen — Sterkrade, Westf., W. Deutschland.

Turk Ciril, Mathildertsr. 18, Oberhausen — Sterkrade, Westf., W. Deutschland.

Dr. Zdešar Janez, Zieblandstrasse 32/II. Rgb., München 13, W. Deutschland.

Seškar Franc, Zieblandstrasse 32/II. Rgb., München 13, W. Deutschland.

V okolici Aachena živi precej Slovencev. Težava za skupno delo in za nedeljsko službo božjo je v tem, ker žive silno raztreseni na vseh koncih in krajih. Kljub temu se lepo število naših rojakov zbira vsakih 14 dni pri slovenski službi božji v farni cerkvi v Merksteinu. Domači župniki so zelo naklonjeni našemu delu“ (Naša luč, 1960, šte. 1, str. 15).

15. nov. 1959 so v Sterkrade imeli lepo uspel „Slovenski večer“, ki se ga je udeležil tudi g. duh. svetnik Božidar Tensundern, velik prijatelj in dobrotnik slovenskih izseljencev, ki je navdušeno nagovoril slovensko mladino, naj ostane zavedna, ponosna na svoj jezik in verna tudi v novi domovini (Naša luč, 1960, šte. 1, str. 15).

Ni bilo še priložnosti, da bi podrobno poročali o zadušnicah za pokojnim škofom dr. Gregorijem Rožmanom med slovenskimi izseljenci v Nemčiji: 29. nov. 1959 je bila sv. maša za p. g. škofa v Essenu; sv. mašo za r. g. škofom pa so opravili tudi v Recklinghausenu, kjer župnikuje g. duh. svetnik Božidar Tensundern; med mašo so peli tudi slovenske pesmi, obenem pa so poslušali na trak posneto škofovo pridigo, ki jo je imel v Recklinghausenu na svoji zlati maši. Največjo slovesnost za pokojnim škofom pa so imeli 9. dec. 1959 v opatijski cerkvi v Duisburg-Hambornu. Svečanost je organiziral prošt Hulsmann, znani dobrotnik Slovencev. Zadušnico pa je opravil msgr. Julij Angerhausen, pomožni škof iz Essena, asistirali pa so mu menihi. Zadušnice se je udeležilo veliko starih Slovencev, pa tudi mladih iz Oberhausena ni manjkalo. Poročilo zaključuje: „Molili bomo za pokoj svetniškega, a obenem toliko obrekovanega, po nedolžnem preganjanega in po krivici obsojenega škofa“ (Naša luč, 1960, št. 1, str. 16).

19. dec. 1959 so priredili prisrčen adventni večer za slovenske žene in matere v Oberhausenu. Duhovnik je podal tole misel: „Marija in verna mati v adventu“ (Naša luč, 1960, št. 2, str. 15).

21. febr. 1960 so Slovenci iz Essena in Oberhausena romali k Materi božji v Neviges. Kraj leži okoli 40 km od Oberhausena in 20 km od Essena. Kraj zelo spominja na lepo slovensko domovino; zato so ga Slovenci tudi iz tega razloga radi obiskovali. Ta dan so imeli tam popoldansko sv. mašo, nato pa pete litanije Matere božje. Marijine slovenske pesmi so napolnile Marijino svetišče, da so tujci kar gledali. Nekaj romarjev je prejelo tudi sv. zakramente (Naša luč, 1960, št. 4, str. 15).

Slovenski verniki so pred veliko nočjo leta 1960 imeli razne pobožnosti in priložnost za velikonočno spoved n. pr. v Hildenu, Repelenu, Meerbecku, Köln-

Pulheimu, Neussu, Oberhausenu (Naša luč, 1960, št. 4, str. 14). 13. marca je bila maša in spovedovanje v Wengernu, kjer dela v železarni 32 slovenskih fantov, 27. marca so se zbrali Slovenci v Wuppertalu k spovedi in sv. maši; 3. aprila je bila duh. priprava v Solingenu, 10. aprila pa v Dortmundu, naslednje nedelje pa so se mogli pri slovenskem duhovniku spovedati tudi v Nevigesu, Geisenkirchenu ter Recklinghausenu. O nekaterih izmed teh krajev pravi poročevalec: „Po pravici povedano: pripravo bi lahko obiskalo še precej več ljudi; ti, ki so prišli, so stvar res resno vzeli in lepo opravili svojo velikonočno dolžnost“ (Pr. Naša luč, 1960, št. 4, str. 14; Naša luč, 1960, št. 5, str. 15/6).

15. maja 1960 so slovenski romarji zopet obiskali Mater božjo v Nevigesu, kjer so pred popoldansko sv. mašo imeli priložnost za sv. spoved, nato so bili pri sv. maši, končno pa so zapeli še litanije Matere božje (Naša luč, 1960, št. 5, str. 16).

27. julija 1960 se je 18 slovenskih otrok odpeljalo na letovanje k slovenskim šolskim sestram v št. Jakob v Rožu na Koroškem (Naša luč, 1960, št. 7, str. 18).

Že nekaj časa prihajajo slovenski rojaki iz drugih delov Nemčije delat v okolico mesta Stuttgart. Julija 1. 1961 se je naselil med njimi dr. Franc Felc, nov izseljenski dušni pastir, doma iz Idrije. Več let je študiral na Dunaju, nazadnje se je pa izpopolnjeval še v Angliji. 25. julija 1960 je bila za te slovenske rojake prva služba božja v Ober-Esslingenu, h kateri je za začetek prišlo lepo število oseb (Naša luč, 1960, št. 7, str. 19/20).

Dr. Janez Zdešar, izseljenski duhovnik, je od poletja 1961 dalje, tudi direktor slovenskih katoliških misij v Nemčiji (Naša luč, 1960, št. 8, str. 9).

Slovenci iz okolice Düsseldorfa imajo vsako tretjo nedeljo v mesecu sv. mašo v Hildenu, v bolniški kapelici na Walderstrasse, potem pa družabni ve-

čer v Kolpinghausu. Na enem izmed teh večerov jim je lani govoril tudi g. Alojzij Ilc, semeniški profesor, o razmerah v Braziliji in Južni Ameriki, ko je iz Brazilije šel na malo daljši obisk v Evropo (Naša luč, 1960, šte. 9, str. 15).

Slovenci iz stuttgarske okolice so se 2. okt. 1960 prvič zbrali malo čez pol dne pri slovenski sv. maši v Sindelfingenu, ki jo je opravil g. dr. Franc Felc (Naša luč, 1960, šte. 9, str. 15).

Več kot 60 slovenskih rojakov iz Porurja se je 16. okt. 1960 zbralo v Kevelaerju pri Mariji Tolačnici žalostnih. Dobra polovica rojakov je tam prejela tudi sv. zakramente. Bilo je to res pravo versko romanje brez primesi izletništva ali podobnega (Pr. Naša luč, 1960, šte. 10, str. 14).

Pri Sv. Tomažu v Essen-Bergeborbecku župnikuje sedaj Albert Schmidt, velik prijatelj Slovencev. V njegovih župniji živi precej slovenskih ljudi (Naša luč, 1960, šte. 10, str. 15).

Na praznik vseh svetnikov 1960 je bila v cerkvi in na pokopališču sv. Barbare v Steinkrade Königshardt žalna slovesnost za vse slovenske izseljence v Porurju, ki so umrli v zadnjih treh letih (18 po številu). V cerkvi je gorela „sveča 10.000“ v spomin vseh tistih slovenskih fantov in mož, za katerih grob slovenska mati in žena ni smela in ne sme vedeti (Naša luč, 1961, šte. 1, str. 16).

Slovenski izseljenci iz okolice Stuttgarta, med katerimi je začel delovati dr. Franc Felc, so 20. nov. 1960 imeli sv. mašo za pok. škofa dr. Gregorija Rožmana. „Naša luč“ se je med njimi že kar udomačila, tudi „Katoliški glas“ si bo polagoma utrl pot (Naša luč, 1961, šte. 1, str. 16/7).

Bežična polnočnica 1. 1960 se je udeležilo v Essenu zelo veliko slovenskih

rojakov ne le iz Essena, marveč tudi iz Oberhausena in še bolj oddaljenih krajev (Naša luč, 1961, šte. 2, str. 16).

Slika Marije Pomagaj z Brezij je Slovincem nadvse priljubljena. Za božič 1. 1960 jo je samo v Oberhausenu obesilo v svoja stanovanja 14 družin. Slika je pa šla tudi skoraj v vsa mesta v Porurju, n. pr. v Essen, Recklinghausen, Moers, Düsseldorf in drugam. Naročila še stalno prihajajo (Naša luč, 1961, šte. 2, str. 17).

Slovenski izseljenci v Porurju so se za veliko noč dobro pripravili. V vseh večjih krajih Porurja so bile sv. maše in priložnost za prejem sv. zakramentov za veliko noč. Seveda pa bi še marsikateri slovenski rojak lahko svoje račune z Bogom nekoliko pregledal in ugotovil morda negativno bilanco (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 19).

V Solingenu imajo Slovenci slovensko sv. mašo vsako tretjo nedeljo v mesecu. Tamkajšnji rojaki radi prihajajo. Od spomladi 1961 dalje je tam tudi uradna ura pred sv. mašo ob 5 popoldne. „Ambulantna pisarna“ slovenskega duhovnika je dobro opremljena tudi s stampilkami, ki včasih zelo pomagajo in odpirajo sicer zaprta vrata tujih uradov... (Naša luč, 1961, šte. 5, str. 19).

9. avg. 1961 je 29 slovenskih otrok iz Porurja šlo na počitniško kolonijo v bližini Siegerland. Skrb zanje sta prevzeli dve slovenski šolski sestri s Koroške, ki jih otroci poznajo iz počitnic leta 1960 na Koroškem (Naša luč, 1961, šte. 7, platnice).

G. Franc Seškar je 16. julija 1960 videl Abrahama, 5. julija 1961 pa je obhajal 25-letnico mašinskega posvečenja. Požrtvovalnemu, dobremu in tako gostoljubnemu slovenskemu duhovniku, žrtvi nemškega nacizma in brezbožnega komunizma priskrbe čestitke.

Izdaja: Konzorcij (Gregor Mali). — Urejuje: uredniški odbor (dr. Filip Žakelj, Rivadavia 234, Adrogue FNCR, prov. Buenos Aires, Argentina). — Uprava: Stanko Škrbe, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina. — Tiska tiskarna Vilko, Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina

